

**HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİNDE HAREKET NOTASYONU (LABAN)
VE GELENEKSEL METODUN ÖĞRENME BAŞARISI AÇISINDAN
KARŞILAŞTIRILMASI**

DİLEK CANTEKİN ELYAĞUTU

DOKTORA TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT, 2015

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Dilek

Soyadı : Cantekin Elyağutu

Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

İmza :

Teslim Tarihi : 05.03.2015

TEZİN

Türkçe Adı : Halk Oyunları Öğretiminde Hareket Notasyonu (Laban) ve Geleneksel
Metodun Öğrenme Başarısı Açısından Karşılaştırılması

İngilizce Adı :In Turkish Folk Dance Teaching Comparision The Movement
Notation (Laban) And Traditional Method Acording To The
Learning Success

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma süresince bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğu beyan ederim

Yazar Adı Soyadı: Dilek CANTEKİN ELYAĞUTU
İmza :

Jüri Onay Sayfası

Dilek Cantekin tarafından hazırlanan “Halk Oyunları Öğretiminde Hareket Notasyonu (Laban) ile Geleneksel Öğretim Metodunun Öğrenme Başarısı Açısından Karşılaştırılması” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç Dr. Muhsin HAZAR

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Ali Ahmet DOĞAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. İbrahim YILDIRAN

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Metin KAYA

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Salih SUVEREN

Antrenörlük Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 06/02/2015

Bu tezin Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Unvan Ad Soyad

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Servet KARABAĞ

*Sadece aldığı nefesle bile gücünü hissettiğim, kudretine tanık olduğum biricik
Anneme...*

TEŐEKKÖR

Bu çalışmada ve öğrenciliğim süresince gerek bilgi ve birikimleriyle, gerekse manevi desteğıyle yanımda olan, tezime inanan, aklıma güvenen, ben vazgeçtiğimde bile benden asla vazgeçmeyen sevgili danışmanım Doç. Dr. Sayın Muhsin HAZAR'a sonsuz minnetlerimi sunuyorum. Çalışmama gözlemci olarak katkıda bulunan Sayın Bayram YILDIZ, Sayın Seçil TORAMAN BOMBACI, Sayın Erdem KILIÇ ve Sayın Evren ÇOLAKOĞLU'na ve resimlerime modellik yaparak çalışmama destek olan çok sevgili arkadaşım Sayın Ufuk USLU'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

**HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİNDE HAREKET NOTASYONU
(LABAN) VE GELENEKSEL METODUN
ÖĞRENME BAŞARISI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI
(Doktora Tezi)**

**Dilek Cantekin Elyagutu
GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KASIM 2014**

ÖZ

Bu araştırmada Halk Oyunları öğretiminde Hareket Notasyonu (Laban) ve Geleneksel Metodun öğrenme başarısı açısından karşılaştırılması hedeflenmiştir. Araştırmanın hedefleri doğrultusunda 14 haftalık bir çalışma takvimi hazırlanmıştır. Bu çalışma takviminde, önce Laban Hareket Notasyonuna ait semboller öğretilmiş, sonra da bu semboller Türk Halk Oyunlarında yer alan motiflerle örneklenmiştir. Bu sayede hem notasyon sisteminin kolay kavratılması hem de halk oyunlarının kolay öğrenilmesi bakımlarından iki taraflı bir fayda sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmada gerçek deneme modellerinden “sontest kontrol gruplu model” kullanılmıştır. Bu modelde grupların yansız atama ile oluşturulmasına dikkate edilmiş ve bu durum yeterli olarak kabul edildiği için ön test uygulamasına ihtiyaç duyulmamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümü’nde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında okuyan 2. ve 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Deney grubu n=14, kontrol Grubu n=14 dır. Verilerin analizinde hangi istatistik tekniğinin uygulanmasının tespiti için normallik testi yapılmıştır. Araştırmada veri sayısı 28 olduğu için “Shapiro-Wilk” normallik testi yapılmıştır. Yapılan analizde “Shapiro-Wilk” testinin “Sig.” Değeri; 0.09>0.05'den büyük olduğu için verilerin normal dağılımda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla araştırmada parametrik analizler kullanılmıştır. Alt problemlerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerden aritmetik ortalama ve standart sapmadan, puan ortalamalarının gruplar arası karşılaştırılmasında 0.05 anlamlılık düzeyinde ilişkisiz örneklem (bağımsız gruplar) ve grup içi karşılaştırmalar da ilişkili örneklem (bağımlı gruplar) t-testi uygulanmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öğrenme başarıları hem bireysel hem de grup ortalamaları temel alınarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda deney grubunun yani Laban yönteminin uygulandığı grubun gerek grup ortalaması gerekse bireysel öğrenme başarısının daha yüksek olduğu kanıtlanmıştır.

Bilim Kodu :
Anahtar Kelimeler : Türk Halk Oyunları, Laban Hareket Notasyonu, Geleneksel
Yöntem, Öğrenme Başarısı
Sayfa Adedi : 101
Danışman : Doç. Dr. Muhsin HAZAR

**IN TURKISH FOLK DANCE TEACHING COMPARISON THE MOVEMENT
NOTATION (LABAN) AND TRADITIONAL METHOD ACORDING TO THE
LEARNING SUCCSESS
(Ph. D.)**

**Dilek Cantekin Elyagutu
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
NOVEMBER 2014**

ABSTRACT

The aim of this research is to compare the movement notation (Laban) and Traditional method, which is used The Turkish Folk Dance Teaching, according to the success of teaching. For this aim Laban Teaching shedule was prepared to be applied fourteen weeks. In this shedule first Laban Movement Notation's symbols were taught after that these symbols were written with Turkish Folk Dances' motifs. By this way either notation system was taught easily or Turkish Folk Dances. For this research the experimental method was used. This model has been considered to be formed by randomly assigning groups, because thid is considered adequate there is no need top re-test application. Working group of the research (n=28) constitutes Sakarya University State Conservatory studying 2nd and 3rd grade students in 2013-2014 academic year at the Department of Turkish Folk Dances. Experimental group (n=14), control group (n=14). Normality was performed to detect the which statistical techniques application for analyzing the datas. Because the number of datas 28 "Shapiro-Wilk" normality test was applicated. Because in this analysis "Sig" value is greater than $0.09 > 0.05$ it was cocluded that the normal distribution. thereby paramertic analysis was used. Arithmetic average of the descriptive statistic in this the analysis of sub-problems and standart deviation; the average score fort he comparison between groups at 0.05 significance level of unbound sample t-test was used intra-group comparision also related samples. In this research teaching succsess mesures were calculated on both group and individual in the groups of experimental and control. the findings are in line the success of experimental groups are higher than the control groups.

Science Code :

Key Words : Turkish Folk Dances, Laban Movement Notation, Traditional Method, Success Of Learning

Page Number : 101

Supervisor : Assoc. Prof. Muhsin HAZAR

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıklar	5
1.5. Varsayımlar.....	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Dans Kavramı Ve Tanımı	7
2.1.1. Dansın Bölümleri	9
2.2. Türk Halk Oyunları.....	9
2.2.1. Ege Bölgesi Oyunlarına Genel Bakış	10
2.2.2. Zeybek Dansları	11
2.3. Eğitim Öğretim Kavramları	12
2.3.1. Bilişsel Süreçler.....	13
2.3.2. Eğitimde Aşamalı Sınıflamalar	16
2.4. Türk Halk Oyunları Öğretim Yöntemleri	18
2.5. Hareket Notasyonu	21
2.5.1. Laban Hareket Notasyonu	22
2.5.2. Laban Hareket Notasyonunun Yapısı.....	26
3. YÖNTEM.....	49
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	53
TARTIŞMA VE SONUÇ	69
KAYNAKÇA	69
EKLER.....	80
ÖZGEÇMİŞ.....	101

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Boşluk Mesafeleri-Adım Uzunlukları	39
Tablo 2. Boşluk Mesafelerinin Kullanımı	42
Tablo 3. Son Test Kontrol Gruplu Model	50
Tablo 4. Çalışma Grubu	50
Tablo 5. Puan Ortalamalarının Yorumlanmasında Kullanılan Puan Aralıkları	51
Tablo 6. Laban Yönteminin Uygulandığı Grubun (Deney) Bireysel Olarak Öğrenme Başarı Düzeyi	53
Tablo 7. Klasik Yönteminin Uygulandığı Grubun (Kontrol Grubu) Bireysel Olarak Öğrenme Başarı Düzeyi	55
Tablo 8. Takım Değerlendirmesi Sonucu Deney ve Kontrol Gruplarının Öğrenme Başarı Düzeyi	57
Tablo 9. Takım Değerlendirmesi T-Testi Sonuçları	58
Tablo 10. Deney Grubunun (Laban Yönteminin) Hareketler Bakımından Grup İçi Öğrenme Başarısının Karşılaştırılması	59
Tablo 11. İlişkili Örneklem (Bağımlı Gruplar) t- Testi	61
Tablo 12. Deney ve Kontrol Grubuna Ait Betimsel İstatistik	62
Tablo 13. İlişkisiz Örneklem (Bağımsız Gruplar) t-testi	64
Tablo 14. Deney Grubu Grup İçi t Testi	65
Tablo 15. Kontrol Grubu (Klasik Yöntem) Grup İçi t testi	66
Tablo 16. Gruplar Arası t testi	68

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Atkinson ve Shiffrin'in bellek modellerinin akış diyagramı.	15
Şekil 2. Hareket vuruşu.....	28
Şekil 3. Laban hareket notasyonu portesi	29
Şekil 4. Laban hareket notasyonu portesi	30
Şekil 5. Vücudun ana bölümleri için hareket ifadeleri	31
Şekil 6. Yön sembolleri.....	31
Şekil 7. Üç ana düzey.....	32
Şekil 8. Hareketin üç düzeyi	32
Şekil 9. Birinci	33
Şekil 10. Dördüncü pozisyon	33
Şekil 11. Adımlar.....	34
Şekil 12. Öne Adım.....	34
Şekil 13. Diagonal adım.....	35
Şekil 14. Tekrar işaretleri.....	36
Şekil 15. Tekrar işaretlerinin porte üzerindeki yazılımı	36
Şekil 16. Hareketi tutma işareti.....	40
Şekil 17. Sıçrama hareketinin porte üzerinde yazılması.....	37
Şekil 18. Bacağın öne doğru hareketi	38
Şekil 19. Bacağın yana doğru hareketi	38
Şekil 20. Destek Bacağının Fleksiyon ve Extensiyonu	39
Şekil 21. Hareket Eden Bacağın Fleksiyonu.....	40
Şekil 22. Hareket eden bacağın fleksiyonu/yön sembolü ile birlikte.....	40
Şekil 23. Hareket eden bacağın yerden uzaklığı.....	41
Şekil 24. Ayağın zemin ile teması	43
Şekil 25. Hareket eden ayağın yerle teması	44
Şekil 26. Rotasyon	44
Şekil 27. Rotasyon mesafeleri.....	45
Şekil 28. Vurgu İşaretleri.....	45
Şekil 29. Kol Hareketi.....	46
Şekil 30. Alkış ve Parmak Şıklatma	47

1. GİRİŞ

Öğrenme, bireyin içinde yaşadığı hayattan edindiği deneyimler sonucunda tekrar ya da yaşantı sonucunda davranışlarında meydana gelen değişikliktir. Hedeflenen belirli bir amaç doğrultusunda gerçekleşen öğrenme, yalnızca öğretim kurumlarıyla sınırlı kalan bir süreç değildir. Öğretimde temel birey olduğu için, bireyi ilgilendiren her türlü değişken öğretime dâhil edilir. Eğitim ve öğretim insan yaşamının içinde gerçekleşen bir süreçtir. Bu nedenle bireyin karakteri, aile, çevre, okul, bireyin geçmiş deneyimleri vb. birçok faktör eğitim ve öğretim faaliyetinde rol oynar.

Türk kültürünün bir parçası olan, Türk gelenek ve göreneklerini yansıtan, toplumsal yaşamımızın kodlarını içinde barındıran Türk Halk Oyunları, somut olmayan kültürel miraslarımızın en önemlileri arasındadır. Aynı zamanda sanatsal değeri olan Türk Halk Oyunlarımızın aktarımı, hem kültürel mirasımızın korunması, hem de toplumsal kodlarımızın aktarımı, gelenek ve göreneklerimizin öğretilmesi açısından önem taşımaktadır.

Derlendiği tarihten itibaren Türk Halk Oyunları çeşitli yöntemlerle öğretilmiş, nesilden nesile aktarılmıştır. İçinde kültürel öğeleri barındıran Türk Halk Oyunları, genellikle kaynaktan yani yöresinden yetişmiş insanlar tarafından model olunarak öğretilirdi. Fakat bu geleneksel yöntem analiz edildiğinde, içerisinde farklı öğretim stillerini barındırdığı görülmektedir. Başta beden eğitimi ve spor bilimi olmak üzere özellikle hareket öğretimi sahasında kullanılan bu stiller, Komut Stili, Alıştırma Stili, İşbirliğine Dayalı Eşli Çalışma Stili, Kendini Denetleme Stili, Katılım Stili, Yönlendirilmiş Buluş Stili, Problem Çözme Stili, Kişisel Program-Öğrencinin Tasarımı Stili, Öğrencinin Başlatması Stili. Bunlardan komut stili ve alıştırma stili geleneksel yöntem olarak adlandırılan metodun içinde yer alan stillerdir. Türk Halk Oyunları öğretimi açısından bir takım çalışmalar olmasına rağmen, henüz sistematikleşen bir öğretim yöntemi bulunmamaktadır. Yapılan bu çalışma ile hem sistemdeki bu açığa bir yöntem önermekte hem de geleneksel değerlerimizin arşivlenerek korunmasını ve dünya ile ortaklaşan bir dile sahip olmasını hedeflenmiştir.

1.1.Problem Durumu

Çakır (2009, s. 84)' a göre "kaynağını gelenekten alan Türk Halk Oyunları, ait olduğu toplumun geleneksel yapısını barındıran, içinde kültürel olgular barındıran bir ifade biçimidir. 1926 yılında İstanbul Belediye Konservatuarı'nın düzenlediği derleme çalışmaları ile derlenmeye başlanmış, 1932 yılında ise derlenen bu oyunlar sahneye konmuştur". Daha sonra Dernekler Kanununa göre faaliyet gösteren folklor kurumlarının çatısı altında öğretimine devam edilmiştir.

1985 yılında Prof. Dr. Fikret Değerli tarafından İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı bünyesinde kurulan Türk Halk Oyunları Bölümü ile geleneksel danslarımız artık bilimsel bir kurumda incelenmeye ve öğretilmeye başlanmıştır ancak geleneksel yöntemin ihtiyaçları yeteri kadar karşılamadığı anlaşılmıştır. Türk Halk Oyunları ve diğer geleneksel danslar yalnızca kalıpları olan birer hareket yapıları değildir. Dansın; içyapı dinamiklerini etkileyen sosyal ve tarihsel gerçeklikleri unutmamak gerekir. Türk Halk Danslarında geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilen öğretimlerde çoğu zaman hareket içerisindeki nüanslar gözden kaçabileceği gibi yetenek farklılıklarından kaynaklanan algılama sorunları da meydana gelebilmektedir. Bu noktada bir sembol sistemi kullanarak öğretimin sistemleştirilmesi önem kazanmaktadır.

Dans notasyonu Türkiye de çok yeni bir bilim olmasına rağmen dünyada çok eski tarihlere dayanan bir geçmişe sahiptir. Şu an da ülkemizde bilinen ve yaygın olarak kullanılan sisten Benesh Dans Notasyonu' dur. İsmi yarattıcısı Rudolf Benesh den alan Benesh Dans Notasyonu, klasik ve modern balenin yazımı üzerine geliştirilmiş, ülkemize ise koreograf Suna Eden Şenel tarafından kazandırılmıştır. Suna Eden Şenel, temeli bale üzerine kurulan bu sisteme Türk Halk Oyunlarını yazmaya olanak verecek semboller eklese de, sistemin geleneksel dansları yazmada yeterli olmadığı ve öğretiminin de kolay olmadığı gözlenmiştir. Hareketlerin sembollerle ifade edildiği bu sistemler yaygın olarak kullanılmasa bile dans öğreticileri ve araştırmacıları tarafından müzik notası kadar önemlidir. Bu nedenle halk oyunları öğretiminde hareket notasyonu kullanılabilir mi? bu sistemle yapılan halk oyunları öğretimi başarı sağlar mı ve genele uygulanırsa başarı grafiği nasıl değişir? Gibi problemler çalışmanın temelini oluşturmaktadır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; halk oyunları öğretiminde hareket notasyonu (Laban) ve Geleneksel Metodun öğrenme başarısı açısından karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırma sonucunda, Türk Halk Oyunları öğretimine bilişsel temellere dayalı olan yeni bir sistem kazandırmak ve Türk Halk Oyunları öğretiminde yeni bir yaklaşım ortaya koymaktır. Bunun yanı sıra geleneksel değerlerimizin korunarak kalıcılığını sağlamak, gelecek nesillere doğru şekilde aktarmak, Türk Halk Oyunlarına evrensel bir boyut kazandırmaktır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Laban Hareket Notasyonu nedir?
2. Geleneksel metod nedir?
3. Hareket Notasyonunun (Laban) halk oyunlarında kullanılabilirliği nedir, nasıldır?
4. Türk Halk Oyunları Laban yöntemi ile öğretilir mi?
5. Türk Halk Oyunları Öğretiminde kullanılan Laban yöntemi
6. ile geleneksel yöntemin öğrenme başarısının karşılaştırılmasıdır.

Bu amaçla;

A. Bireysel olarak;

A. 1. Laban yönteminin ve

A. 2. Geleneksel yöntemin uygulandığı grubun öğrenme başarı düzeyi nedir?

B. Takım değerlendirmesi olarak;

B. 1. Laban yönteminde ve

B.2. Geleneksel yöntemde öğrenme başarı düzeyi nedir?

B.3. Geleneksel yöntem ile Laban yönteminin öğrenme başarısı arasında anlamlı farklılık var mıdır?

C. Hareketler (I, II, III, IV) bakımından grup içi;

C.1. Laban yönteminde ve

C.2. Geleneksel yöntemde öğrenme başarı düzeyi nedir?

C.3. Geleneksel yöntem ile Laban yönteminin öğrenme başarısı arasında anlamlı farklılık var mıdır?

D. Hareketler (I, II, III, IV) bakımından gruplar arası;

D.1. Laban yönteminde ve

D.2. Geleneksel yöntemde öğrenme başarı düzeyi nedir?

D.3. Geleneksel yöntem ile laban yönteminin öğrenme başarısı arasında anlamlı farklılık var mıdır?

E. Laban yöntem ve Geleneksel yöntem gruplarının;

E.1. Grup içi ve

E.2. Gruplar arası öğrenme başarısı cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

7. Geleneksel yöntemin halk oyunları öğretimine sağladığı kolaylıklar nelerdir?

8. Hareket Notasyonunun (Laban) halk oyunları öğretimine sağladığı kolaylıklar nelerdir?

9. Laban Hareket Notasyonu ile hareket öğretiminin bilişsel temelleri nelerdir?

10. Laban hareket notasyonunun öğrenimi alan öğrencilerin hareket analizi ve sentezi konusundaki görüşleri nelerdir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Temelde bir kayıt ve analiz sistemi olan ve görsel bir yardımcı olarak dans eğitiminde de kullanılabilen “Laban”, hareketlerin daha detaylı algılanmasına yardımcı olur. Matematik, fizik, müzik bilimlerinde olduğu gibi dans öğrenimi kolaylaştıracak görsel malzemeler sağlar. Bu bağlamda müzik notası ve “Laban Notasyonu” kullanım amaçları bakımından birbirine benzetmek mümkündür.

Bu araştırma, Türkiye’de oynanan halk oyunlarının geleneksel yöntemin dışında, başka bir yöntem tarafından da öğretilbileceğini gösteren ve Laban Notasyonu kullanılarak yapılacak ilk araştırma olması bakımından önemli görülmektedir. Ayrıca; geleneksel danslarımızın kayıt altına alınarak korunması, hareketlerin bozulmadan, değişmeden, aktarılmasını sağlanması, bilimsel ve geçerli bir yöntem olması açısından önemlidir.

Bu çalışmada kullanılan notasyon sistemi, uluslararası bir ifade biçimi olduğundan, yurt dışında da kültürel paylaşım ve öğrenmede dansçılara yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Notaya alınmış herhangi bir kompozisyon başka ülkelerde rahatlıkla deşifre edilebilir ve uygulanabilir olduğundan Türk Halk Oyunlarının evrenselliğine katkıda bulunması bakımında da önem taşımaktadır.

1.4.Araştırmanın Sınırlılıklar

1. Bu çalışma Laban Notasyonu Sistemi ve geleneksel öğretim metodu,
2. Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü öğrencilerinden algı düzeyleri birbirine yakın olan birinci ve ikinci sınıf öğrencileri,
3. Ege yöresi Harmandalı halk oyunu ile sınırlandırılmıştır.

1.5.Varsayımlar

1. Laban Notasyonu hareket biliminde kullanılan her türlü hareketin ve ayrıntılarının yazımına olanak veren bir sistemdir.
2. Bu sistem aynı zamanda bir kayıt ve analiz sistemidir bu sayede Türk Halk Oyunlarının geleneksel yapısının korunarak aktarılmasına yardımcı olur.
3. Araştırma verilerinin elde edilmesini sağlayacak olan “değerlendirme formu” araştırmacı tarafından hazırlanacak ve pilot uygulama ile kullanılabilirliği test edilecektir.
4. Araştırmaya katılan deneklerin hazır bulunuşluk seviyeleri aynıdır.
5. Araştırmanın örneklemini evreni temsil edecek sayıda.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dans Kavramı Ve Tanımı

Ulaşılabilen kaynaklarda, “Dans” kavramının çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bu tanımlara bakıldığında;

Emiroğlu (2003, s. 204)’ a göre dans, “insanın gövdesini belirli zaman ve mekânda kültürel olarak belirlenmiş özel hareket yapı ve anlam sistemi içinde kullanması” olarak tanımlanmıştır.

Dans, bireyin hareketlerle kendini dışı iç dünyasını dışı yansıtmayı, kendini anlatma ve ifade etme sanatıdır.

Çelik (2005, s. 14)’e göre ise dans, “genel olarak sosyal, spiritüel ve performans alanlarında kurulmuş, ifade ve anlatım şekli olarak insan hareketlerinden oluşan bir sunuşa referans gösterir”.

1. Dans mekân içinde hareket etmektir
2. Bütün dans şekilleri zamanın mekânın ve şeklin temellerini kullanarak iletişim kurarlar.
3. Bir dans eserinin oluşumunda ve sergilenmesinde kullanılan birincil ortam hareketin kendisidir (Çelik, 2005, s. 14).

Koçkar (1998, s. 32) ise dansı “hareketleri belirli adım ve kalıplara bölerek, müziğin ve duyguların yardımı ile parçadan bütüne bir olgu yaratarak sunmadır” şeklinde ifade etmiştir.

Bazı araştırmacılar dansı, yukarıda sayılanlar dışında başka şekillerde de anlatmışlardır. Örneğin: (Duncan’dan aktaran Fenmen, 1986, s. 50) “Duncan, dansı din ile aynı paralellikte görüyordu. Eski inançlara dönerek dansın bir dua şekli olduğunu kabul ediyordu”.

Bir diğer araştırmacı Murry (1963, 1975, s. 2) ise;

“Dans insan hareketlerinin uzayda meydana getirdiği şekillerin ritimle anlatımıdır. Bu hareketler ögle bir düzenle organize edilmiştir ki, bir yazı kompozisyonu gibi giriş, gelişme ve sonuç bölümü vardır. Yalnız burada terimsel açıdan bir tartışma söz konusu olabilir, çünkü terim olarak dans daha birçok şekilde anlatılabilir” diyerek dansı tanımlamadaki güçlüğü gözler önüne sermekteydi.

Dansın, sanatsal boyutu da araştırmacıların ilgisini çekmiş, dansın bütün sanatların anası olduğunu söyleyen Sack (1963, s. 3), müzik ve şiir zaman içinde yaşar; resim ve arkeoloji boşlukta ve uzayda; ama dans aynı zamanda hem boşlukta ve hem de zaman içinde yaşar. Yani uzayda yaratılan bir şekli ve o şekli meydana getiren hareketler topluluğunu zamanla bütünleştirir” diyerek dansın önemini vurgulamıştır.

Bu konuda Halk Bilimi uzmanı Sedat Veyis Örnek; (1997, s. 181) “sanatın en eski belirtisi dandır. İnsanın ilk aracı olan bedenle anlatım olanağına kavuşan dans, ruhsal durumların ve gerilimlerin devinimine dönüşen bir boşalımdır. Başlangıçta bireysel ve profan bir gereksinimden doğan dans, giderek toplumsal ve dinsel bir karaktere dönüşmüştür” demektedir.

Ayrıca, dansı oluşturma ve icrada temel enstrüman olan insan bedeni ve bedene bağlı organların meydana getirdiği hareketler; zaman, ritim, boşluk ve uzaya bağlı olarak anlatım içeren ve anlatımı uygulanan bir enerji ve kuvvetle kanıtlayan bir dil olarak da görülmüştür.

Bu konuda araştırmacı Gürbüz Aktaş (1999, s. 4) ise “dans belki de, insanlığın doğuşu kadar eski bir tarihe sahip olan evrensel bir davranıştır. En eski eserler, duvar yazıları, heykeller, dilden dile ve kuşaktan kuşağa aktararak günümüze gelen hikâyeler geçmişte bir dans olayının var olduğunu kanıtladığına göre, dans insanlığın varlığına nakşedilmiştir diyebiliriz. Dans insanın kendi duygu ve düşüncelerini anlatabilmesi ve toplumla iletişim kurabilmesi için anlam içeren hareketler topluluğunun, meydana getirdiği estetik ve ritmik özelliğe sahip bir yaratıcılığın sonucu olan fiziksel ve duygusal davranıştır” diyerek dansın tarihsel ve kültürel boyutunu ortaya koymuştur.

(Barın, 1999, s. 1) ise toplum bilimlerindeki önemini “insanoğlunun dili kullanmadan önce gövdesini kullanarak içinde yaşadığı coğrafyayı ve insani ilişkileri, anlattığı, yansıttığı, öykündüğü büyülediği birçok bilim adamı tarafından saptanmış bir gerçektir. Dans, sözlü kültürden de önce insanın ilkel tepkilerinin toplumsal bağlamda kendini ortaya koyduğu ilk olgulardan biridir. Vahşi doğa karşısında insanın hayat kalabilmesi ancak diğer insanlarla birlikte yaşamasına bağlıdır. Yalnız yaşayamaz insan. Sosyal bir varlıktır. İşte bu sosyal var oluş kendi içinde birçok ritüeli ve davranış biçimini doğurmuştur ”sözleriyle anlatmıştır.

Yukarıda verilen tanımları da dikkate almış bulunan Eroğlu (2010, s. 20), dansı aşağıdaki şekilde tanımlamıştır: “Dans, orijini itibarıyla majik ve kültik bütün çağlarda ve bütün coğrafyalarda, duyguların, coşku ve heyecanların, insan bedeni kullanılarak, ritmik

hareketlerle (müzik aleti eşliğinde veya müzik aleti olmaksızın) müzikli olarak anlatılmasıdır”.

2.1.1. Dansın Bölümleri

Dans biliminde belki de en tartışmalı konulardan biri de dansın bölümleridir. Dansın bölümleri konusunda bazı araştırmacıların çalışmaları olsa da bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmada yer alan oyun geleneksel yöntemlere göre bölümlere ayrılmıştır.

2.2. Türk Halk Oyunları

Türk Halk Oyunları, kültürel değerlerimizi ve toplumsal kodlarımız içinde barındıran bir ifade aracıdır. Eroğlu (1995, s. 22) Türk Halk Oyunları’nı, “Ait olduğu toplumun kültür değerlerini yansıtan; bir olayı, bir sevinci, bir üzüntüyü ifade eden, orijini din ve büyü ile ilgili trajik ve kültik olan, müzikli (bu müzik aleti eşliğinde veya bir müzik aleti olmaksızın el, ayak gibi organlar veya bıçak, kılıç, kalkan vb araçlarla tempo tutarak veyahut da şarkı-türkü söylemek suretiyle yaptıkları müzikten tempo alarak) olarak, tek kişi veya gruplar halinde icra edilen ölçülü, düzenli hareketlerdir” şeklinde tanımlamıştır.

Çakır (2009, s. 139) ise, belli bir bölgede, belli bir yerleşim yerinde yaşayan kişi veya kişilerin bir müzik veya bir ritim eşliğinde yaptıkları vücut hareketlerini halk oyunu olarak tanımlamaktadır.

Çakır (2009, s. 54)’ın “Halkoyunlarının kökleri tarih öncesine kadar dayanmaktadır. İnsan var olduğu müddetçe kültürün de onlarla birlikte oluşması doğaldır. İnsan doğa ilişkisidir ki insanın doğadan çeşitli şekillerde etkilenmesine ve ondan birçok etmenleri alarak oyun ve inanç öğelerine, hayvan motifini de katarak inanç dünyasının ufuklarını genişletmesine yol açmıştır” ifadesi halk oyunlarının önemini vurgulamaktadır.

Koçkar (1998, s. 71) “Halk dansları tanımlanmaya çalışılan halkın yaşam biçiminden, doğumundan ölümüne kadar olan yaşamının her döneminde yarattığı maddi ve manevi öğelerden kaynaklanmaktadır. İnsanın kendisiyle ve doğayla olan ilişkileri halk danslarında belirgin bir biçimde görülür. Toplum yapısındaki farklılık, sosyo-ekonomik, doğa ve iklim koşullarında halk danslarının da biçimleri farklılaşır”.

Ülkemizde halk oyunları ile ilgili kurum çatısı altında yapılan çalışmalara tarihsel süreçte kısaca göz atacak olursak:

İvgin (1986)' in çalışmasına göre, “Dr. Rıza Tevfik Bölükbaşı imzasıyla yayınlanan Raks Memalik-i Osmaniye’de «Raks ve Muhtelif Tarzları», adlı yazı; halk oyunları konusunda yazılan ilk yazı olarak kabul edilir”. Daha sonra da yapılan çalışmalar sayın Şahin Ünal’ın 1995 yılında yaptığı yüksek lisans tezinde ayrıntılı bir biçimde listelenmiştir. Bu çalışmaların bazıları aşağıdaki gibidir.

İlk defa 1926 yılında İstanbul Belediyesi Konservatuarı tarafından, halk müziği derleme gezilerinde halk oyunlarına da yer verilmiştir.

İstanbul Belediye Konservatuarı 1929 yılında; Trabzon, Rize, Erzincan halk oyunlarını filme almıştır.

Halk oyunları üzerine kayda değer çalışmaları 1932’de kurulan Halk Evleri yapmıştır. Dağınık olarak yapılan çalışmalar düzenli bir biçimde yürütülmeye başlanmıştır. Teorik ve uygulamalı çalışmalar yapılarak, şenlikler düzenlenip, her ilde halk oyunları topluluğu kurulmuştur. Bu çalışmalar 1944 yılında Köy Enstitüleri’ne ve Öğretmen Okulları’na sıçramıştır.

Yapı Kredi Bankası 1955 yılında " Türk Halk Oyunları Yaşatma ve Yayma Tesisi ” adlı bir örgüt kurarak, 14 yıl boyunca dördü belgesel, on dört halk oyunları festivali düzenlemiştir. Bu tesis tarafından 1961 yılında ilk defa halk dansları semineri tertiplenmiştir.

Türkiye Milli Talebe Federasyonu 1954 yılında kurulmuş, bu kurumun çatısı altında halk oyunları alanında önemli çalışmalar yapılmıştır. 1966 yılında kurulan Türk Folklor Kurumu ise bu alanda bir okul açarak çalışmalara farklı bir boyut kazandırmıştır.

Akademik çalışmalar üniversitelerin; Türk Dili ve Edebiyatı, Sosyoloji, Antropoloji, Halk Bilim Bölümlerinde sürdürülmüştür.

İstanbul’da 1976 yılında kurulan Türk Musikisi Devlet Konservatuarı YÖK yasası ile İstanbul Teknik Üniversitesine bağlandıktan sonra 1984 yılında Türk Halk Oyunları Bölümü kurulmuş, bölüm 1985 yılında ilk öğrencileri ile eğitim hayatına başlamıştır.

Sırasıyla 1988 yılında Gaziantep Üniversitesi, 1989 yılında Ege Üniversitesi, 2001 yılında Sakarya Üniversitesi; konservatuar bünyesinde Halk Oyunları Bölümlerini açarak halk oyunlarının okullaşma sürecini hızlandırmıştır. Ayrıca İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ege Üniversitesinin Sosyal Bilimler Enstitüsü Halk Oyunları Ana Sanat Dalı’nda Yüksek Lisans eğitimi de yapılmaktadır.

Türk Halk Oyunlarının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması, yaygınlaştırılması, yaşatılması, yeni nesillere doğru aktarılması ve aynı zamanda bu faaliyetleri yürüten çeşitli kurum ve kuruluşların çalışmalarını daha düzenli sürdürülebilmeleri amacıyla 2001 yılında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde Türkiye Halk Oyunları Federasyonu kurulmuştur. Bu tarihten itibaren halk oyunları faaliyetleri spor kulüpleri bünyesinde yapılanma sürecine girmiştir.

Üniversiteler arası halk oyunları yarışmalarını 2003 yılından itibaren Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu organize ederek, bu konuya önemli bir ivme kazandırmıştır (Ünal, 1995).

2.2.1. Ege Bölgesi Oyunlarına Genel Bakış

Zeybek oyunları, en yoğun şekliyle Batı Anadolu'da görülen oyun türüdür. Zeybeklerin bugünkü duruma göre yayılış çevresini sınırlamak gerekirse, gelişmiş en tipik merkez Ege ve Akdeniz bölgesi olmak üzere çevreyi alabildiğine genişleterek ortalara doğru Uşak, Afyon, Kütahya, Eskişehir, Ankara, Bolu, Çankırı, Kastamonu ve aşağılara doğru Konya'ya ve Giresun'a kadar bir şerit halinde süregelen Karadeniz kıyı bölgesine uzatmak mümkündür (Sürmeli, 2010).

Günümüzde Ege bölgesinde zeybek oyunlarının yoğun olarak görüldüğü iller başta İzmir, Aydın ve Manisa'dır. Bu illerimizin hemen hemen tamamında yavaş tempo ile oynanan zeybek oyunları hâkimdir. Ege bölgesindeki diğer illerimizde ise başta Muğla olmak üzere Denizli, Balıkesir, Uşak, Kütahya ve Afyon'da, bilinen ağır tempolu zeybek oyunlarını ve temposunun hızlanarak değişime uğrayan bir şekilde oynanan oyunların yayıldığını görmekteyiz (Sürmeli, 2010).

Bu şekilde coğrafi olarak doğuya gidildikçe, diğer oyun türlerimizin kültürel yapı üzerinde yaygın bir etkiye sahip olmaya başladığı anlaşılmaktadır.

2.2.2. Zeybek Dansları

Ünlü (2009, s. 31)'ye göre; ülkemizde kökeni çok eskilere dayandığı bilinen, özellikle Batı Anadolu'da yerleşen danslardan biri de “zeybek” danslarıdır. Bilindiği gibi zeybekler, Ege'de kendilerine özgü kültürleri ile varlığını sürdürmüş ilginç bir kurum olarak karşımıza çıkmışlardır. Etimolojisi ve kökenleri hakkında birbirinden farklı pek çok görüşler ileri sürülmektedir. Birinci Dünya Savaşı 'ndan sonraki Yunan işgali ve Millî Mücadele yıllarındaki bağımsızlık yanlısı eylemleri, cesur, zeki, korkusuz tavırları ile Türk halkının sevgisini kazanarak, Ege'de yiğitlik ve mertlik sembolü olmuşlardır. Cumhuriyetle birlikte sona eren bu kurum dansları ve müzikleri ile Türk Halk Oyunları Kültüründe önemli bir yere sahiptir.

2.3. Eğitim Öğretim Kavramları

Eğitim ve Öğretim faaliyetleri ve bu kavramlar üzerine yapılmış çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Sönmez (1989, s. 169) öğretme kavramını, “Genel olarak kişilerde öğrenmeyi sağlamak amacıyla düzenlenen tüm faaliyetlere öğretme denir. Öğretme faaliyetlerinin önceden belirlenen hedefler doğrultusunda, planlı ve kontrollü olarak düzenlenmesi ve uygulanmasına öğretim denir” şeklinde tanımlamıştır.

Bu konudaki bir diğer görüş ise Harmandar (2004, s. 35)’ a aittir. “Davranışlardaki değişme kişinin çevresi ile etkileşimi sonucu olmalıdır”.

Erden (1998, s. 20) ise, öğretimi okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyeti olarak tanımlamıştır.

Harmandar (2004:19)’ in bir diğer tanımında da öğretimi, “bireyin hayat boyu süren eğitiminin, okulda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı bireyin öğretimini oluşturur. Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gerçekleşmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür” sözleriyle ifade etmiştir.

Özçelik (1998, s. 1) yalın bir ifadeyle öğrenmeyi, davranışlarda nispeten kalıcı değişim olması şeklinde ifade etmiştir.

Bu tanımlarda ortak olan nokta, öğretimin planlı bir şekilde yapılması ve bir hedef doğrultusunda olmasıdır. Öğretme ve öğrenme faaliyeti sonucunda, kişinin davranışlarında genele yayılmış bir değişme beklenir. Öğrenme faaliyeti yalnızca kavram bilgisinin öğretilmesi ile gerçekleşmez, öğrenme, zamana yayılan ve bilginin kullanılmasıyla oluşan bir deneyimdir. İnsanın hayatına yayılan öğrenme sadece okullarla kısıtlı değildir. İnsan yaşamının kendisi bir öğrenmedir. Aile, çevre, okul, sosyal yaşam, kitle iletişim araçları ve bunlar gibi hayatın içerisinde yer alan birçok unsur, öğrenme aracıdır aslında. Fakat bu faaliyetin planlı bir biçimde ve bir hedef doğrultusunda gerçekleşmesi şüphesiz eğitim kurumlarının işidir.

Günümüzde eğitim ve öğretim konularında önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Tarihten günümüze ünlü filozofların eğitim ve öğretim üzerine geliştirdikleri kuramlar, yakın tarihte geliştirilen birçok yönteminde de temelini ve çatısını oluşturmuşlardır. Öğretim, asla tek tip değildir. Yaş grupları, cinsiyet, alan, konu, kapsam ve hatta kişiye özel öğretim yöntemleri bile uygulanabilir. Yani, amaçlanan hedef ve uygulanan yaş grupları, cinsiyet,

sosyo-ekonomik durum, kişinin zekâ seviyesi gibi birçok unsur göz önünde bulundurularak, eğitim ve öğretimde birçok yöntemler geliştirilmiştir. Bizler de bu çalışmamızda Türk Halk Oyunları öğretimine alternatif ve daha etkili bir olduğunu düşündüğümüz bir yöntemi uygulamaya çalıştık çalıştık.

Öğrenme aktivitesinin zihinde gerçekleşen bir takım süreçleri vardır. Duyu organları ile algılanan bilgilerin, zihinde işlenerek eyleme dönüşmesi ve kalıcılığının sağlanması gerçek bir öğrenmeyi tasvir eder. Bu süreçler aşağıda kısaca özetlenmiştir.

2.3.1. Bilişsel Süreçler

“Bilişsel oluşumlar deyince akla algılama, bellek ve düşünce gibi zihinsel bilgi işlem süreçleri gelir (Cüceloğlu, 2014:29).” “Zihin algı, dikkat, bellek, duygular, dil, karar verme, akıl yürütme ve düşünme gibi zihinsel işlevleri yaratır ve denetler (Goldstein, 2012:34)”.

Algılama

“Duyu alıcılarının uyarılması görme, işitme, tat ve koku alma ve dokunma gibi deneyimlerle sonuçlandığında algı gerçekleşir (Goldstein, 2012, s. 102)”.

Cüceloğlu’ na göre ise algıyı, “duyu verilerini örgütleyip, yorumlayarak çevremizdeki nesne ve olaylara anlam verme sürecine verilen ad olarak tanımlamıştır (Cüceloğlu, 2014, s. 98).

Algının temelinde duyu organları yani duyu yatar. Fakat bu ikisini birbirine karıştırmamak gerekir. “Algı, duyudan farklıdır. Algılama anında beyin, bireyin içinde bulunduğu durumdan beklentilerini, geçmiş yaşantılarını, diğer duyu organlarından gelen başka duyuları, toplumsal ve kültürel etkenleri hesaba katar (Cüceloğlu, 2014, s. 118).

Ömeroğlu (2005, s. 61)’ na göre, algılamayı etkileyen faktörleri iki grupta toplanabiliriz:

1. Geçmişte kazanılan yaşantılar ve ön öğrenmeler.
2. Beklentiler.

Algı, kendisini oluşturan duysal girdilerin toplamından daha fazla bir anlam ifade eder. Bu gerçeği algısal psikoloji üzerinde çalışan ilk Alman psikologları *geştalt* kelimesi ile ifade ettiler (Cüceloğlu, 2008). Geştalt psikolojisinde açıklandığı gibi birey, gelen

uyarıcıları parçalar halinde değil tam, doğru ve bütün halinde algılama eğilimindedir. Örneğin kesik çizgileri görsel olarak tamamlama, duyduğu yanlış veya eksik sözcüğü düzelterek boşluğu doldurarak algılama eğilimindedir. Ayrıca birey odaklaştığı uyarıcıyı algılayıp diğerlerini elimine eder (Ömeroğlu, 2005).

Bazı organizasyon kuralları -geşalt ilkeleri- algılamayı etkiler. Bu kurallar aşağıda kısaca açıklanmaktadır (Cüceloğlu, 2014):

1. Şekil-Zemin İlişkisi: Bütün algılamalarda bir şekil ve zemin vardır. Şekil-zemin ilişkisi bütün duyu organlarını kapsar. Görsel alanda şekil bize daha yakındır ve bir nesne izlenimi verir; zemin ise tanımlanması zor bir madde izlenimi taşır. Şekil, algılama sırasında göze ilk olarak çarpan nesnedir. Zemin ise görülen şeklin arka planındaki alandır. Şekil ve zeminin birbiriyle yer değiştiği algılamalarımız vardır.
2. Tamamlama: Bir nesnenin tümü görülme de, o nesnenin tümü görülüyormuş gibi algılama tam olur. Tamamlama kuralı da bütün duyu alanları için geçerlidir. Örneğin, sözlerini daha önceden bildiğimiz bir şarkıyı kısık sesle dinlerken tam olarak duyamasak bile tamamlayarak algılarız.
3. Benzerlik: Birbirine benzer birimler bir algısal bütünlük kazanırlar.
4. Devamlılık: Algısal alanda bulunan ve aynı yönde giden birimlerin birbiriyle ilişkili görünme eğilimine devamlılık kuralı denir.
5. Yakınlık: Birbirine yakın olan nesneler gruplandırılarak algılanırlar. Görsel alanda olduğu gibi diğer alanlarda da bu geçerlidir. Örneğin müziğin ritmini zaman içinde birbirine değişik yakınlıklarda bulunan vuruşlara göre algılarız.

İnsan daha önce karşılaşmadığı yeni ve karmaşık durumlarda dikkate değer ilişkileri çoğu zaman içsel bir şekilde kavramaktadır. Sezgi ve kavrama durumlarını tanımlamada aşağıdaki üç davranış belirleyici olarak kullanılır (Varış, 1998):

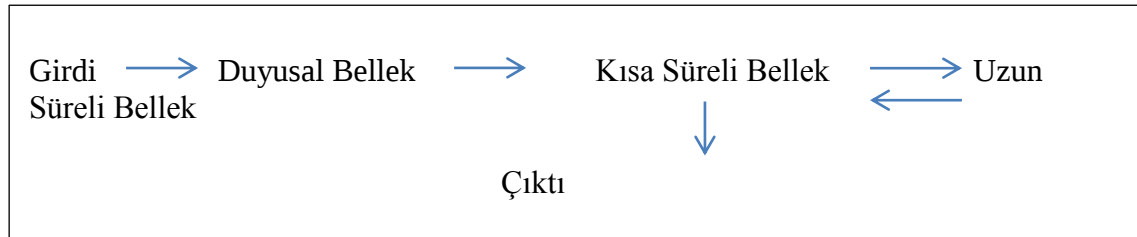
1. Sezgiden önce davranış bir an için duraksar. Organizma hiçbir davranışta bulunmaz.
2. Çözüme ulaşıldıktan sonra hiç yanılma olmadan aynı çözüm şekli yenilenir.
3. Problem çözümünde yaklaşım biçimlerinin transferi söz konusudur.

Bellek

Goldstein (2012, s. 214) “Bellek özgün bilgiler artık bulunmadığında uyarıcı, imge, olay, düşünce ve becerilerle ilgili bilgilerin korunmasında, geri çağırılmasında ve kullanılmasında rol oynayan süreçlerdir” ifadesiyle tanımlamıştır. .

Belleğin olmadığı yerde öğrenimden ve öğrenilen şeylerin birikiminden söz edilemez. Bellek sayesinde insanoğlu dil ve kültürü geliştirebilmiş ve böylece son derece karmaşık modern toplumlar oluşturabilmiştir (Cüceloğlu, 2014, s. 269-270).

Belleğin nasıl çalıştığını keşfetmek için modeller geliştirilmiştir. Bu modeller belleğe alınan bilgilerin organizasyonuna yardımcı olur. Modelin aşamaları, modelin yapısal özellikleri olarak adlandırılır (Goldstein, 2012, s. 217).

Şekil 1. Atkinson ve Shiffrin'in bellek modellerinin akış diyagramı.

Atkinson ve Shiffrin'in bellek modellerinin akış diyagramına göre üç tür bellek vardır (Goldstein, 2012, s. 217):

Duyusal bellek: Gelen bütün bilgileri saniyeler ya da saniyenin küçük bir bölümü boyunca tutan ilk evredir. “Duyusal uyarımın etkilerinin kısa süreli olarak tutulmasıdır. Görsel uyarıcılarla ilgili bu kısa süreli bellek, ilon belleği yada görsel ikon olarak adlandırılır. İşitsel uyarıcılarla seslerin zihinde kalması ise yankısal bellek olarak adlandırılır (Goldstein, 2012,s. 219-224)”.

Kısa süreli bellek: Araştırmalara göre kısa süreli belleğin kapasitesi 7 ± 2 formülüyle ifade edilebilir; Yaklaşık 15-30 saniye boyunca 5-7 birimi tutar (Goldstein, 2012, s. 218; Cüceloğlu, 2014, s. 173)”.

Uzun süreli bellek: çok sayıda bilgiyi uzun yıllar, hatta on yıllar boyunca tutabilir. Atkinson ve Shiffrin, “bellek sistemlerinde kişi tarafından denetlenebilen ve bir görevden

diğerine farklılıklar sergileyebilen denetim işlemlerini de tanımlamıştır. Bunlar: tekrarlama-kodlama-geri çağırma (Goldstein, 2012, s. 218)”.

Bu konuda bir diğer görüş de Cüceloğlu’na aittir. “Belleğin iki temel boyutta belirgin özellikleri vardır. Birinci boyut belleğin aşamalarını ifade eder: kodlama, depolama ve ara-bul-geriye getir aşamaları. İkinci boyut ise belleğin türlerini ifade eder (Cüceloğlu, 2014, s. 170)”.

2.3.2. Eğitimde Aşamalı Sınıflamalar

Devinişsel Alan-Psikomotor Alan

Devinişsel Alan: Sönmez (1991, s. 51)’in belirttiği üzere “kişi, kaslarını, vücut organlarından biri ya da birkaçını veya bütünü kullanarak bazı davranış örgütleri ortaya koyar. Bu tür davranışlar doğuştan şifrelenmiş, seçici ya da öğrenilmiş olabilir. Devinişsel (psikomotor) alanın kapsamına, öğrenilmiş fiziki davranışlar girer”.

Türk Halk Oyunları’nın ve dünyada var olan diğer geleneksel dansların, doğdukları kaynaktan sonraki nesillere aktarımı hep devinişsel alanda gerçekleştirilmiştir. Günümüzde de hareket eğitimi ve dans eğitimi genel olarak devinişsel alana göre yapılmaktadır. Toplumlar ve kültürlerde kodlanmış hareket yapıları bu tür öğrenmenin kolaylaşmasını sağlar.

Demirhan (2006, s. 93) ise devinişsel alanın vücut hareketleri ve vücut hareketlerinin kontrolü ile ilgili olduğunu söylediği devinişsel alan davranışlarının yapıldıklarında bir hareketi veya hareketler dizisini temsil ettiğini belirtmiştir.

Duyuşsal Alan

Sönmez (1991, s. 42)’in tanımına göre “Duyuşsal alan, ilgi, tutum, güdülenmişlik, kaygı, benlik, kişilik, değer yargıları gibi boyutlardan oluşur. Kişi belli nesne ya da olgulara karşı sürekli bir ilgi gösterebilir.”

Duyuşsal alanda meydana gelen hareket ve tepkiler kişinin geçmiş yaşantısı ve deneyimleri ile doğru orantılıdır. Kişinin içinde bulunduğu ortam, yaşamsal alışkanlıkları onun davranışlarını, tutumlarını, zevklerini etkiler. Örneğin sanatla uğraşan bir ailenin çocuğu sanat ürünlerine karşı daha duyarlı ve bir beğeniye sahip olabilir. Hayatı boyunca hiç dans

etmemiş bir insani hobi olarak dans etmeyi seçmeyebilir. Bunlar gibi birçok örnek verilebilir.

Bu alanın tanımına bakıldığında Türk Halk Oyunları gibi kültür, sanat ve bedensel aktiviteyi bir arada bulunduran olgunun, duyuşsal alandan ayrı olması beklenmemelidir. Ancak bu her iki alanda, geleneksel danslarımızın öğretilmesi ve aktarılmasında tek başlarına yeterli olmamaktadır. Hareket öğretiminin zihinsel temelleri, öğretim kalitesi açısından oldukça önemlidir.

Bilişsel Alan

Bilişsel Alan: Sönmez (1991, s. 22)' in ifade ettiği gibi “Kişinin öğrenilmiş davranışlarından zihinsel yönü ağır basan davranışları, bu alanın kapsamı içindedir”. “Bilişsel alan altı basamaktan oluşur, bilişsel bir öğretimi hedefliyorsak gerçekleştireceğimiz öğretim bu altı basamağı karşılamalıdır. Bunlar: Bilgi (tanıma ve hatırlatma), kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirmedir (Sönmez, 1991, s. 23).

Demirhan a göre en çok kabul edilen bu altı sınıflandırma aşağıdaki gibidir (Demirhan, 2006, s. 87);

1. Bilgi; belirgenlerin bilgisi, belirgenlerle uğraşmanın araçları ve yolları, bir alandaki evrensellerin ve soyutlamaların bilgisi.
2. Kavrama; çevirme, yorumlama, öteleme.
3. Uygulama.
4. Analiz; ögelere dönük analiz ilişkilere dönük analiz, örgütleme ilkelerine dönük analiz.
5. Sentez; özgün bir ileti meydana getirme, bir plan ya da işlemler takımı oluşturma, soyut ilişkiler takımı önerme.
6. Değerlendirme; iç örgütlere göre, dış örgütlere göre.

Halk oyunları çalışmalarına katılan bir birey öncelikle konuyla ilgili kavram, ilke, kural ve benzeri bilgileri kazanır. Daha sonra bu bilgilerle önceki bilgileri birleştirir ve bunları yorumlar. Bu kavrama düzeyi davranışdır. Yöre çalışmasına göre plan yapabilen birey uygulama düzeyinde davranışlar gösterir. Daha sonraki aşamada birey değişik yöre çalışmalarının analizini yapar. Çalışmalarını ilerleten birey değişik teknikler geliştirerek sentez basamağını geçer. Analiz ve sentez yapabilen birey halk oyunları çalışmalarını artık farklı boyutlarda değerlendirebilir”

Demirhan (2006, s. 218)' ın ifade ettiği gibi “öğrenme, öğretme ve spor ilişkisi bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanda olmaktadır. Bilişsel alan öğrenmeleri zihinsel, duyuşsal alan öğrenmeleri, ilgi, tutum; devinişsel alan öğrenmeleri ise beceri öğrenimi olarak nitelendirilmektedir”.

Bu ifadeden de yola çıkararak, Türk Halk Oyunları Öğretimini' nin yalnızca duyuşsal, yalnızca devinişsel ya da yalnızca bilişsel alanda olmayacağını düşünmekteyiz. Tezimizin giriş kısmında belirttiğimiz gibi bilişsel öğrenme, Türk Halk Oyunlarında, hareketlerin bütün dinamiklerinin doğru aktarılması bakımından önem taşımaktadır. Hareketlerin doğru olarak aktarılması hem öğretimde zaman kaybını önleyecek hem de kültürel mirasımızın sonraki nesillere bozulmadan aktarılması sağlayacaktır.

2.4. Türk Halk Oyunları Öğretim Yöntemleri

Türk Halk Oyunları Öğretiminde bu güne kadar genel kabul görmüş sistematik bir yöntem olmamasına karşın, sahada çalışan bazı hocalarımızın bu konuda çeşitli görüşleri bulunmaktadır. Genellikle kişisel tecrübelere dayalı olan bu yöntemler, eğitim ve öğretimin temel kuramlarına göre doğru bir temele oturtulamadığından, genellenmemiştir. Türk Halk Oyunları' na dair geçmişten günümüze yapılan bilimsel çalışmalara da baktığımızda, özellikle öğretimi ile alakalı sistemde ciddi bir açık olduğu gözlenmektedir. Bu gün okullarımızda sistematik bir yöntem olmamasına karşın hala “geleneksel “ olarak adlandırılan yöntem kullanılmaktadır. Beden eğitimi Spor Biliminde “Demonstration” olarak adlandırılan bu sistem, basit olarak öğrencilerin önünde hareketlerin yapılması ve onlardan da tekrarlanması olarak uygulanan sistem, akır (2009, s. 87) tarafından “geleneksel yöntemde öğreticilerin hareketleri öğrencilerine model göstermeleri ve öğrencilerin bu hareketleri tekrarlamalarının istenmesi” olarak ifade edilir. Bu ifade yapılan işin tanımlanması adına doğru olabilir ancak öğrenme aktivitesinin gösterme anında gerçekleşmediği ve bir sürece yayıldığı gerçeği bilinirse, yeterli olmadığını düşünmekteyiz. akır'ın bu tanımı, öğretme ve öğrenme sürecindeki işi sadece tek boyutuyla ifade etmektedir. Oysaki bu sadece öğretmenin aktivitesi değildir. Öğretmen ve öğrencinin bir periyod dâhilinde birlikte gerçekleştirdikleri ve öğrenci katılımlı bir süreçtir. Bu nedenle biz, geleneksel öğretim yönteminin Mosston'un hareket eğitimi yöntemlerini temel alarak, farklı stillerin bir arada uygulanmasıyla gerçekleştirildiğini düşünmekteyiz. Bu stiller; Komut stili, Alıştırma Stili, iş birliğine dayalı (eşli çalışma) stili, kendini

denetleme stili, katılım stili, yönlendirilmiş buluş stili, problem çözme stili, kişisel program-öğrencinin tasarımı stili, öğrencinin başlatması stili, kendi kendine öğretme stilleridir.

Mosston-Ashworth (2009, s. 17)'un belirttiği üzere “Komut Stili, öğretmenin uyarıcısı ile öğrencinin tepkisi arasındaki doğrudan ve anında gerçekleşen ilişkidir. Öğrencinin her hareketinden önce, öğretmen tarafından sağlanan bir uyarıcı vardır. Öğrenci öğretmen tarafından gösterilen model doğrultusunda hareket eder”.

Mosston-Ashworth (2009, s. 29)' a göre “Alıştırma stili, çalışmaların uygulanması ile bağlantılıdır. Bu stilde kararların öğretmenden öğrenciye devredilmesi, öğretmen ile öğrenci arasında, öğrenci ile çalışmalar arasında ve öğrencilerin kendi aralarında yeni ilişkiler yaratır”.

Mosston-Ashworth (2009, s. 58)'un ifadeleriyle “İş birliğine dayalı (eşli çalışma) stili”, bu stilde “öğretmen ve öğrenci arasında yeni ilişkilerin oluşmasını sağlayan yeni bir gerçek yaratmak için, öğrenciye daha fazla karar devredilir”. Burada öğrenciler arasındaki toplumsal ilişkilerin güçlenmesi ve anında dönüt sağlanması hedeflenir.

“Kendini denetleme stilinde”, öğrenciye daha fazla kararlar devredilmekte ve bu kararlar daha fazla kendine ait sorumluluklar gerektirmektedir (Mosston-Ashworth 2009, s. 94)”. Bir önceki stilde dönütleri, çalışma arkadaşını test etmek için kullanan öğrenci burada kendini test etmek için kullanmaktadır.

“Katılım stilinde” uygulamaya dönük bütün kararları öğrenci verir. Örneğin halk oyunları dersinde, belirlenmiş olan yörenin hangi hareketiyle başlayacağına karar vermek gibi.

Yine (Mosston-Ashworth 2009, s. 145)'un tanımıyla “Yönlendirilmiş buluş stili”, “bu stilin özelliği, özel bir öğretmen-öğrenci ilişkisi ortaya koymasıdır. Bu ilişkide, öğretmen tarafından yönetilen bir dizi soru, öğrencinin sorulara yönelik yanıtlar vermesine sebep olur. Öğretmenin sorduğu her soru, öğrenci tarafından keşfedilen tek bir doğru yanıt ortaya çıkarır. Bu soru dizisinin eklenerek artan etkisi-birleştirici bir işlem-öğrencini aranan olguyu, ilkeyi veya düşünceyi bulmasını sağlar”.

Mosston-Ashworth (2009, s. 164)' un ifadesiyle “Problem çözme stili”, “bu stil öğrencinin çeşitlilik için insan kapasitesi ile uğraşmasını sağlar. Öğrenci konu çerçevesinde bulma ve seçenekler yaratma işine ilk kez girer. Beden eğitimi spor ve dans alanları, bulma,

düzenleme ve yaratma fırsatları açısından zengindir. İnsan hareketlerinin çeşitliliği sınırsızdır. Başka bir koreografi her zaman vardır”.

“Kişisel program-öğrencinin tasarımı stili”, öğrencinin öğrendikleri doğrultusunda sentez yaparak yeni yaratılar oluşturmaya denir. Burada öğretmenin buluşa yönlendirmesi ve öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmesi çok önemlidir. Örneğin üç haftalık bir halk oyunları dersinden sonra öğretmenin öğrencilerinden, öğrendikleri yöre hareketlerini kullanarak özgün bir koreografi yaratmalarını istemesi bu stile örnek verilebilir.

“Öğrencinin başlatması stili”, burada öğretme sürecini başlatan öğrencidir. Bu süreçte derse ne zaman başlayacağına, nasıl bir program izleyeceğine öğrenci kendisi karar verir. Öğrencinin süreci yönetmeye istekli olması, onun gelişmesini de desteklemektedir.

“Kendi kendine öğretme stili”. Öğretmen ile yapılan çalışmaların dışında, öğrencinin kendi kendine gerçekleştirdiği sınıf dışı çalışmalardır. Tamamen bireyseldir. Öğretme sürecinin aşamalarına öğrenci karar verir.

Halk Oyunlarını, “öğretmenler ve öğrenciler arasında oluşan, öğretme ve öğretim faaliyeti” olarak tanımlayan Şinasi Ünal ise halk oyunları öğretimini, önce klasik ve sistematik yöntem olarak ikiye ayırmış, sistematik yöntemi de altı alt başlıkta maddelemiştir. Bunlar; “Anlatım (Takrir, Sunma) Yöntemi, Soru Cevap Yöntemi, Problem Çözme Yöntemi, Tartışma Yöntemi, Gösterip Yaptırma Yöntemi (Demostrasyon), Gezi Gözlem Yöntemi (Ünal, 2007, s. 18-21)”.

2.5. Hareket Notasyonu

Guest (2005, s. 1)' in belirttiği üzere “En az beş yüzyıl boyunca bir hareket notasyonu sistemi tasarlamak için girişimler yapıldı. Bazı araştırmacılar antik mısırlıların hiyeroglifleri danslarını kayıt etmek için yaptıklarına ve Romalı askerlerin selamlama hareketleri için bir notasyon metodu bulundurdıklarına inanırlar”.

“Ancak bilene en eski girişim, iki el yazması içinde kayıt edilmiş Cervera Belediye Arşivinde (İspanya da 15. Yüz yılın ikinci yarısından kalma) korunmuştur. Bu tarihten itibaren başka birçok sistem tasarlanmıştır. Bunlardan bazıları popülerlikleri çerçevesinde bir süre basılmış ve arşivlenmiş, fakat hemen hemen hepsi, gelecek güne kadar, sonunda tedavülden düştü. Şu önemli ki, bu gün bildiğimiz gibi müzik sanatının gelişmesi için bir kapı açan müzik notasyonu, ilk modern formda 11. Yüz yılda tasarlanmış fakat 18. Yüz yılın başına kadar resmi bir sistem olarak basılmamıştır. (Guest 2005, s. 1)”.

“16. yy da adım tanımlama kitapları görülmüştür. En iyi bilinen kitap “Thoinot Orchesographie” 1588 de Fransa da basıldı. Yazılan bu tanımlarda en iyi bilinen pozisyonlar ve adımlar figür resimleri ile örneklendi. Notasyon sisteminin o dönemlerdeki en donanımlı hali ise, 14. Louis döneminde yapıldı. Pierr Beauchamps, Raoul Feuillet “Choregraphie ou l’Art de Decrire La Dance” adındaki ilk metodu 1700 yılında bastılar. Bir diğer sistem ise kol ve bacak hareketlerinin çubuk figürlerle yeniden resmedildiği çalışmadır. Dansçı ve koreograf Arthur Sait-Leon 1852 yılında “Stenochogergaphie” adlı bu kitabı bastırdı. Bu sistemde müzik nota değerleri zamanı zamanı sınıflandırmak için kullanıldı. Bu kitabın farklı bir versiyonunu Albert Zorn “Grammatik der Tnazkunst” adıyla bastırdı. 19. Yy. ın sonlarında bu çalışmaların en başarılısı Vladimir Stepanov tarafından yapıldı. St. Petresburg da ki İmperial Maryinsky tiyatrosunda dansçı ve eğitmen olan Stepanov “Alphabet des Mouvements du Corps Humain” adını verdiği kitabını 1892 yılında Pariste bastırdı. Bu çalışması ile bütün vücut hareketlerinin anatomik olarak kayıt edilebileceğini gösterdi. Bu sistem Stepanov un ölmesi ile yaygınlaşamadan ve gelişmeden kaldı (Guest 2005, s. 1,2)”.

Bu gün ise dünya da en çok bilinen ve kullanılan iki notasyon sistemi üzerinde durulmaktadır. Bunlar, Benesh Movement Notation ve Labanotation (Kinetografi/Laban) dır.

Ülkemize hareket notasyonunu kazandıran, geleneksel danslarımızın notasyonla yazılıp korunmasını sağlayan çalışmalardan ilki, Koreograf Suna Eden Şenel’in yapmış olduğu “ Hareket Notasyonu-Halk Oyunları Yazımı” adlı çalışmalardır. Bu çalışmada kullanılan notasyon sistemi, Benesh Dans Notasyonu sistemidir. Benesh Dans Notasyonu İngiltere’ de Sadler’s bale Topluluğu Dansçılarından Joan Benesh ve eşi Rudolf Benesh tarafından 1955 yılında yaratıldı. 1962 yılında İngiltere Kraliyet balesi bünyesinde kurulan Koreoloji Enstitüsü’nde sistemin öğretime başlandı (Şenel, 1990). Suna Eden Şenel İngiltere Kraliyet Akademisinde geçirdiği uzun yıllardan sonra sistemi ülkemize getirmiştir. Suna Eden Şenel 1991 yılında çıkardığı ilk kitabı ile hareket notasyonu kavramını tanıtmış, gerekliliğini ve amaçlarını anlatarak bu sistemin önemini ifade etmiştir (Şenel, 1990). Dört

kitaptan oluşan serinin 1991 yılı basımlı ilk kitabında sistemle ilgili temel kavramlar ve vücudun her bir parçası için yazılmış pozisyonlar yer almaktadır. İkinci kitap aynı isimle 1993 yılında yayınlanmıştır. Bu çalışmada da sahne tanımı, kişinin sahne üzerinde konumu tanıtılmıştır (Şenel, 1993). Hareketlerin sembolleri ve dinamik ifadelerdeki detaylarda yine ikinci kitapta yer almaktadır. Üçüncü kitap aynı isimle 1993 yılında çıkarılmıştır. Şenel (1993, s. 11)'in ifadeleriyle “Serinin bu kitabında ise oyunların ifade ediliş şekli ve daha çok özel yazım detaylarına girilmiştir”. Son kitap ise 1994 yılında basılmış olup sahnelenen dansların notasyon sistemi ile nasıl ifade edilebileceğini göstermektedir (Şenel 1994:10).

2.5.1. Laban Hareket Notasyonu

Brown (2008, s. 8)'un tanımıyla “laban, 1928 yılında Rudolf Van Laban tarafından Macaristan da oluşturulmuş ve yaratıcısı tarafından isimlendirilmiştir”. Laban basit olarak vücudun yapabildiği bütün hareketlerin notaya alındığı bir yazım sistemidir. Yalnızca dans ta değil başka birçok alanda da kullanılan Laban bu nedenle daha sonra Kinetografi olarak adlandırılmıştır.

Yine Brown (2008, s. 8)'un ifadeleriyle “Labanotation-Kinetography Laban, Macar Rudolf Van Laban tarafından 1920’li yıllarda kurulmuş ve kendi adıyla anılan hareket yazım sistemidir. “Labanotation”; kolaydan karmaşığa doğru hareketlerin bütün formlarının tam olarak yazılabildiği bilimsel bir metottur”.

Royce (2002, s. 68) ise “Laban Hareket Notasyonu vücudun yapabildiği bütün hareketleri kayıt eder böylece araştırmacıya etik gözlem yapma şansı verir ” diyerek Laban Hareket Notasyonu’nun önemine vurgu yapmıştır.

Bir başka araştırmacı Guest (2005, s. 2) de”. “İnsan bedeninin hareketlerinin kayıt edilmesine ihtiyaç duyulan bütün alanlarda Labanotation başarılı olmuş bir sistemdir.

Ülkemizde Laban Hareket Notasyonunun tercih edilme sebebi, bu sistemin başta hareket bilimi temelinde kurulmuş okullara katkıda bulunması, öğretim, arşivleme, uluslararası çalışmaları kolaylaştırma vb. birçok alanda işlevsel olmasıdır.

Ann Hutchinson Guest'in, "Labanotation For Beginners" adını verdiği kitabında, Laban Hareket Notasyonu sisteminin hizmet ettiği konu ve alanları şöyle sıralamıştır (Guest, 2005).

- A. Uluslararası iletişimde bir vasıta,
- B. Bir müzik notasına eş değer olma,
- C. Koreografinin korunması için bir araç,
- D. Film ve videoyu tamamlayıcı
- E. Hareket eğitimi için bir araç,
- F. Hareket araştırması için bir araç,
- G. Yeni uzmanlık alanlarının gelişmesi,
- H. Dans kütüphanelerinin kurulması için bir araç.

2.5.1.1. Uluslararası İletişimde Bir Vasıta Olarak Laban'ın Önemi

Bütün bilim ve sanat alanlarında olduğu, hareket bilimi ve dans sanatının da evrensel bir terminolojisinin olması, farklı toplumlara ait kültürel öğelerin kolay aktarılması ve anlaşılması sağlar. Laban Hareket Notasyonu hem hareketlerin kâğıt üzerindeki tasnifini sağlarken, bir yandan da analizlerinin yapılmasını sağlar. "Başlangıçta dans için geliştirilmiş sistem olmasına rağmen, bütün hareket formları için kullanılabilir- spor, jimnastik, hayvan hareketleri gibi. Bütün alanlarda ve bütün ülkelerde çalışanlara ortak bir dil sağlar (Guest, 2005, s. 5).

2.5.1.2. Bir Dans Notası, Bir Müzik Notasına Eşdeğerdir

Guest (2005, s. 5)'in ifade ettiği gibi "labanotation dans sanatına müzik notasının müzik sanatına hizmet ettiği kadar hizmet eder. Partisyon, kompozitör, öğretmen, öğrenci ve elbette dansçının çalışmasında önemli bir parçadır. Basılmış mevcut müziklerin zenginliği sayesinde, geçmiş dönemlerden ve diğer ülkelerden büyük kompozitörlerin çalışmaları müzisyenlerin parmaklarının arasında oluyor".

Eğer geçmişte ses sistemlerinin yazıldığı porte ve notasyon sistemleri geliştirilmeseydi, bu gün müzik sanatında bu denli bir ilerleme görülemezdi. Batının modern ses sistemleri ülkemizde ilk kullanılmaya başlandığında, bizim klasik müzik sistemimizin batılı sistemle ifade edilemeyeceği söylenmiş ve karşı çıkmıştır. Fakat günümüzde görülmektedir ki kendi ses sistemlerimizi geliştirerek kullandığımız bu sistem öncelikle müzik öğretiminde

daha kolaylık sağlamıştır sonra da bizim müziğimizin dünya ya açılmasında faydalı olmuştur.

Müzik sanatında nasıl sesler notaya alınıp birer kompozisyon oluşturuluyorsa, dans sanatında da hareketler notaya alınıp özgün koreografiler oluşturulabilmektedir. Ya da geleneksel danslar, varyasyonlarıyla notaya alınıp arşivlenebilmektedir. Bunların yanında yine Türk Halk Oyunları notaya alınarak, diğer ülkelere tanıtılabilmektedir.

2.5.1.3. Laban, Koreografinin Korunması İçin Bir Araçtır

Laban Hareket Notasyonu geleneksel koreografilerin korunması ve özgün eserler yaratılabilmesi için son derece önemli bir dildir. Sahip olduğu terminoloji sayesinde her türlü hareketin yazımına imkân sağlar ve birçok alanda arşiv yapılmasını sağlamaktadır.

2.5.1.4. Laban, Filmleri ve Videoyu Tamamlayıcı Unsurdur

Genellikle hareket notasyonuna karşı yapılan en büyük eleştiri, onun yerine video kayıtlarının olmasıdır. Bir hareketin kayıt edilmesi için ikisi de gereklidir ve biri diğerinin yerini alamaz. Video kaydı performansın kendisini kaydeder, bir bütün olarak geniş bir açıyla aktarır. Fakat notasyon hareket içerisindeki bütün ayrıntı ve dinamikleri eksiksiz kayıt eder. Böylelikle ayrıntıların gözden kaçması imkânsız hale gelir. Video ve notasyon hareket ve dans öğretim için birlikte kullanılması gereken araçlardır. Notasyon, video ile kaydedilen eserin yazılı metni gibidir. “Müzik notasıyla kıyaslamak notasyon için konuyu netleştirir. Müziğin kayıt edilmesi basılan kâğıtları gereksiz hale getirmez. Müzikal çalışmanın ilk etkisi en iyi onun performansının dinlenmesi ile yükseltilir ve canlı performansın yokluğunda bu kayıt olacak. Ancak performans için, eleştirel değerlendirme için ya da eğitim amaçları için yapılan çalışmalar hala müzik notasıyla elde edilir. Dansta, video ya da film, yönetmen dışında kalan kişilere çalışılan performansın benzer kaydını sağlar (Guest, 2005). Hareketin zihinde somutlaşması onun kolay anlaşılmasına yardımcı olur.

2.5.1.5. Laban, Hareket Eğitimi İçin Bir Araçtır

Laban Hareket Notasyonu Sistemi’nin kullanıldığı ülkelerde, bu sistem hareket eğitiminde ilkokul çağından başlayarak yetişkin eğitimi de dâhil olmak üzere kullanılmaktadır.

2.5.1.6. Hareket Eğitiminde Görsel Yardımcıdır

Matematik, fizik, kimya, biyoloji, müzik gibi bilimlerin öğretimi kolaylaştıracak üstelikte evrensel bir terminolojileri vardır. Dünyanın her yerinde “Pi” sayısı denildiğinde, hangi

milletten olursanız olun, hangi dili kullanırsanız kullanın aklınızda aynı kavram canlanır. Bu ortak yazınsallık bilimin gelişmesini sağlar. Bu gün Türk Halk Oyunlarının bir sanat ürünü olarak gelişmemesinin en büyük nedeni bir terminolojisinin olmamasıdır. Türk halk Oyunlarının doğru bir şekilde arşivlenmesi, üzerinde hareket analizlerinin yapılabilmesi, dünya tarafından anlaşılır olabilmesi notasyon sistemiyle geliştirilmesi ile mümkündür. Bu konuda Guest’ “Matematik ve diğer konuların öğretildiğinde kullanılan görsel yardımcılar gibi, Laban Hareket Notasyonunda dans ve beden eğitimi için benzer bir görsel metod sağlar. Laban Hareket Notasyonunun sembolleri hareket içindeki temel unsurların arasındaki farkların sınıflandırılmasında yardımcı olur tıpkı yapılandırılmış formlar içindeki çeşitliklerin arasındaki gibi. Guest (2005, s. 7) “Laban her yaş ve çalışma düzeyine aktarılabilen bilgi ile ek bir kanal sağlar” diyerek Laban Hareket Notasyonu’nun bizim alanlarımız için ne denli önemli olduğunu vurgulamıştır.

A. Dans Kavramının Gelişmesi İçin Önemlidir

Hareket içerisinde birçok dinamiği bulunduran bir yapıdır. Yüzeysel olarak bir hareketi görmek ve uygulamaya çalışmak, hareket halindeki vücut, zaman, yön ve enerjinin göz ardı edilmesine neden olabilir. Bu dinamiklerin her biri gerek eğitimde, gerek koreografilerin yazılmasında önemlidir. Dans biliminin farklı disiplinlerle hareket edebilmesi, üretiminin gelişmesinde notasyon yardımcı unsur olarak kullanılmaz.

B. Hareket Gözlemi İçerisinde Alıştırma Olanakları Sağlar

Dikkatli bir gözlem, küçük bir çocuktan profesyonel bir performans sanatçısına kadar, hareketle ilgili herkes için şarttır. Acemi bir göz yalnızca hareketin göze çarpan ana hatlarını yakalayabilir. Göz ve anlama farklılıklarının önemini anlamak için çalıştığı zaman izleyici performansın özel detaylarını gözlemleyebilir. Bu tür tanımlamaya hareket elementinin kodlanması ile yardım edilir.

Guest (2005, s. 7)’ in de ifade ettiği gibi “ hareket bilimcilerin bir hareketi eksiksiz analiz etmeli, bütün detayları fark etmeli bilimsel çalışmalar için gereklidir. Hareket algısının açık ve net olması üzerinde yapılacak çalışmaları da kolaylaştıracaktır”.

2.5.1.7. Hareket Araştırması İçin Bir Araçtır

Bilimin herhangi bir alanında detaylandırılmış bilgileri kayıt edebilmek için notasyon sistemi kullanılır. Ancak nota ile detaylandırılıp kayıt altına alınmışsa bir bilgi o bilgi

üzerinde detaylı çalışmalar yapılabilir. Bir bilim insanıysanız, sembolleriniz olmadan fikirlerinizi aktarabilmeniz imkânsızdır. Benzer olarak, öğrencilerde tıpkı alfabeden kelime üretmek gibi, Laban Hareket Notasyonu Sistemiyle farklı hareket çeşitleri üretilip bunları karşılaştırılabilir.

2.5.1.8. Yeni Uzmanlık Alanlarının Gelişmesi İçin Bir Araştır

Guest (2005, s. 8)'in belirttiği üzere “Laban Notası yazıcıları yâda hareket yazısı yazıcılarının uzmanları, ilerleyerek Laban sisteminin yaygın kullanımını geliştirmişlerdir. Hareket kayıtları, sağlık araştırmalarından klasik koreografi arasında değişen birçok farklı sahada uzmanlaşabilirler. Müzikolog şu anda hareket sanatı ve biliminde uzman olan Koreologa bir emsaldır. Etnomüzikologlar, antropoloji içinde bulunmuş iş, oyun ve dans eylemlerinin hareket analizini yapan ‘koreometriks’ ile çalışabilen Etnokoreolog ile emsaldır”.

Laban Hareket Notasyonu performans içindeki farklılıkları gösterebilen geniş bir terminolojiye sahiptir.

2.5.1.9. Dans Kütüphanelerinin Kuruluşu İçin Bir Araştır

Gözlemlerimizden yola çıkarak idea edebilir ki, Laban Hareket Notasyonu sistemi dans sanatının arşivlenmesinde diğer sistemlerin gelemeyeği bir noktaya gelmiştir. Açık ve geniş bir terminolojiye sahip olması, ifade konusunda avantajlı hale gelmesini sağlamıştır. Bu sayede geleneksel danslar başta olmak birçok eser kayıt altına alınabilmiştir.

2.5.2. Laban Hareket Notasyonunun Yapısı

2.5.2.1. Hareketin Tanımlanması

Laban sistemiyle sağlanan her çeşit hareketin ayrıntılı tanımlaması her zaman gerekli değildir. Alanına göre ve ihtiyaç anında, notaya alan kişi 3 tanımlama seçeneğinden birini seçebilir.

1. Motif tanımlaması
2. Çaba-şekil tanımlaması
3. Yapılandırılmış tanımlama

2.5.2.2. *Motif Tanımlaması:*

Motif notasyonu, hareketin en belirgin temel özelliğini ya da temaya uygun genel durumu tanımlar. Aynı zamanda hareketin güdüsünü, fikrini, amacını ve niyetini de saptar.

2.5.2.3. *Çaba- Şekil Tanımlaması:*

Çaba gözlem ve tanımlaması hareketin enerjiye ve onun aşağıdaki kullanımlarına göre incelenmesini sağlar(Guest, 2005, s. 9);

Şekil-doğrudan ya da dolaylı

Zaman- ani ya da sürekli

Ağırlık- güç ya da hafiflik

Akış- serbest ya da sınırlı

Bu gözlem ve analiz metodu ve onun sembolleri, vücut içinde meydana gelen desen şekilleri çabasının değişmesi ile ilgilidir.

“Şekil” sadece formlara atıfta bulunmaz aynı zamanda özellikle hareketin içinde yer alan mekânsal doğallığa da anlamlılık katar(Guest, 2005, s. 10)”.

“Efor ve şekil birlikte, Laban hareket analizinde kullanıldığı gibi, ifade ve kalite terimleri içerisinde hareketin değerli bir tanımlamasını sağlar(Guest, 2005, s. 10)”.

2.5.2.4. *Yapılanma Tanımlaması:*

“Yapı” açıkça tanımlanmış ve ölçülebilir hareket tanımlamasına verilen terimdir. Labanotation için en sık kullanılan bu tanım, şu terimler açısından hareketi ifade eder:

1. Vücut- hareketin belirli bir kısmını,
2. Alan- belirli bir yön, düzey, mesafe ya da hareket derecesini,
3. Zaman- metre ve süre, bütün notanın zaman değerleri gibi, çeyrek nota, 16 lık vb.

Dinamikler(harekete geçiren güçler)- hareketin dokusu ya da kalitesi, güçlü, ağır, elastik, kabul edilen, vurgulanan olup olmadığı gibi durumlara bakar (Guest, 2005, s.10).

2.5.3. Laban Notasyon' un Alfabeti

2.5.3.1. Eylemin Belirtileri

Bu hareket kopyalama çalışmasında, bir eylemin genel durum panosu bir diğeri tarafından giderek takip edilecektir. Hareket pano terimleriyle gösterilmelidir. Herhangi bir hareketin basit olarak ilk gösterimi, basit olarak “bir şeyler oluyor” demektir ve bir yâda daha fazla akla gelir.

2.5.3.2. Hareket Vuruşu

“Hareket vuruşu” olarak adlandırılan bir dikey vuruş; hareket olayın temsil eder. Eğer yazar daha özel olmak istiyorsa gerekli detayları eklemelidir.

Şekil 2. Hareket vuruşu(Fügedi, 2011, s. 30)

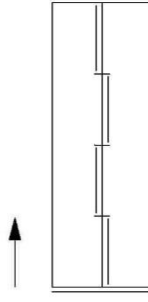
2.5.3.3. Yazım Kuralı

Labanotasyonun yazım yönü sayfanın dibinden üzerine doğrudur, ya da eğer kitap yatay düzenlenirse, ileri yöndedir. Çift bir yatay çizgi: başlamayı, hareketin başlangıcını gösterir. Çift çizgiden önce yerleştirilen belirteçler başlangıç konumunu ifade etmek için kullanılır.

Not: biri diğerrinin ardına yazılan hareket vuruşları, birinin diğerrinden sonra yapıldığını gösterir. Eğer hareket vuruşları yan yana yazılmışsa hareketler aynı anda yapılıyor demektir.

2.5.3.4. Merkez Çizgisi

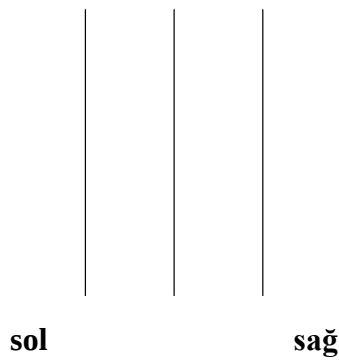
Genel tanımdan daha özeline ilerlerken ki diğerr adım, vücudun sağ ve sol bölümlerini ifade etmektir. Bir hareket vücudun bir tarafında meydana gelebilir ya da diğerr tarafında. Bunu göstermek için, vücut içindeki dikey merkezi ifade etmek ve bu merkez çizgisinin her iki tarafında da oluşan hareketleri göstermek için dikey bir çizgi kullanılır. Dikey merkez çizgisi merkezde ortalınır ve çift başlangıç çizgisi ile temas ettirilir.

Şekil 3. Merkez çizgisi (Fügedi, 2011, s. 34)

2.5.3.5. *Porte*

Laban Hareket Notasyonunda dikey üç-çizgili nota kullanır. Bu nota vücudu temsil eder, merkez çizgi vücudu sağ ve sol olarak ayıran merkez çizgisidir. Merkez çizginin her bir tarafındaki dikey sütunlar vücudun ana parçaları için kullanılır. Üç çizgili portenin içine ayak ve bacak hareketleri yazılır. Gövde ve onun parçalarının, kollar ve baş hareketleri ölçü çizgilerinin dışına yazılır. Orijinal standart porte öncelikle tarif edilecektir. Portenin içinde dört büyük dikey sütun vardır (merkez hattının her iki tarafında da iki tane olmak üzere). Üç çizgili portenin dışında hayali dikey çizgiler, ana porteye paralel ve müzik defterinin notasıyla karşılaştırılabilir, ihtiyaç duyulan ek dikey çizgileri sağlar.

Şekil 3. Laban hareket notasyonu portesi (Fügedi, 2011, s. 31)

Sütunların Kullanılması

Birinci sütun: Destek: Merkez çizgisinin hemen yanı destek sütunudur. Vücudun ağırlık merkezi önemlidir ve ilk olarak bilmemiz gereken faktördür. Bu sütunlara yerleştirilen yön sembolleri bütün bedenin ilerleyişini belirtir. Vücut ağırlığı normalde ayaklar üzerinden geçer. Dizler, kalçalar, eller de onu destekleyebilir.

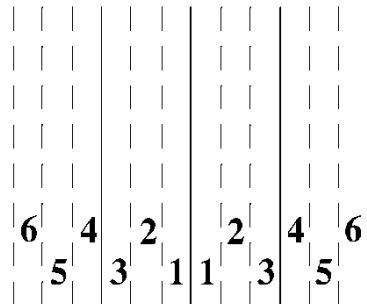
İkinci Sütun-Yardımcı Sütun: Hareket için gerekli olan tamamlayıcı sembollerin yazıldığı sütundur.

Üçüncü Sütun-Bacak Hareketleri: Destek kolonuna yakın kolonlar bacak hareketleri içindir. “Hareket” terimi ağırlığın taşınmadığı hareketler için kullanılır. Yön sembolü burada bir parça içinde hareket eden bütün bacağın hareketini tarif eder. Bu kolonlar bacağın bağımsız parçaları için de kullanılır- uyluk, alt bacak ve ayak- o parçalar için belirtilen özel işaretler gibi.

Dördüncü Sütun-Beden: Üç çizgili portenin hemen dışında olan sütunlar, beden, gövde ve onun parçaları için kullanılır. Bütün gövdenin hareketleri sağ ya da sol üçüncü sütuna onların özel işaretleri ile yazılır.

Beşinci Sütun-Kollar: Beden sütununun hemen sonrasındaki her iki tarafta bulunan sütunlar kollar içindir. Bu sütunlar içindeki bir işaret bütün kolun bir noktadan hareketini tarif eder. Bu sütunlar kolların bireysel parçaları içinde kullanılır, üst kol, alt kol gibi o parçalar için olan özel sembollerle kullanılır.

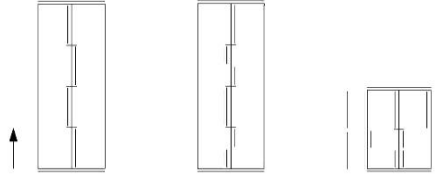
Altıncı Sütun-Baş: Baş sağ tarafa, diğer sütunu biraz geçince yazılır. Eğer hareketin tamamı basitse, baş belirticileri 6. Sütunun merkezinden daha yakın yazılabilir. Karmaşık baş hareketleri varsa sütunun dışına yazılabilir.

Şekil 4. Laban hareket notasyonu portesi (genişletilmiş porte) (Fügedi, 2011, s. 31)

2.5.3.6. Vücutun Ana Parçaları İçin Hareket İfadesi

Üç çizgili porte içerisindeki hareket vuruşları vücutun ana parçaları için hareket oluşumunu gösterir. Bu tür yazımlarda vücutun hangi Parçasında hareket olduğu ve hareketin kendi içerisindeki ritmi anlaşılır. Herhangi bir yön işareti ya da çalar işareti kullanılmaz. Önemli olan vücutun hangi parçasında hareket olduğunu ifade etmektir.

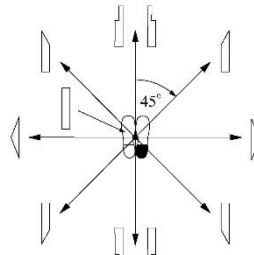
Şekil 5. Vücutun ana bölümleri için hareket ifadeleri (Fügedi, 2011, s. 34)

2.5.3.7. Yön Sembolleri

Yönler alanda bir merkez noktadan yayılır-uzaysal ‘merkez’. Bu nokta “yer/mekân” olarak adlandırılır ve bir dikdörtgen tarafından temsil edilir. Yönler ve düzeyler bu noktadan yönetilir. Yön sembolleri bu temel hareket şekillerinin değiştirilmiş halleridir.

Yönler

Vücutun ağırlık merkezi esas alınarak, vücutun sağ ve sol bölümleri için yön sembolleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır. Ön ve arka yönler için 2 sembol vardır, biri portenin sağ tarafı için biri sol tarafı içindir. Belirtici portenin içine, merkeze yakın yere konulur.

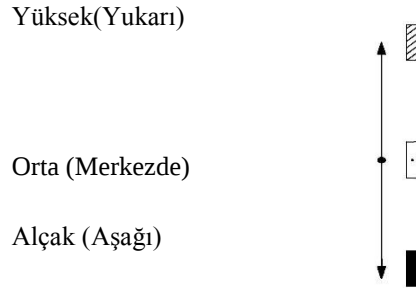

Şekil 6. Yön sembolleri (Fügedi, 2011, s. 35)

2.5.3.8. Hareketin Düzeyleri

Yön sembollerinin gölgelenmesi hareketin düzeyini belirtir- yukarı, aşağı ya da yatay. Herhangi bir yön içinde bulunan bir hareket yatay, alçakta ya da yukarı düzeyde olabilir. Düz yukarı “yüksek”dir, düz aşağı “alçak”dır. Yer çekimine doğru olan aşağı hareketler, yer çekimi kuvveti ile yukarı doğru hareket eder. Bedenin her parçası için bu üç düzey

sembolleri kullanılır. Kolların, bacakların, bedenın, kafanın yön düzeylerinde, yön işaretlerinin içleri taranarak aynı semboller kullanılır.

Şekil 7. Üç ana düzey (Fügedi, 2011, s. 36)

2.5.3.9. Destek Bacasının Düzeyleri

Genel olarak vücudun destek noktası olan bacaklar üç noktada fleksiyon yapabilir. Bu fleksiyonlar ayak sabitken veya yürürken de gösterilebilir. Bu noktadaki fleksiyonlar gerçekleştiği zaman ayağın hangi kısmının yere temas ettiği de gösterilebilir. Laban Hareket Notasyonu Sisteminde genel kullanım amacıyla üç ana seviye tanımlanmıştır. Bunlar; düşük, orta ve yüksel seviyelerdir. Aşağıdaki şekillerde de ifade edildiği gibi, düşük seviye içi bold olan sembolle, orta seviye içinde bir nokta olan sembolle, yüksek seviye ise içi taralı olan sembolle ifade edilmiştir.

Şekil 8.Hareketin üç düzeyi

Birinci seviyede her iki ayağında tabanı yere temas ediyor. Dizler normal duruşlarında, kırık ya da gergin değiller. Vücut ağırlığımız ve dengemiz iki ayak üzerinde eşit bir şekilde paylaşılmıştır.

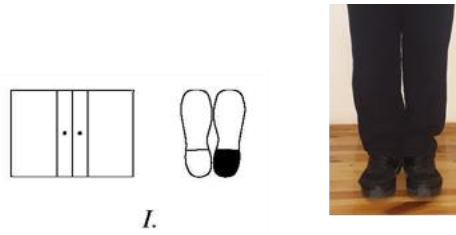
İkinci seviye de her iki ayağın yalnızca pençe dediğimiz kısmı yerle temas ediyor ve dizler gergin. Vücut ağırlığı ve dengesi parmak uçlarındadır. Beden çok hafif öne meyilli duru.

Üçüncü seviyede ise her iki ayağın tabanı yerle temas ediyor ve dizler orta seviyede kırık. Burada dikkat etmemiz gereken nokta kalça ile topuğun yukarıdan aynı çizgi üzerinde olmasıdır. Vücut ağırlığı ayak tabanlarında ve dizlerdedir. Dengeyi yine buralar sağlar.

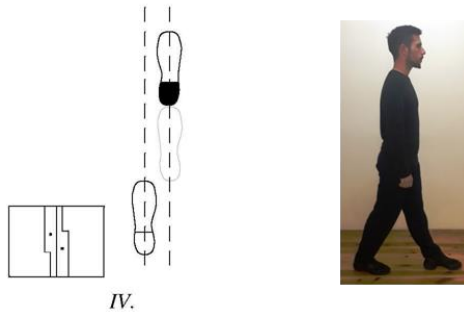
2.5.3.10. Ayak Pozisyonları

Yerdeki Ayakların Pozisyonları

Avrupa da beş, klasik bale tarihinde de bilinen altı ayak pozisyonu vardır. Bunlar açık pozisyonlar ve kapalı pozisyonlar olarak ifade edilir. Açık pozisyonlar II. Ve IV. pozisyonlardır. Kapalı pozisyonlar ise; I, III ve V. pozisyonlardır.

Şekil 9. Birinci (Fügedi, 2011, s. 41)

Şekil 10. Dördüncü pozisyon (Fügedi, 2011, s. 41)

2.5.3.11. Adımlar

Şekil 11. Adımlar

Öne ve Arkaya Adım

Destek sütununa yazılmış olan yön sembolleri, vücudun bir önceki ayaktan diğerine bir adım ile belirtilen yöne doğru ilerlemesi ile ifade edilir. Aban Hareket Notasyonu Sisteminde adım, destek noktası ve ağırlığın transfer edilmesi ve bedenin ilerlemesi anlamına gelir.

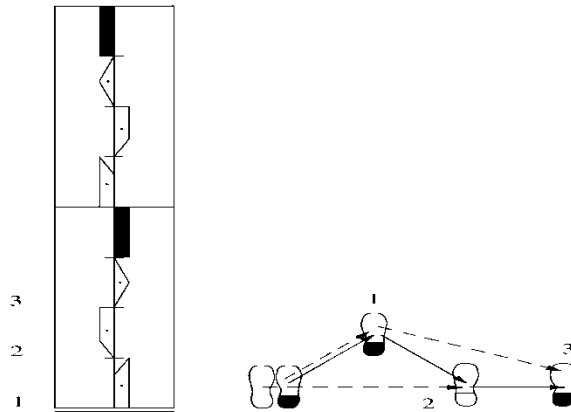
Şekil 12. Öne Adım

Yana Adım

Yana doğru yapılan adımlar yine yön sembollerinin vücudun sağ ya da sol tarafına doğru yazımı ile gösterilir. Yana adımda referans noktası vücuttur, buluna ortamın yönü referans alınmaz.

Diagonal Adım

Diagonal adımda da aynı adım sistemi geçelidir. Diagonal yön sembollerinin destek sütununa yazılması ile ifade edilir. Burada da referans noktası vücudun diagonal yönüdür, ortamın değil.

Şekil 13. Diagonal adım (Fügedi, 2011, s. 44)

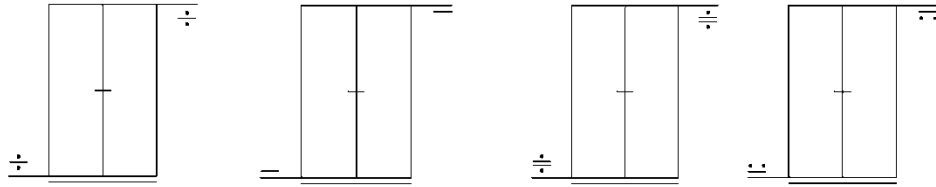
2.5.3.12. Tekrar İşaretleri

Tekrar işaretleri uzun nota yazımında, koreografların işini kolaylaştıran, zaman kazandıran sembollerdir. Müzik notasında da tekrar işaretleri kullanılmaktadır. Yazım karmaşasını önlemek için de tercih edilebilir.

Basit benzerlik tekrarı için işaret müzik notasından alınır. Diagonal çift çizgi ise “diğer tarafa doğru” yapılacak tekrarı, alternatif tarafı, yatay simetrik tekrarı gösterir. Yatay simetri, vücut ve yön kullanımında sağ ve sol un değişimi anlamındadır.

Benzerlik tekrarı (aynısının tekrar edilmesi)	$\div$	$\cdot/\cdot$
Lateral simetri (sağ ve sol un değişmesi)	$\equiv$	$\cdot//$
Sagital simetri (ön ve arkanın değişmesi)	$ \cdot$	$\cdot $
Ters simetri (sağ, sol, ön ve arkanın değişmesi, ama dönüşler aynı kalır)	$\equiv$	

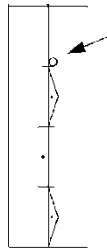
Şekil 14. Tekrar işaretleri (Fügedi, 2011, s. 46)

Şekil 15. Tekrar işaretlerinin porte üzerindeki yazılımı (Fügedi, 2011, s. 47)

2.5.3.13. Hareketi İçerisinde Duraklama (Es)

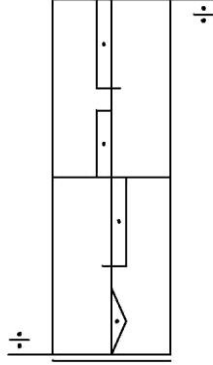
Destek sütununa konulan “o” işareti, destek üzerindeki ağırlığın tutulduğunu (bekletildiğini) gösterir. Bu bekletme işareti, “tutma” olarak adlandırılır. Her iki ayak ta tutulduğu zaman, tutma işareti iki sembolün üzerinde ortalanabilir ya da her bir desteğin üzerine konumlandırılabilir. Çünkü yön sembolleri hareketi temsil eder ve basit ağırlık bir tutma hareket değildir.

Şekil 16. Hareketi tutma işareti

2.5.3.14. *Havadaki Adımlar (Sıçrama)*

Hareket sembolleri arasındaki boşluk hareketin bulunmadığı anlamına gelir. Ancak destek sütununda özel bir kural uygulanır: hareket işaretleri arasındaki boşluk desteğin olmadığı anlamına gelir. Destek sütununa hareket sembolü yazılmadığı zaman ve sıçrama yoksa tutma işareti “o” zeminde ağırlığı tutmak için yazılır.

Şekil 17. Sıçrama hareketinin porte üzerinde yazılması (Fügedi, 2011, s. 53)

Sıçramalar

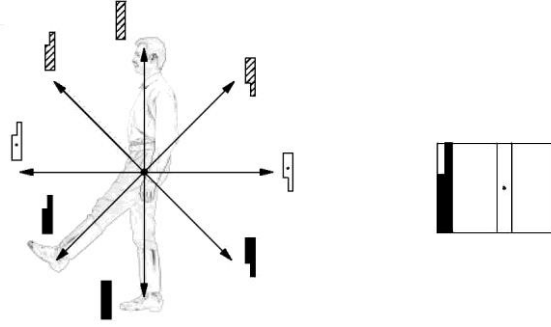
‘Sıçramalar’ terimi burada genetik bir terim olarak desteklenmemiş hareketlerin bütün modlarını referans gösterir. Yaygın olarak kullanılan terimler ‘atlamalar’, ‘atlama’ yanıltıcı olabilir. ‘Atlama’ özel bir form için kullanılır atlamalar serisini referans gösterir.

İki Bacak Üzerinde Sıçrayarak İlerleme Belirtisi

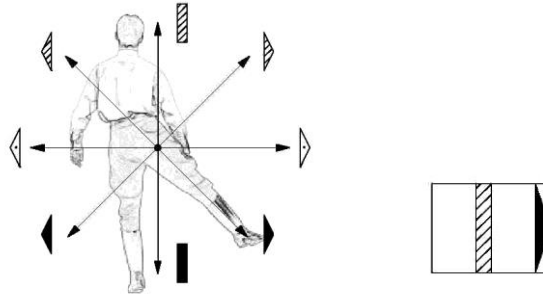
Yön işareti ilerlediğimiz yönün yanına yazılarak sıçramanın hangi yönde yapılacağını gösterir.

2.5.3.15. *Bacak Hareketleri*

Zeminden ağırlık almadan yapılan hareketlere bacak hareketi denir. Destek ayağı ile yerden ağırlık alınarak zemine dokunulabilir ya da kaydırma yapılabilir. Notasyonla ifade biçimi olarak bacak hareketleri ile kola hareketleri benzemektedir. İkisinde de hareketi yöneten eklemler esas alınarak yön işaretleri kullanılır. Bir bacak hareketinde hareket noktası; kalça eklemi, diz eklemi ve/veya bilek eklemi olabilir.

Şekil 18. Bacağın öne doğru hareketi (Fügedi, 2011, s. 57)

Şekil 19. Bacağın yana doğru hareketi (Fügedi, 2011, s. 57)

Bacak hareketleri porte içerisindeki 3. Sütuna (küçük porte de 2.) yazılır. Şekillerde görüldüğü gibi bacak hareketleri de yön sembolleri ve seviye belirtme sembolleri ile birlikte kullanılır.

2.5.3.16. Adım-Hareket Kuralı

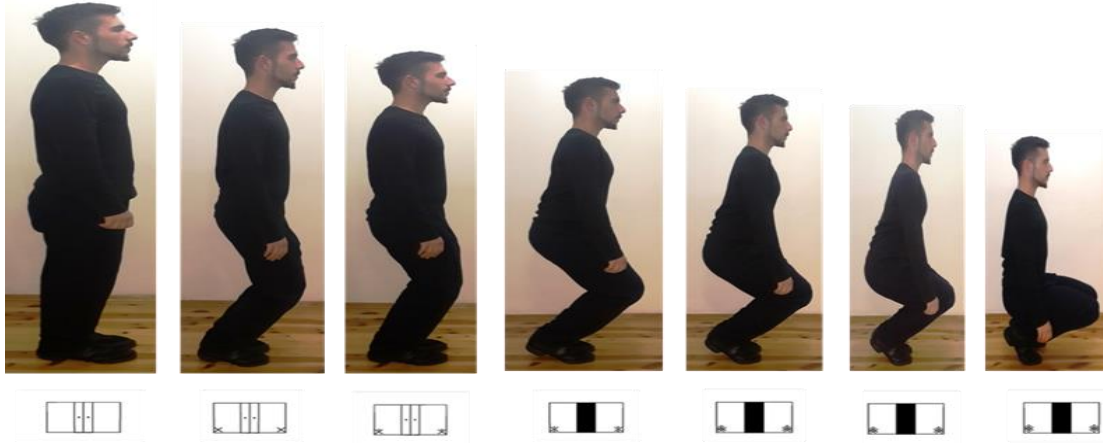
Bacak hareketi diğer ayak üzerine ağırlık transferi gibi aynı zamanda olmaz, o, bir adımdır. Adım ve bacak hareketi göze eş zamanlı gibi görünebilir, özellikle de hareket hızlı ise, ama gerçekte bacak hareketleri çok küçük de olsa bir parça geç başlar. Önce destek bacağındaki ağırlığın transfer edilmesi gerekir. Ardında da adım gerçekleşir.

2.5.3.17. Boşluk Mesafeleri-Adım Uzunlukları

Tablo 1. Boşluk Mesafeleri-Adım Uzunlukları

Boşluk Mesafeleri-Adım Uzunlukları	
$\times$ Kısa, dar, küçük, merkeze yakın	$\simeq$ Uzun, geniş, büyük, merkeze uzak
$\otimes$ Çok kısa, çok dar, çok küçük, merkeze çok yakın	$\approx$ Çok uzun, çok büyük, çok geniş, merkeze çok uzak

2.5.3.18. Boşluk Ölçümü-Destek Bacığının Fleksiyon ve Extensiyonu

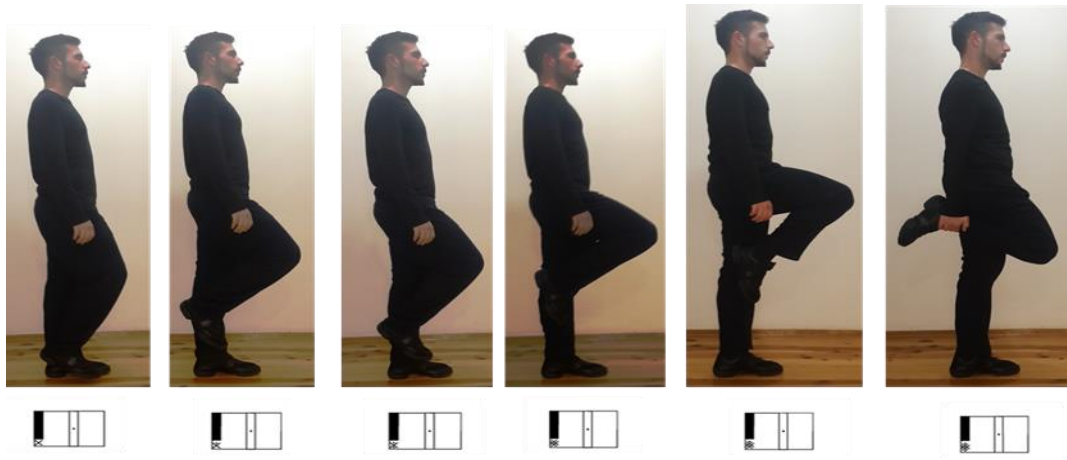
Şekil 20. Destek Bacığının Fleksiyon ve Extensiyonu

Fleksiyon ve extensiyonda destek bacağının büküklük (aradaki boşluk) düzeylerini 6 derece ile ifade edilir. Yukarıda gösterilen bu derece işaretleri porteye yazılırken eğer her iki ayakta yerle temas halindeyse yukarıdaki gibi işaret “hareket” sütununa yazılır.

$\times$ $\times$ $\times$ $\times$ $\times$ $\times$

2.5.3.19. Hareket Eden Bacağın Fleksiyonu

Hareket eden bacağın fleksiyon dereceleri destek bacağının fleksiyonunda kullanılan sembollerle ifade edilir. İki fleksiyonu ayırt etmek için yazıldıkları sütunlara dikkat etmek gerekir. Hareket eden bacağın fleksiyonunda 6 derece vardır. Bu derece sembolleri “hareket” sütununda yapılan “iş” in altına yazılır. Böylece bacağın hareket ederken yaptığı fleksiyon hareketinin hangi düzeyde olduğu anlaşılır.

Şekil 21. Hareket Eden Bacağın Fleksiyonu (Fügedi, 2011, s. 66)

Yukarıdaki örneklerde sembolün nereye yazılacağı ve hangi seviyede hangi işaretin kullanılacağı gösterilmiştir.

Şekil 22. Hareket eden bacağın fleksiyonu/yön sembolü ile birlikte (Fügedi, 2011, s. 67)

Birinci örnekte bacak düşük seviyede önde durmaktadır ve fleksiyon hareketi yoktur bu nedenle hareket sütununa yalnızca hareketin sembolü yazılmıştır.

İkinci örnekte bacak düşük seviyede önde durmaktadır fakat dizde hafif bir bükme vardır. Hareket işaretinin altına yapılan bu fleksiyonun seviyesini belirten derece işareti yazılmıştır.

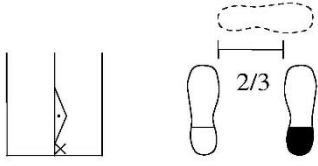
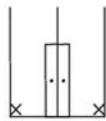
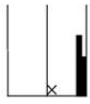
Üçüncü örnekte ise bacak yine düşük seviyede önde durmakta fakat yapılan fleksiyon hareketinin seviyesi fazlalaşmaktadır. Hareket sembolünün altına yazılan seviye belirtme işareti değişmiştir.

2.5.3.20. Hareket Eden Bacağın Zeminden Uzaklığı

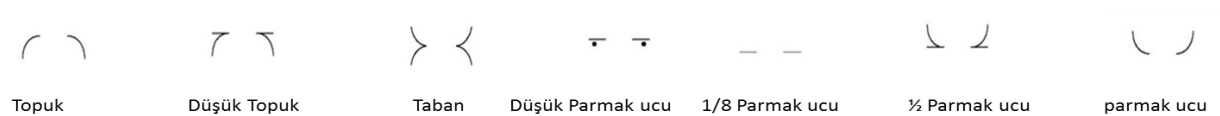
Şekil 23. Hareket eden bacağın yerden uzaklığı (Fügedi, 2011, s. 68)

Tablo 2. Boşluk mesafelerinin kullanımı (Fügedi, 2011)

Boşluk Mesafe İşaretleri	Destek Sütununda	Bacak Hareketi Sütununda
Destek Bacağında	Mesafenin Yükselmesi/Düşmesi 	Fleksiyon/Ekstensiyon
Hareket Bacağında	Zeminden Mesafenin Yükselmesi/Açalması 	Fleksiyon/Ekstensiyon

2.5.3.21. Ayağın Değişik Parçaları Üzerinde Destek

Küçük aşağı ve yukarı doğru halkalar) (, ayağın hangi noktası ile yere temas ettiğini belirtmek için kullanılırlar. Bu semboller aşağıdaki gibidir.

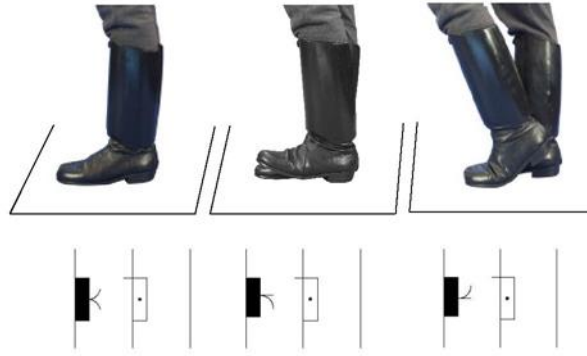
Şekil 24. Ayağın zemin ile teması (Fügedi, 2011, s. 71)

Farklı çeşitlerdeki kancalar, yere temas eden ayağın farklı parçalarını gösterir. Bunlar iki temel kancanın kombinasyonları ya da çeşitlemeleridir: geniş bir yay çizerek öne doğru dönmüş kavis (öne kavis), ayağın ön tarafı ile teması temsil eden kısmı temsil eder (baş parmak), ve geniş bir yay çizerek arkaya doğru dönmüş kavis (arkaya kavis), ayağın arka tarafı ile temas eden kısmı temsil eder (topuk).

Temel baş parmak kavisi ayağın pençe kısmını temsil eden dümdüz küçük bir çizgi tarafından çeşitlendirilir. Ayağın pençe üzerinde temasında dört çeşit vardır. Zemin ile ilişkide olan ayağın dört belirgin köşebendi, topuğun yükselmesi, ayak bileği eklemindeki ekstensiyonun devam etmesi, ayak parmakları ile metatarsal arasındaki eklemin son kıvrımı ve daha ağırlığın destekler için öne gitmesi ile olur. Ayağın pençe kısmı için düşük seviye küçük siyah dairenin baş parmak kavisine eklenmesi ile gösterilir; küçük beyaz daire kısmen daha yüksek bir seviyeyi belirtir. Dümdüz küçük bir çizgi ve küçük halkalar topuk işaretini de çeşitlendirir (Guest, 2005:180).

2.5.3.22. Ayak İle Yere Dokunma

Çalışan ayak ile yere dokunmayı ifade etmek için, bacak hareketi sütununa temas sembolleri eklenir. Bacak hareketi yerle teması ifade ettiği için düşük seviyede olmadır ve teması ifade eden kancalar, hareket sembollünün tam ortasına yazılmalıdır.

Şekil 25. Hareket eden ayağın yerle teması (Fügedi, 2011, s. 75)

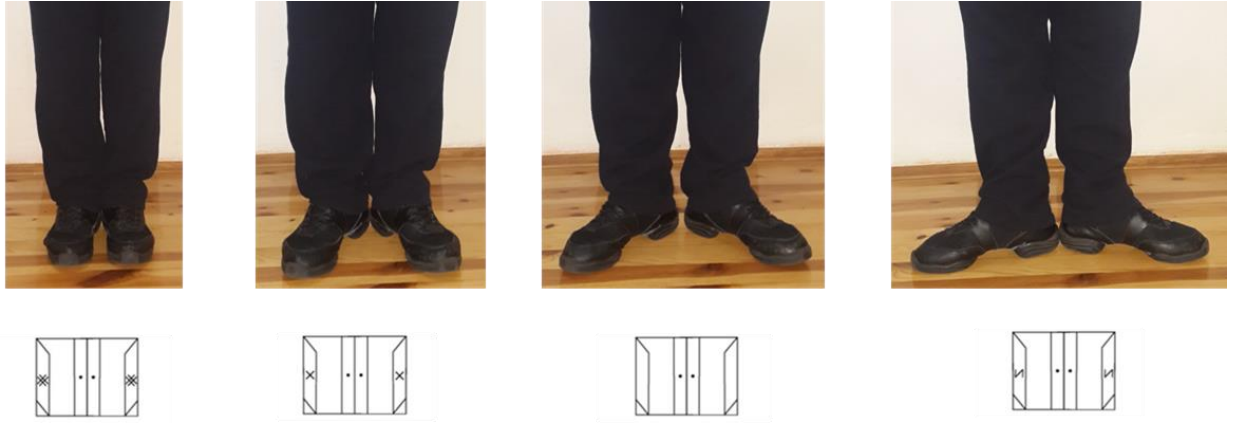
2.5.3.23. Bacağın Rotasyonu

Bacakların rotasyonu tek başlarına bir hareket olabilecekleri gibi çoğunlukla basit hareket formları ile birlikte kullanılmaktadırlar. Bacakların rotasyonları için yönler genellikle sözel olarak “içe doğru” ve “dışa doğru” olarak tanımlanır. Sağ bacak için bir içe doğru rotasyon sola dönüştür, dışa doğru dönüş bir sağa dönüştür; tersi sol bacak için geçerlidir. Labanotasyonda kimse rotasyonun durumunu “normal” adlandırmaz,

Şekil 26. Rotasyon (Fügedi, 2011, s. 76)

Her birey için “normal” kavramı farklı bir değerlerde olduğu için Laban Hareket notasyonunda normal rotasyonların mesafeleri dört düzeyde ifade edilmiştir.

Şekil 27. Rotasyon mesafeleri (Fügedi, 2011, s. 77)

2.5.3.24. Ses Aksanları- Ayak Vuruşu ve Topuk Takırtıları

Aksanlar

Aksan (vurgu), enerji kullanımının anlık yükselmesinin sonucudur. İlave edilmiş enerji aniden kaybolur. Ayırım güçlü ve zayıf vurgular arasında yapılır. Vücudun iki parçası arasında ya da bir nesne ile teması olduğunda, güçlü vurgu ses üretir, tepinmede ya da alkışta olduğu gibi. Zayıf vurgu, ayakla yapılan zayıf tap (adım) gibi, yalnızca normalin ötesinde bir ek ilave enerjiye ihtiyaç duyar. Temasla meydana gelen zayıf bir vurguda yalnızca zayıf bir ses duyulur (Guest, 2005:425).

Şekil 28. Vurgu İşaretleri (Fügedi, 2011, s. 83)

Ayak Vuruşu

Zemine ayakla ser temas etmek, güçlü bir şekilde ayağı yere koymak ayak vuruşu anlamına gelir. Birçok geleneksel dansımızda ayağın zemine sert vurulması söz konusudur. Ayak vuruşu da yine vurgu sembollerinin porte içerisinde gösterilmesi şeklinde kullanılır.

2.5.3.25. Yaylanma

Yaylanma bir ayak hareketi sonucu ve ya bacadaki hafif fileksiyondan olabilir. Bu hareket ağırlık merkezinin hafifçe yükselip alçalmasının odaklanması olabilir. İşaretler yaylanmanın yönünü göstermek için kullanılabilirler. Esneklik belirtisi bir vurgu ve hafiflemenin kombinasyonu olarak gösterilir: yaylanma bu ikisi arasındaki bir etkileşimle olur.

Zayıf vurgu , ya da güçlü vurgu: rahatlama işareti ile kombine edilir:

 üretim: olur.

2.5.3.26. Kol Hareketleri

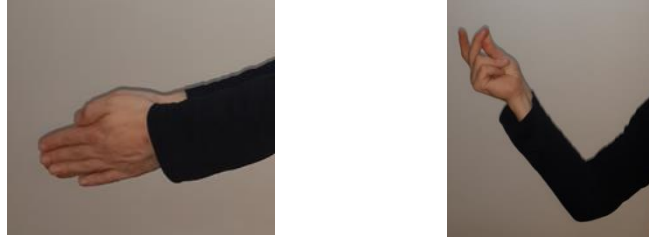

Şekil 29. Kol Hareketi

Laban Hareket Notasyonu'nda kol hareketleri, bacak hareketleri ile aynı sembollerle ifade edilirler. Vücudun bütün bölümleri için (bacak, kol, kafa, beden, el) aynı hareket ve yön sembolleri kullanılır. Burada önemli olan nokta ise vücudun hangi bölümü için hareket yazacaksa, portede o vücut bölümüne ait olan yeri kullanmaktır. Yaylanma, alkış, parmak şıklatma, topuk tıkırtısı gibi bazı hareketler vücudun sadece belli bölümlerine ait oldukları için bunların sembolleri ayrıdır ve yalnızca ait oldukları sütunda yazılabilirler.

Kol hareketlerini notaya alırken üç referans noktamız vardır. Birincisi omuz eklemi, ikincisi dirsek eklemi, üçüncüsü ise bilek eklemidir. Hareketin hangi eklemden geçtiğini belirtmek için kol hareketinin yanına yardımcı işaretler konulur.

2.5.3.27. Alkış – Parmak Şıklatma

Şekil 30. Alkış ve Parmak Şıklatma

İki elin birbirlerine vurarak çıkardıkları sese alkış diyoruz. Alkış, geleneksel danslarımızda sıkça kullandığımız dinamiklerden bir tanesidir. Portede alkış işaretini ifade etmek için el hareketlerinin yazıldığı sütunlara vurgu sembolü eklenir ve iki el yukarıdan bir yay ile birbirlerine bağlanırlar. Parmak şıklatma hareketinde ise yine el hareketinin yazıldığı sütuna sadece vurgu işareti konularak ifade edilir.

3. YÖNTEM

Bu araştırma; Türk Halk Oyunları Öğretiminde kullanılan bu araştırma hareke notasyonu olarak bilinen Laban Hareket Notasyonu ile Türk Halk Oyunları Öğretiminde kullanılan klasik yöntemin karşılaştırılarak öğrenme başarısı bakımından hangi yöntemin etkili olduğunu inceleyen deneysel bir çalışmadır. Araştırmada gerçek deneme modellerinden “sontest kontrol gruplu model” kullanılmıştır (Karasar, 2000, s. 98). Bu modelde grupların yansız atama ile oluşturulmasına dikkate edilmiş ve bu durum yeterli olarak kabul edildiği için ön test uygulamasına ihtiyaç duyulmamıştır. Bu gruplar aynı yetenek sınavı ile okula alınan ve dolayısı ile algılama düzeyleri aynı kabul edilen öğrencilerden seçilmiştir. Öğrenci seçimleri yapılmadan önce, araştırma evrende bulunan öğrencilere “kişi tanıma formu” doldurulmuş, bu form ile daha önce “harmandalı” oyununu ve “Laban Hareket Notasyonu’nu” bilmeyen öğrenciler tespit edilerek çalışmaya alınmışlardır. Çalışmada seçilen “harmandalı” adlı halk oyunu hareketler bakımından daha net ifadeler içerdiği, metronomu ağır, ölçmesi ve değerlendirme bakımından belirleyici bir oyun olma sebebi ile seçilmiştir. Daha önce hiç Harmandalı oyununu oynamamış gruplara 14 haftalık çalışma periyodunda sistemli bir şekilde bu oyun öğretilmiştir. laban yönteminin uygulandığı gruba önce laban hareket notasyonu öğretilmiştir. Önce sembollerin tanıtılmasıyla başlayan öğretim sistemi, geleneksel danslarımızdan motiflerin dikte ve deşifreleri yapılmak suretiyle pekiştirilmiştir. Öğrenci hem Laban Hareket Notasyonu sistemini tanıırken bir yandan da geleneksel danslarımızda yer alan hareket yapılarını notaya almış, sistemi uygulayarak öğrenmişlerdir. Yapılan öğretimler aynı zamanda ödevlerle pekiştirilmiş ve ara sınavlarla öğrenme seviyeleri tespit edilmiştir. Temel öğretimin yapıldığı 7 haftalık süreden sonra bütün öğretim ve yoklama oturumları kamera ile kaydedilmiştir. Öğrencilere verilen ödevler ve sınav kâğıtları dosyalanarak tez dosyasına eklenmiştir. (Karasar, 2000, s. 98). Modelin simgesel görünümü aşağıda verilmiştir;

Tablo 3. Son Test Kontrol Gruplu Model

G ₁	R	X	O _{1.2}
G ₂	R		O _{2.2}

G₁:Deney Grubu, G₂:Kontrol Grubu, R: Grupların oluşturulmasındaki yansızlık,
X: Laban Yöntemi, O_{1.2}. Son ölçüm, O_{2.2}. Son ölçüm

Bu modelde (X) Laban yönteminin etkisi O_{1.2}. ve O_{2.2}. ölçmelerinin karşılaştırılmasıyla ortaya konulmuştur.

Çalışma Grubu

Tablo 4. Çalışma Grubu

Gruplar	Cinsiyet	F	%
Deney grubu	Kadın	8	57,1
	Erkek	6	42,9
	Toplam	14	100,0
Kontrol grubu	Kadın	6	42,9
	Erkek	8	57,1
	Toplam	14	100,0

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayara aktararak SPSS 20.00 paket programından yararlanılarak çözümlenmiştir.

Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan, pilot uygulaması yapılmış “değerlendirme” formu ile toplanmıştır. Her iki yöntemler de değerlendirmeleri yapmak üzere Türk Halk Oyunları Federasyonunda hakem olarak görev yapan ve Türk halk Oyunları mezunu kişilerden oluşmuş dört kişilik bir hakem heyeti oluşturulmuştur. Yoklama oturumlarından önce hakemlere Laban Hareket Notasyonu sistemi kısaca tanıtılmış, çalışmanın amacından bahsedilmiştir. Daha sonra gözlemci tarafından hazırlanmış olan değerlendirme formu tanıtılmıştır. değerlendirme formunda harmandalı oyunu dört bölüme ayrılmıştır. her bir figür adı bir bölümü ifade etmektedir. ve her bölüm

yine kendi içinde oyunun zamanına göre dokuz aşamadan oluşmaktadır. her bir kutucuğa önce hareketin tanımlaması yapılmış, karşısına da 1 den 5 e kadar derecelendirme numaraları konulmuştur. Hakemlerden doğru yapılan her hareket için, beceri düzeyine göre objektif olarak notlama yapmaları istenmiştir.

Verilerin analizinde hangi istatistik tekniğinin uygulanmasının tespiti için normallik testi yapılmıştır. Araştırmada veri sayısı 28 olduğu için “Shapiro-Wilk” normallik testi yapılmıştır. Yapılan analizde “Shapiro-Wilk” testinin “Sig.” Değeri; $0.09 > 0.05$ 'den büyük olduğu için verilerin normal dağılımda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla araştırmada parametrik analizler kullanılmıştır.

Alt problemlerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerden aritmetik ortalama ve standart sapmadan, puan ortalamalarının gruplar arası karşılaştırılmasında 0.05 anlamlılık düzeyinde ilişkisiz örneklem (bağımsız gruplar) ve grup içi karşılaştırmalar da ilişkili örneklem (bağımlı gruplar) t-testi uygulanmıştır. Elde edilen puan ortalamalarının yorumlanmasında aşağıdaki Tablo 5 ağırlıklı puan ve puan aralıklarına göre yorumlar yapılmıştır.

Tablo 5. Puan Ortalamalarının Yorumlanmasında Kullanılan Puan Aralıkları

Seçenekler	Ağırlıklı puan	Puan Aralığı
Çok Zayıf	1	1.00- 1.79
Zayıf	2	1.80- 2.59
Orta	3	2.60- 3.39
İyi	4	3.40- 4.19
Çok İyi	5	4.20- 5.00

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın amacına bağlı olarak elde edilen bulgular; A. Bireysel puan ortalamasından B. Takım (Ekip) değerlendirmesi şeklinde ele alınarak bu iki başlık altında yer alan alt problemlere göre aşağıda sunulmuştur.

1. Deney ve Kontrol Grubundaki Bireylerin Öğrenme Başarı Düzeyi

1. a. Laban Yönteminin Uygulandığı Grubun (Deney) Bireysel Olarak Öğrenme Başarı Düzeyi

Tablo 6. Laban Yönteminin Uygulandığı Grubun (Deney) Bireysel Olarak Öğrenme Başarı Düzeyi

Hareketler	Betimsel İstatistik	Deney Grubu Öğrenenler													
		D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	D11	D12	D13	D14
I.Hareket	$\bar{X}$	4,48	4,4	4,59	4,29	4,65	4,59	4,68	4,43	4,66	4,58	4,84	4,7	4,68	4,38
		4,57													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,5	0,54	0,49	0,77	0,47	0,57	0,46	0,74	0,53	0,57	0,36	0,45	0,46	0,7
		0,31													
II.Hareket	$\bar{X}$	4,22	4,68	4,38	4,34	4,44	4,7	4,79	4,51	4,66	4,3	4,65	4,52	4,73	4,47
		4,53													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,82	0,49	0,76	0,85	0,57	0,45	0,4	0,69	0,6	0,84	0,5	0,6	0,47	0,75
		0,32													
III.Hareket	$\bar{X}$	4,3	4,7	4,4	4,7	4,7	4,5	4,4	4,5	4,4	4,5	4,6	4,6	4,5	4,6
		4,54													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,64	0,55	0,55	0,46	0,62	0,6	0,68	0,64	0,6	0,67	0,6	0,5	0,6	0,6
		0,38													
IV.Hareket	$\bar{X}$	4,34	4,26	3,98	4,44	4,38	4,34	4,58	4,41	4,45	4,38	4,6	4,4	4,3	4,3
		4,37													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,58	0,71	0,95	0,66	0,7	0,73	0,59	0,7	0,73	0,76	0,5	0,6	0,8	0,8
		0,51													
Toplam	$\bar{X}$	4,34	4,5	4,35	4,44	4,53	4,53	4,61	4,46	4,55	4,44	4,7	4,6	4,6	4,4
		4,5													
	HS	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288
	ss	0,65	0,6	0,74	0,72	0,61	0,61	0,56	0,69	0,62	0,72	0,5	0,6	0,6	0,7
		0,39													

HS*:Oyunda 4 figür var ve her bir figür kendi içerisinde 18 hareketten oluşuyor. Her bir hareketi 4 hakem puanladığı için 1 figür; 18 hareket * 4 Hakem=72 hareketten oluşmaktadır.

Deney grubundaki öğrenenlerin grup ortalaması I. Hareket için $\bar{x}=4,57$ olup çok iyi düzeyindedir. Bireysel olarak başarı düzeyleri incelendiğinde; sırasıyla puan ortalaması $\bar{x}=4,84$ ile 11 numaralı öğrenenin daha sonra $\bar{x}=4,70$ ile 12 numaralı öğrenenin ve yakın değerlerle 7 ile 13 numaralı öğrencilere ait $\bar{x}=4,68$ puan ortalamasıdır. En düşük ise deney grubundaki öğrencilerden 4 numaralı öğrencinin $\bar{x}=4,29$ puan ortalaması ve 14 numaralı öğrenciye ait $\bar{x}=4,38$ 'dir. I hareket için deney grubundaki öğrencilerin bireysel öğrenme başarısı “çok iyi” düzeyindedir.

Hareketler bakımından deney grubunun II. hareket için grup ortalaması $\bar{x}=4,53$ 'tür. Bireysel değerlendirmede 7 numaralı öğrenci $\bar{x}=4,79$ ve bunu $\bar{x}=4,73$ ile 13 numaralı öğrenci takip etmektedir. En düşük puan ortalaması 1 numaralı $\bar{x}=4,22$ ve 10 numaralı öğrenciye ait $\bar{x}=4,30$ 'dur. II. hareket için deney grubundaki öğrencilerin başarı puanı $\bar{x}=4,79$ ile $\bar{x}=4,22$ arasında değişmekte olup “çok iyidir” düzeyindedir.

Deney grubundaki öğrencilerin III. Hareket için grup ortalaması $\bar{x}=4,54$ 'tür. Bu hareketten alınan bireysel ortalamalar incelendiğinde; 4 numaralı öğrencinin $\bar{x}=4,68$ ve 2 ile 5 numaralı öğrencinin puan ortalaması $\bar{x}=4,66$ iken en düşük 1 $\bar{x}=4,30$ ve 7 numaralı öğrenciye ait $\bar{x}=4,38$ puan ortalamasıdır. Deney grubundaki her bir öğrencinin ilgili hareket için öğrenme başarısı “çok iyi” düzeyindedir.

Tablo 6 İncelendiğinde IV. Hareket grup puan ortalaması $\bar{x}=4,37$ ile çok iyi düzeyindedir. Bireylerin ise puan ortalaması en yüksek sırasıyla 11 numaralı öğrencinin $\bar{x}=4,59$ ve yakın değerle 7 numaralı $\bar{x}=4,58$ öğrenciye ait puan ortalamasıdır. En düşük puan ortalaması $\bar{x}=3,98$ ile 3 numaralı öğrenci ve 2 ile 13 numaralı öğrencilerin sahip olduğu $\bar{x}=4,26$ puan ortalamasıdır. Diğer hareketlere oranla IV. Hareketin öğrenilme başarısının düştüğü ancak genel ortalama çok iyi düzeyinde başarının olduğu gözlenmektedir. Hareketlerin genel ortalaması grup olarak $\bar{x}=4,50$ ile çok iyi düzeyindedir. Bireylerin aldıkları puana göre

başarı durumları 11 numaralı öğrenciye ait olan $\bar{X}=4,68$ iken en düşük 1 numaralı öğrenciye ait olan $\bar{X}=4,34$ puan ortalamasıdır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda deney grubunun yani laban yönteminin uygulandığı grubun gerek grup ortalaması gerekse bireysel öğrenme başarısı yüksek olup çok iyi düzeyindedir.

1. b. Klasik Yönteminin Uygulandığı Grubun (Kontrol Grubu) Bireysel Olarak Öğrenme Başarı Düzeyi

Tablo 7. Klasik Yönteminin Uygulandığı Grubun (Kontrol Grubu) Bireysel Olarak Öğrenme Başarı Düzeyi

Hareketler	Betimsel İstatistik	Kontrol Grubu Öğrenenler													
		K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14
I.Hareket	$\bar{X}$	4,11	4,16	4,09	3,93	4,34	4,27	4,38	4,04	4,18	4,05	4,36	4,3	4,31	4,34
		4,2													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,64	0,67	0,69	0,67	0,63	0,71	0,57	0,61	0,65	0,74	0,67	0,61	0,66	0,71
		0,45													
II.Hareket	$\bar{X}$	3,81	4,36	3,98	3,95	4,25	4,38	4,5	4	4,43	3,84	4,13	4,25	4,52	4,45
		4,2													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,79	0,69	0,75	0,77	0,57	0,64	0,58	0,85	0,64	0,74	0,69	0,68	0,6	0,69
		0,43													
III.Hareket	$\bar{X}$	4	4,41	4,08	4,55	4,47	4,3	4,33	4,41	4,29	4,15	4,44	4,63	4,34	4,3
		4,34													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	Ss*	0,67	0,62	0,68	0,5	0,73	0,68	0,71	0,49	0,7	0,68	0,72	0,48	0,71	0,68
		0,42													
IV. Hareket	$\bar{X}$	4,01	4,4	3,76	4,22	4,27	4,37	4,36	4,11	4,38	4,04	4,08	4,55	4,48	4,45
		4,25													
	HS*	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	ss	0,89	0,66	0,83	0,73	0,65	0,59	0,82	0,86	0,68	0,77	0,88	0,57	0,64	0,6
		0,5													
Toplam	$\bar{X}$	3,98	4,33	3,98	4,16	4,33	4,33	4,39	4,14	4,32	4,02	4,25	4,43	4,42	4,39
		4,25													
	HS*	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288	288
	ss	0,76	0,66	0,75	0,72	0,65	0,65	0,68	0,74	0,67	0,74	0,76	0,61	0,66	0,67
		0,45													

HS*:Oyunda 4 figür var ve her bir figür kendi içerisinde 18 hareketten oluşuyor. Her bir hareketi 4 hakem puanladığı için 1 figür; 18 hareket * 4 Hakem=72 hareketten oluşmaktadır.

Kontrol grubun başka bir deyişle klasik yöntemin uygulandığı grubun I. Hareket için puan ortalaması $\bar{x}=4,20$ iken bireysel başarıda 7 numaralı öğrencinin sahip olduğu $\bar{x}=4,38$ ve yakın değerle 11 numaralı öğrencinin sahip olduğu puan ortalaması $\bar{x}=4,36$ grup için en yüksek ortalamalardır. En düşük ise $\bar{x}=3,93$ ile 4 numaralı ve $\bar{x}=4,04$ ile 8 numaralı öğrenciye ait puanlardır. I. Hareket için puan ortalaması $\bar{x}=3,93$ ile $\bar{x}=4,38$ arasında değişmektedir. Bireysel başarılar iyi ve çok iyi düzeyindedir. Grup ortalamasında ise çok iyi düzeyinin alt sınırındadır.

Tablo 7 incelendiğinde II. Hareketin kontrol grup ortalaması $\bar{x}=4,20$ olup çok iyi düzeyinin alt sınırındadır. Bireysel olarak değerlendirildiğinde 13 numaralı öğrencinin $\bar{x}=4,53$ ve yakın değerle 7 numaralı öğrenciye ait puan ortalaması $\bar{x}=4,50$ 'dir. En düşük ise 1 numaralı $\bar{x}=3,81$ ve bunu takiben $\bar{x}=3,84$ ile 10 numaralı öğrencinin puan ortalamasıdır. II. hareket için bireysel başarı puanlarının iyi ve çok iyi düzeyinde değiştiği anlaşılmaktadır.

III. Hareket için kontrol grubunun ortalaması $\bar{x}=4,34$ iken bireysel başarıda en yüksek 12 numaralı öğrencinin sahip olduğu $\bar{x}=4,63$ iken en düşük 1 numaralı öğrencinin sahip olduğu $\bar{x}=4,00$ 'dir. III. hareketin öğrenilme başarısı grup puan ortalamasına göre çok iyi düzeyindedir.

Kontrol grubunun IV. Hareket için grup puan ortalaması $\bar{x}=4,25$ olup çok iyi düzeydedir. Bireysel öğrenme başarısı ise en yüksek $\bar{x}=4,55$ ile 12 numaralı öğrencinin en düşük ise $\bar{x}=3,76$ ile 3 numaralı öğrencinin puan ortalamasıdır.

Genel olarak hareketler toplamının puan ortalaması $\bar{x}=4,25$ ile çok iyi düzeyindedir. Bireysel öğrenme başarısı ise $\bar{x}=4,43$ ve 1 ve 3 numaralı öğrencinin sahip olduğu $\bar{x}=3,98$ ile en düşük puan ortalamaları arasında değişmektedir.

Kontrol Grubunun öğrenme başarısına ilişkin elde edilen bulgular değerlendirildiğinde en yüksek öğrenmenin III. Harekette en düşük ise I. ve II. Harekettedir.

Genel olarak grup değerlendirmesinde çok iyi düzeyinin alt sınırında olmasına rağmen bireysel başarların da iyi ve çok iyi düzeyinde değişmesine rağmen deney grubunun puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

2.1. Takım Değerlendirmesinde Laban ve Klasik Yöntemin ğrenme Başarı Düzeyi

Tablo 8. Takım Değerlendirmesi Sonucu Deney ve Kontrol Gruplarının ğrenme Başarı Düzeyi

Gruplar	N (Hakem)	Harman Dalı Oyunun Bölümleri									
		I. Hareket		II. Hareket		III. Hareket		IV. Hareket		Hareketler Genel Toplam	
		$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	ss
Deney Grubu	4	4,91	0,05	4,65	0,05	4,77	0,09	4,69	0,22	4,76	0,08
Kontrol Grubu	4	4,59	0,25	4,44	0,14	4,51	0,25	4,5	0,28	4,51	0,11
Toplam	8	4,75	0,24	4,54	0,14	4,64	0,22	4,59	0,26	4,63	0,16

Takım olarak deney ve kontrol gruplarının dört hakemden aldıkları puanların ortalaması incelendiğinde; I. Hareket için deney grubunun puanı $\bar{X}=4,91$ iken kontrol grubunun $\bar{X}=4,59$; II. Hareket için deney grubunun $\bar{X}=4,65$ iken, kontrol grubunun $\bar{X}=4,44$, III. Hareket için deney grubunun $\bar{X}=4,77$, kontrol grubunun $\bar{X}=4,51$ ve IV. Hareket içinde deney grubu $\bar{X}=4,69$ ve kontrol grubunun $\bar{X}=4,50$ olduğu görülmektedir. Ayrıca hareketlerin genel toplamında da deney grubunun puan ortalaması ($\bar{X}=4,76$) kontrol grubunun puan ortalamasından ($\bar{X}=4,51$) daha yüksektir.

Takım değerlendirmesi sonucu elde edilen bu bulgu; laban yönteminin uygulandığı grubun öğrenme başarisının klasik yöntemin uygulandığı gruba göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

2.2. Takım Değerlendirmesinde Laban ve Klasik yöntemin öğrenme başarısı arasında bağımsız gruplar t testi sonuçları

Aşağıda harmandalı halk oyununun geneline ve oyunu oluşturan her bir harekete ilişkin deney ve kontrol gruplarının takım değerlendirmesi sonucu aldıkları puanların istatistiki olarak anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 9. Takım Değerlendirmesi T-Testi Sonuçları

Oyun Hareketleri		N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
I. Hareket	Deney	4	4,91	0,05	6	2,46	,02*
	Kontrol	4	4,59	0,25			
II. Hareket	Deney	4	4,65	0,05	6	2,72	,03*
	Kontrol	4	4,44	0,14			
III. Hareket	Deney	4	4,77	0,09	6	1,93	0,04
	Kontrol	4	4,51	0,25			
IV. Hareket	Deney	4	4,69	0,22	6	1,07	0,16
	Kontrol	4	4,5	0,28			
Hareketler Genel	Deney	4	4,76	0,08	6	3,39	,02*
Toplam	Kontrol	4	4,51	0,11			

*p<.05

Tablo 9 verilere göre Laban yönteminde ki puanların ortalaması klasik yöntemle göre daha yüksektir. Ortalamaların istatistiki olarak anlamlı farkın; I. Hareket ($t_{(6)}=2,46$, $p<,05$), II. Hareket ($t_{(6)}=2,72$, $p<,05$), III. Hareket ($t_{(6)}=1,93$, $p<,05$) ve genelde ($t_{(6)}=3,39$, $p<,05$) laban yöntemi lehine olduğu tespit edilmiştir. IV. Hareket için laban yönteminin puanların ortalaması daha yüksek olmasına rağmen iki yöntem arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($t_{(6)}=1,07$, $p>,05$).

3. Hareketler Bakımından Grup İçi Öğrenme Başarısı

Aşağıda hem laban yönteminin hem de klasik yöntemin kendi içinde dört hareket ve genel toplam bakımından puanları arasındaki ortalaması, standart sapma değerleri ve her grubun kendi içerisinde 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık olup olmadığını sınamak için uygulanan ilişkili (bağımlı gruplar) örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

3.1. Deney grubunun (Laban Yönteminin) hareketler bakımından grup içi öğrenme başarısının karşılaştırılması

Tablo 10. Deney Grubunun (Laban Yönteminin) Hareketler Bakımından Grup İçi Öğrenme Başarısının Karşılaştırılması

YÖNTEM	OYUNUN GENELİ VE BÖLÜMLERİ	— X	ss	sd	t	p			
LABAN YÖNTEMİ	I. HAREKET	I. Hareket	4,57	0,15	13	0,845	0,41		
		II. Hareket	4,53	0,17					
		I. Hareket	4,57	0,15		0,711	0,48		
		III. Hareket	4,54	0,11					
		I. Hareket	4,57	0,15	13	4,123	,00*		
		IV. Hareket	4,37	0,14					
		I. Hareket	4,57	0,15		2,345	,04*		
		GENEL	4,5	0,09					
	II. HAREKET	II. Hareket	4,53	0,17	13	-0,038	0,97		
		III. Hareket	4,54	0,11					
		II. Hareket	4,53	0,17		3,044	,01*		
		IV. Hareket	4,37	0,14					
		II. Hareket	4,53	0,17	13	0,953	0,35		
		GENEL	4,5	0,09					
		III. HAREKET	III. Hareket	4,54		0,11	13	3,515	,00*
			IV. Hareket	4,37		0,14			
	III. Hareket		4,54	0,11	1,026	0,32			
	GENEL		4,5	0,09					
	IV. HAREKET	IV. Hareket	4,37	0,14	13	-4,38	,00*		
		GENEL	4,5	0,09					

*p<.05

Tablo 10'da yer alan veriler incelendiğinde, I. Hareketin diğer hareketlerle karşılaştırılmasında; I. Hareket ve IV. Hareket ($t_{(13)}=4,123, p<.05$) ile I. Hareket ve oyunun geneli arasında alınan puan ortalamasının anlamlı farklılık oluşturduğu

görülmektedir ($t_{(13)}=2,345, p<.05$). Alınan puanların ortalaması I. Hareketin $\bar{X}=4,57$, IV. Hareketin $\bar{X}=4,37$ ve genelin $\bar{X}=4,50$ 'dir. Hareketler arasında gözlenen bu farklılık I. Hareket lehinedir.

Harmandalı oyunun bölümlerinden biri olan II. Hareket diğer hareketlerle karşılaştırıldığında; II. ve IV. Hareket arasında alınan puan ortalamalarının anlamlı farklılık oluşturmaktadır ($t_{(13)}=3,044, p<.05$). Ortalamalar incelendiğinde II. Hareketin ortalamasının ($\bar{X}=4,53$) IV. Hareketin ortalamasından ($\bar{X}=4,37$) yüksek olduğu dolayısıyla laban yönteminin uygulandığı deney grubunun II. Hareketin öğrenilme başarısının IV. Harekete göre daha kolay olduğu söylenebilir. Diğer hareketler ile oyunun genelinde anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur.

III. Hareketin öğrenme başarısı diğer hareketlerle karşılaştırıldığında; III. Hareket ve IV. Hareket arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($t_{(13)}=3,515, p<.05$). III. Hareketten alınan puanların ortalaması ($\bar{X}=4,54$) IV. Hareketin ($\bar{X}=4,37$) ortalamasından daha yüksektir. III. Hareket ve diğer hareketler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

IV. Hareketin oyunun geneli ile karşılaştırılmasında her iki hareketten alınan öğrenme puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t_{(13)}=3,044, p<.05$).

Sonuç olarak; Laban yönteminin uygulandığı deney grubunun grup içi değerlendirilmesinde IV. Hareketin öğrenme başarısı, gerek I. II. III. Hareket gerekse oyunun geneline göre daha düşüktür ve bu fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır. Takım değerlendirmesinde benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bunun nedeni; IV. Hareketin zorluğundan ve bu hareket için ayrılan zamanın yetersizliğinden kaynaklanmış olabilir.

3.2. Kontrol Grubunun (Klasik Yöntemin) hareketler bakımından grup içi öğrenme başarısının Karşılaştırılması

Tablo 11. İlişkili Örneklem (Bağımlı Gruplar) T- Testi

YÖNTEM	OYUNUN GENELİ VE BÖLÜMLERİ	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
KLASİK YÖNTEM	I. HAREKET	I. Hareket	4,2	0,14	0,022	0,98
		II. Hareket	4,2	0,24		
		I. Hareket	4,2	0,14	2,456	,02*
		III. Hareket	4,34	0,17		
		I. Hareket	4,2	0,14	1,012	0,33
		IV. Hareket	4,25	0,21		
		I. Hareket	4,2	0,14	1,543	0,14
		GENEL	4,25	0,16		
	II. HAREKET	II. Hareket	4,2	0,24	1,98	,03*
		III. Hareket	4,34	0,17		
		II. Hareket	4,2	0,24	1,232	0,24
		IV. Hareket	4,25	0,21		
		II. Hareket	4,2	0,24	1,403	0,18
		GENEL	4,25	0,16		
	III. HAREKET	III. Hareket	4,34	0,17	1,7	0,11
		IV. Hareket	4,25	0,21		
		III. Hareket	4,34	0,17	2,289	,03*
		GENEL	4,25	0,16		
	IV. HAREKET	IV. Hareket	4,25	0,21	0,18	0,86
		GENEL	4,25	0,16		

*p<.05

Tablo 11'e göre klasik yöntemin uygulandığı kontrol grubunun hareketler bakımından grup içi değerlendirmesinde I. Hareketin öğrenilmesinden elde edilen puanların ortalaması ile III. Hareketin öğrenme başarı puanları ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t_{(13)}=2,456$, $p<.05$). Her iki hareketten alınan puan ortalamalarında, I. Hareketin $\bar{x}=4,20$ III. Hareketin $\bar{x}=4,34$ olup çıkan farklılık III. hareketin lehinedir. I. Hareket ve diğer hareketler ile oyunun genelinde 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık yoktur.

Klasik yöntemin uygulandığı kontrol grubunda II. Hareketin öğrenme başarısı ile III. Hareketin öğrenme başarısı puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı çıkmıştır ($t_{(13)}=1,980$, $p<.05$). Hareketlerden elde edilen öğrenme puan ortalamalarına göre, II. Hareket $\bar{x}=4,20$

III. Hareket $\bar{X}=4,34$ olup öğrenme başarısı III. Hareket lehinedir. II. Hareketin oyunu oluşturan I. IV. Hareket ve oyunun genelinden elde edilen puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

III. Hareketin öğrenme başarısı diğer hareketlerle karşılaştırıldığında, IV. Hareketten elde edilen öğrenme başarı puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmazken ($t_{(13)}=1,700$, $p>.05$) oyunun geneliyle elde edilen puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($t_{(13)}=2,289$, $p<.05$). Puanların ortalaması incelendiğinde III. Hareketin $\bar{X}=4,34$ ile oyunun genelinden $\bar{X}=4,25$ 'ten daha yüksektir.

IV. Hareketin gerek I. II. III. hareket gerekse oyunun genelinden elde edilen puan ortalamaları arasından anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Elde edilen bulgular çerçevesinde; Klasik yöntemin uygulandığı kontrol grubunun grup içi değerlendirilmesinde III. hareketin öğrenme puanının yüksek olduğu ve bu nedenle I. II, Hareket ve oyunun genelinde anlamlı farklılık oluşturmaktadır.

4. Hareketler Bakımından Gruplar arası Öğrenme Başarısı

4. 1. Deney ve Kontrol gruplarının hareketler (I,II, III, IV) bakımından gruplar arası öğrenme başarı düzeyi

Tablo 12.Deney Ve Kontrol Grubuna Ait Betimsel İstatistik

Deney grubu (Laban Yönteminin Uygulandığı Grup)						Kontrol Grubu (Klasik Yöntemin Uygulandığı Grup)					
Hareketler	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	ss	Hareketler	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	ss
I. Hareket	14	4,31	4,85	4,57	0,15	I. Hareket	14	3,93	4,39	4,20	0,14
II. Hareket	14	4,22	4,79	4,53	0,17	II. Hareket	14	3,82	4,53	4,20	0,24
III. Hareket	14	4,31	4,68	4,54	0,11	III. Hareket	14	4,00	4,64	4,34	0,17
IV. Hareket	14	3,99	4,60	4,37	0,14	IV. Hareket	14	3,78	4,56	4,25	0,21
Genel	14	4,33	4,69	4,50	0,10	Genel	14	3,99	4,44	4,25	0,16

Harmandalı halk oyununun öğretiminde kullanılan yöntemlerin gruplar arası öğrenme başarısı oyun ve oyunu oluşturan bölümlere ilişkin yapılan betimsel istatistiklere göre

incelendiğinde, laban yönteminin uygulandığı deney grubunun I. Hareket için aldığı en düşük puan ortalaması $\bar{x}=4,31$ iken kontrol grubunda $\bar{x}=3,93$, en yüksek puan ise $\bar{x}=4,85$ iken kontrol grubunun en yüksek puan ortalaması $\bar{x}=4,39$ 'tur. I. Hareketin deney grubundaki puan ortalaması $\bar{x}=4,57$ ile kontrol grubunun $\bar{x}=4,20$ puan ortalamasından daha yüksek olup “çok iyi” düzeyindedir.

II. Hareketin her iki gruptaki öğrenme puan ortalamaları Tablo...’a göre laban yönteminde en düşük ortalaması $\bar{x}=4,22$ ile çok iyi düzeyinde klasik yöntemde ise $\bar{x}=3,82$ ile iyi düzeyindedir. En yüksek puan ortalaması ise laban yönteminde $\bar{x}=4,79$ klasik yöntemde $\bar{x}=4,53$ 'tür. II. Hareketin öğrenme başarı ortalaması laban yönteminde $\bar{x}=4,53$ ile çok iyi düzeyinde olup klasik yönteme $\bar{x}=4,20$ göre daha yüksektir.

III. Hareketten alınan puan ortalamaları gruplar arasına göre değerlendirildiğinde laban yönteminde en düşük $\bar{x}=4,31$ çok iyi düzeyinde klasik yöntemle $\bar{x}=4,00$ ile iyi düzeyinde en yüksek ise laban yönteminde $\bar{x}=4,68$ ve klasik yöntemde $\bar{x}=4,64$ 'tür. Laban yöntemi ile III. Hareketin öğrenme puan ortalaması $\bar{x}=4,54$, klasik yöntemde $\bar{x}=4,34$ 'tür. Laban yöntemi ile III. hareketin öğrenilme başarısının daha yüksek olduğu ifade edilebilir.

Tablo verilerine göre IV. Hareketin öğrenme başarısı bakımından laban yönteminde en düşük $\bar{x}=3,99$ klasik yöntemde ise $\bar{x}=3,78$ 'dir. En yüksek ise laban yönteminde $\bar{x}=4,60$ klasik yöntemde $\bar{x}=4,56$ ile yakın değerlerde olup hem en düşük hem de en yüksek puan ortalaması gruplar arasında yakın değerlerde ve çok iyi düzeyindedir. IV. Hareketin puan ortalaması laban yönteminde $\bar{x}=4,37$ klasik yöntemde ise $\bar{x}=4,25$ ve her iki yöntemde yakın değerlerde olup her iki yöntemde de çok iyi düzeyindedir. Buna ilaveten laban yönteminde diğer hareketler göre en düşük öğrenme puan ortalamasına sahip olan harekettir.

Harmandalı oyunu gruplar arası genel olarak değerlendirildiğinde laban yöntemi ile en düşük $\bar{x}=4,33$ ile çok iyi klasik yöntemde $\bar{x}=3,99$ ile iyi düzeyindedir. En yüksek ise laban yöntemi ile öğrenmede $\bar{x}=4,69$ klasik yöntemde $\bar{x}=4,44$ 'tür. Öğrenme puan ortalaması ise laban yöntemi ile öğrenme $\bar{x}=4,50$ olup klasik yöntem ile öğrenmeye göre $\bar{x}=4,25$ daha yüksektir.

Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde tüm hareketlerin öğrenme başarısı gerek en düşük puanlarda gerekse en yüksek ve puan ortalamalarında laban yöntemi ile öğrenilme başarısı daha yüksektir.

4.2. Laban Yöntemi ile Klasik Yöntemin öğrenme başarısının karşılaştırılması

Tablo 13. İlişkisiz Örneklem (Bağımsız Gruplar) t-testi

Oyun ve Ana Hareketler	Gruplar	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
I. Hareket	Deney	14	4,57	0,15	26	6,457	,00*
	Kontrol	14	4,20	0,14			
II. Hareket	Deney	14	4,53	0,17	26	3,997	,00*
	Kontrol	14	4,20	0,24			
III. Hareket	Deney	14	4,53	0,11	26	3,475	,00*
	Kontrol	14	4,34	0,17			
IV. Hareket	Deney	14	4,37	0,14	26	1,645	,56
	Kontrol	14	4,25	0,21			
GENEL	Deney	14	4,50	0,09	26	4,950	,00*
	Kontrol	14	4,25	0,16			

*p<.05

Harmandalı oyununu oluşturan hareketler bakımında laban yöntemi ve klasik yöntemin gruplar arası karşılaştırılması için uygulanan ilişkisiz örneklem t testi sonuçlarına göre; I. Hareketin öğrenilmesi deney ve kontrol gruplarındaki puan ortalaması arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t_{(26)}=6,457$, $p<.05$). I. Hareketin öğrenilmesinde ortaya çıkan bu farklılık laban yönteminin lehinedir.

II. Hareketin öğrenme başarısı laban (deney) ve klasik (kontrol) yöntemde elde edilen puan ortalamalarına göre 0.05 düzeyinde anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($t_{(26)}=3,997$, $p<.05$). II. Hareketin öğrenilmesi de I. Hareketin öğrenme başarısına benzer şekilde laban yöntemi lehinedir.

III. Hareketin gruplar arası karşılaştırılması sonucu laban (deney) ve klasik (kontrol) yöntemden elde edilen puan ortalamalarında anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($t_{(26)}=3,475$, $p<.05$).

IV. hareketin öğrenilmesi gruplar arası karşılaştırıldığında I. II. ve III. hareketlerin aksine laban (deney) ve klasik (kontrol) yöntem arasında puan ortalamaları bakımından anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($t_{(26)}=1,645$, $p>.05$).

Harman Dalı halk oyunu genel olarak gruplar arası karşılaştırılmasında laban (deney) ve klasik (kontrol) yöntem arasında anlamlı farklılık olduğu ($t_{(26)}=4,950$, $p<.05$) ve bu farklılığın elde edilen puan ortalamalarına göre laban yöntemi lehine olduğu anlaşılmaktadır.

5. Cinsiyet Değişkenine göre deney ve kontrol gruplarının öğrenme başarı düzeyinin karşılaştırılması

5.1.a. Cinsiyete göre deney grubunun grup içi öğrenme başarısının karşılaştırılması

Tablo 14. Deney Grubu Grup İçi T Testi

Oyun ve Ana Hareketler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
I. Hareket	Kadın	8	4,54	0,18	12	-0,812	0,21
	Erkek	6	4,61	0,08			
II. Hareket	Kadın	8	4,54	0,12	12	0,269	0,39
	Erkek	6	4,51	0,24			
III. Hareket	Kadın	8	4,60	0,07	12	4,136	0,00*
	Erkek	6	4,43	0,08			
IV. Hareket	Kadın	8	4,40	0,10	12	0,699	0,25
	Erkek	6	4,33	0,20			
Genel	Kadın	8	4,52	0,08	12	0,859	0,21

Erkek	6	4,47	0,11
-------	---	------	------

*p<.05

Cinsiyet değişkeninin laban yönteminde öğrenme başarısı bakımından sadece III. Harekette anlamlı farklılık oluşturduğu ($t_{(12)}=4,136$, $p<.05$) ve bu farklılığın kadın öğrenenlerin puan ortalamasının ($\bar{X}=4,60$) erkek öğrenenlerin puan ortalamasından ($\bar{X}=4,43$) yüksek olmasından kaynaklı olduğu saptanmıştır. Laban Yöntemin uygulandığı deney grubunda diğer hareketlerde ve oyunun genelinde kadın ve erkek öğrenenlerin başarı ortalamasının birbirine yakın değerlerde olduğu ve anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

5.1.b. Cinsiyete göre kontrol grubunun grup içi öğrenme başarısının karşılaştırılması

Tablo 15. Kontrol Grubu (Klasik Yöntem) Grup İçi t testi

Oyun ve Hareketler	Ana Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	P
I. Hareket	Kadın	6	4,14	0,11	12	-1,669	0,04*
	Erkek	8	4,26	0,14			
II. Hareket	Kadın	6	4,03	0,22	12	-2,741	0,01*
	Erkek	8	4,33	0,18			
III. Hareket	Kadın	6	4,23	0,18	12	-2,367	0,02*
	Erkek	8	4,42	0,12			
IV. Hareket	Kadın	6	4,08	0,18	12	3,856	0,00*
	Erkek	8	4,39	0,11			
Genel	Kadın	6	4,12	0,14	12	3,767	0,00*
	Erkek	8	4,35	0,08			

*p<.05

Harmandalı halk oyunun klasik yöntemle öğrenildiği kontrol grubu cinsiyet değişkenine göre grup içinde değerlendirildiğinde; I. Hareket için erkek öğrenenlerin $\bar{X}=4,26$ ile çok iyi düzeyinde kadın öğrenenlerin ise $\bar{X}=4,14$ ile iyi düzeyinde öğrenme başarısına sahip

olduğu görülmektedir. Erkek öğrenenlerin lehine olan bu farklılık t testi sonucunda anlamlı bulunmuştur ($t_{(12)}=1,669$, $p<.05$).

II. Hareket için erkek öğrenenlerin puan ortalaması $\bar{X}=4,33$ iken kadın öğrenenlerin puan ortalaması $\bar{X}=4,03$ 'tür. Erkek öğrenenlerin başarı düzeyi çok iyi iken kadın öğrenenlerin başarıları iyi düzeyindedir. Bu farklılık 0,05 düzeyinde anlamlıdır ($t_{(12)}=2,741$, $p<.05$).

III. Hareketin öğrenilmesinin cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını saptamak için uygulanan t testi sonucunda erkek öğrenenlerin puan ortalaması $\bar{X}=4,42$ iken kadın öğrenenlerin puan ortalaması $\bar{X}=4,23$ olup aradaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t_{(12)}=2,367$, $p<.05$).

IV. Hareketin öğrenme başarı düzeyi kontrol grubunun kendi içinde cinsiyete göre erkek öğrenenler $\bar{X}=4,39$ puan ortalamasına sahip kadın öğrenenlerin $\bar{X}=4,08$ puan ortalamasına sahip olduğu ve aradaki bu farklılığın istatistiki olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($t_{(12)}=3,856$, $p<.05$).

Oyunun genelinde de ana hareketlerdeki duruma benzer bulgular elde edilmiştir. Oyunun genelinde erkek öğrenenlerin puan ortalamasının $\bar{X}=4,35$ ile çok iyi düzeyde kadın öğrenenlerin puan ortalamasının ise $\bar{X}=4,12$ ile iyi düzeyinde başarıya sahip oldukları ve bu farklılığın anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($t_{(12)}=3,767$, $p<.05$).

Elde edilen bu bulgular kapsamında klasik yöntemde erkek öğrenenlerin başarı düzeyinin kadın öğrenenlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

5.2. Cinsiyete göre gruplar arası öğrenme başarısının karşılaştırılması

Tablo 16. Gruplar Arası t testi

Oyun ve Ana Hareketler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	P
I. Hareket	Kadın	14	4,37	0,25	26	-0,439	0,33
	Erkek	14	4,41	0,21			
II. Hareket	Kadın	14	4,32	0,30	26	-0,856	0,20
	Erkek	14	4,41	0,22			
III. Hareket	Kadın	14	4,44	0,23	26	0,264	0,39
	Erkek	14	4,42	0,10			
IV. Hareket	Kadın	14	4,26	0,21	26	-1,490	0,07
	Erkek	14	4,36	0,15			
Genel	Kadın	14	4,35	0,23	26	-0,771	0,22
	Erkek	14	4,40	0,11			

*p<.05

Tablo 16'a göre I. Hareket için gruplararası kadın ve erkek öğrenenlerin öğrenme puan ortalamalarının anlamlı farklılık göstermediği ($t_{(26)}=0,439$, $p>.05$) benzer şekilde II. harekette ($t_{(26)}=0,856$, $p>.05$), III. Hareket ($t_{(26)}=0,264$, $p>.05$), IV. Hareket ($t_{(26)}=1,490$, $p>.05$) ve oyunun genelinden ($t_{(26)}=0,771$, $p>.05$) elde edilen puan ortalamalarının gruplar arası 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık oluşturmadığı gözlenmektedir.

Deney ve kontrol gruplarında ki kadın ve erkek öğrenenlerin hareketlerden ve oyunun genelinden aldıkları puan ortalamalarının birbirine yakın değerlerde olduğu dolayısıyla cinsiyet değişkenin harmandalı oyununun öğrenilme başarısında etkili olmadığı anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada; Türk Halk Oyunları öğretiminde ağırlıklı olarak kullanılan Geleneksel Yöntem Öğrenme metodu ile Hareket Notasyonu (Laban) metodu, öğrenme başarısı açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmada gerçek deneme modellerinden “son test Geleneksel yöntem gruplu model” kullanılmıştır. Bu modelde grupların yansız atama ile oluşturulmasına dikkat edilmiş ve bu durum yeterli olarak kabul edildiği için ön test uygulamasına ihtiyaç duyulmamıştır. Öğrenme başarısı, uzmanlar tarafından Halk Oyunları Değerlendirme Kriterleri doğrultusunda da hem grup olarak, hem de fert olarak dört hakem tarafından puanlamaya tabi tutulmuşlardır.

Veriler: a. Bireysel puanların ortalamasından (hareketlere göre cinsiyete göre değişkenler incelenmiş ve bireysel puanların ortalamasından takım başarısı hesaplanmıştır) b. Takım (Takımın bir bütün olarak) değerlendirmesi şeklinde ele alınmıştır.

a. Laban ve Geleneksel Yöntem Gruplarının Bireysel Öğrenme Başarı Düzeyi

*** Laban yönteminin uygulandığı grubun bireysel öğrenme başarı düzeyi**

Bireysel olarak Laban Yönteminin uygulandığı grubun (Laban) bireysel olarak öğrenme başarı düzeyi, Laban grubundaki öğrenenlerin grup ortalamasının I. Hareket için $\bar{X}=4,57$ olup çok iyi düzeyinde olduğu görülmüştür. Bireysel olarak başarı düzeyleri incelendiğinde; sırasıyla 11 daha sonra 12 numaralı öğrenenin ve yakın değerlerle 7 ile 13 numaralı öğrenenlerin başarı düzeylerinin çok iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Bireysel olarak I. Hareket için öğrenme başarısının düşük olduğu öğrenenler ise sırasıyla 4 ve 14 numaralı öğrenenlerdir. Bunun nedeni ise öğrencilerin algı düzeyi ve/veya yıl içerisindeki devamsızlık durumlarıyla doğru orantılı olarak öğrenme seviyeleri gösterilebilir. Sonuç olarak, ortalamalar dikkate alındığında I hareket için Laban grubundaki öğrencilerin bireysel öğrenme başarısının “çok iyi” düzeyinde olduğu görülmüştür.

Hareketler bakımından Laban grubunun II. hareket için grup ortalaması $\bar{X}=4,53$ 'dir. Bireysel değerlendirmede en yüksek puanla 7 numaralı öğrenci ve 13 numaralı öğrenciler çok iyi düzeydedir. En düşük puan ortalaması 1 ve 10 numaralı öğrenciye ait' dir. II. hareket için Laban grubundaki öğrencilerin başarı puanı “çok iyidir” düzeyindedir.

Gruptaki öğrencilerin III. Hareket için grup ortalaması $\bar{X}=4,54$ 'tür. Bu hareketten alınan bireysel ortalamalar incelendiğinde; en yüksek puanların sırasıyla 4, 2 ve 5 numaralı öğrencilere ait oldukları görülmektedir. Puan ortalaması en düşük olan öğrenciler ise 1 ve 7 numaralı öğrencilerdir. Laban grubundaki her bir öğrencinin ilgili hareket için öğrenme başarısı “çok iyi” düzeydedir.

IV. Hareket grup puan ortalaması $\bar{X}=4,37$ ile çok iyi düzeyindedir. Bireylerin ise puan ortalaması en yüksek sırasıyla 11 ve 7 numaralı öğrencilere ait puan ortalamalarıdır. En düşük puan ortalaması ise 3, 2 ve 13 numaralı öğrencilere aittir

Hareketlerin genel ortalaması $\bar{X}=4,50$ ile çok iyi düzeyindedir. Bireylerin aldıkları puana göre başarı durumları en yüksek $\bar{X}=4,68$ ile 11 numaralı öğrenciye ait iken en düşük puan ortalaması $\bar{X}=4,34$ ile 1 numaralı öğrenciye aittir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda Laban yönteminin uygulandığı grubun gerek grup ortalaması gerekse bireysel öğrenme başarısı yüksek olup çok iyi düzeyindedir. Diğer hareketlere oranla IV. Hareketin öğrenilme başarısı, düşük olmasına rağmen genel ortalamada çok iyi düzeydedir. Hareketler arasındaki öğrenme başarı farklılığı, Hareket Bilimi ve Türk Halk Oyunları açısından değerlendirildiğinde, destek ayağından dolayı, IV. hareketin zıplayarak yer değiştirme özelliği sebebiyle, yer değiştirmede denge unsurundan kaynaklandığı sanılmaktadır..

**** Geleneksel yöntem grubunun bireysel öğrenme başarı düzeyi**

Geleneksel yöntem grubun I. Hareket için puan ortalaması $\bar{X}=4,20$ iken bireysel başarıda sırasıyla en yüksek puanların 7 ve 11 numaralı öğrencilere ait olduğu görülmektedir. En düşük ortalamalar ise 4 ve 8 numaralı öğrenciye ait ortalamalardır. I. Hareket için bireysel başarıların iyi ve çok iyi düzeyinde olduğu, fakat grup ortalamasının ise çok iyi düzeyinin alt sınırında kaldığı görülmektedir.

II. Hareketin ortalaması $\bar{X}=4,20$ olup çok iyi düzeyinin alt sınırındadır. Bireysel olarak değerlendirildiğinde en yüksek puanların 13 ve yakın değerle 7 numaralı öğrencilere ait olduğu görülmektedir. En düşük puanlar ise 1 ve 10 numaralı öğrencilerin puan ortalamalarıdır. II. hareket için bireysel başarı puanlarının iyi ve çok iyi düzeyinde değiştiği anlaşılmaktadır. Bir önceki harekete göre puanlardaki artışın, hareketlerin tekrarından kaynaklandığı sanılmaktadır.

III. Hareket ortalaması $\bar{X}=4,34$ tır. Bireysel başarıda en yüksek puan 12 numaralı öğrenciye aittir. En düşük puan ise 1 numaralı öğrencinin puanıdır. III. hareketin öğrenilme başarısı grup puan ortalamasına göre çok iyi düzeyindedir. Bu sonuç; hareketlerin 3. kez tekrarından ve oyunun ritmik yapısının oturmasından kaynaklanabilir.

IV. Hareket için grup puan ortalaması $\bar{X}=4,25$ olup çok iyi düzeydedir. Bireysel öğrenme başarısı ise en yüksek 12 numaralı öğrencinin en düşük ise 3 numaralı öğrencinin puan ortalamalarıdır.

Hareketlerin tamamına ait puanların ortalaması $\bar{X}=4,25$ ile çok iyi seviyededir. Bireysel öğrenme başarısında $\bar{X}=4,43$ ile 1 numaralı öğrenci en yüksek ve $\bar{X}=3,98$ ile 3 numaralı öğrenci en düşük düzeydedir.

Her iki grubun bireysel başarıları ile hesaplanan grup ortalamaları karşılaştırıldığında; Geleneksel grup ortalamasının çok iyi düzeyin alt sınırında, bireysel başarıların ise, iyi ve çok iyi düzeyinde olmasına rağmen, laban grubunun bütün puan ortalamaları daha yüksektir.

Bu sonuç; Türk halk oyunları öğretiminde Laban yönteminin geleneksel öğrenme yöntemine göre, hem bireysel öğrenmede, hem de bireysel öğrenmenin oluşturduğu grup öğrenme başarısında, daha etkili olduğunu göstermektedir

Laban ve Geleneksel Yöntem Gruplarının Takım Öğrenme Başarı Düzeyi

I. Hareket için laban grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,91$ iken Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,59$; II. Hareket için laban grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,65$ iken, Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,44$, III. Hareket için laban grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,77$, Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,51$ ve IV. Hareket içinde laban grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,69$ ve Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunun puan ortalaması $\bar{X}=4,50$ olduğu görülmektedir. Ayrıca hareketlerin genel toplamında da laban grubunun puan ortalaması ($\bar{X}=4,76$) Geleneksel yöntemin uygulandığı grubun puan ortalamasından ($\bar{X}=4,51$) daha yüksektir.

Hareketlerin genel toplamında laban grubunun puan ortalaması Geleneksel yöntemin uygulandığı grubun puan ortalamasından daha yüksektir. Takım değerlendirmesi sonucu elde edilen bu bulgu; laban yönteminin uygulandığı grubun öğrenme başarısının

Geleneksel yöntemin uygulandığı gruba göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu bulgular, Laban Yöntemi ile öğrenen grubun hareketleri tek bir nota üzerinden okuması, hareketlerdeki nüanslarının değişmeden aynı içerik ve nitelikte tekraren öğrenciye ulaşabilmesi, bilgi tekrarı için öğreticiye bağımlılığını ortadan kaldırılması ile yorumlanabilir.

Laban ve geleneksel takım öğrenme başarılarının hareketler olarak karşılaştırılması amacı ile bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Buna göre;

Takım Değerlendirmesinde Laban ve Geleneksel yöntem arasında, öğrenme başarısı açısından; I. II. ve III. hareketler de, laban yöntemi lehine 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Ancak; IV. hareket için, iki yöntem arasında fark anlamlı değildir.

Bu sonuç; IV. hareketin zıplayarak yer değiştirme özelliği sebebiyle, yer değiştirmede denge unsurunun her iki grubu benzer şekilde etkilediği kanaatine varılmıştır

Laban grubunun hareketler bakımından grup içi öğrenme başarısı

Laban yönteminin hareketler bakımından grup içi öğrenme başarısının karşılaştırılması, I. Hareketin diğer hareketlerle karşılaştırılmasında; I. Hareket ve IV. Hareket ile I. Hareket ve oyunun geneli arasında alınan puan ortalamasının arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir. Alınan puanların ortalaması I. Hareketin $\bar{x}=4,57$, IV. Hareketin $\bar{x}=4,37$ ve genelin $\bar{x}=4,50$ 'dir. Hareketler arasında gözlenen bu farklılık I. Hareket lehinedir.

Harmandalı oyunun bölümlerinden biri olan II. Hareket diğer hareketlerle karşılaştırıldığında; II. ve IV. Hareket arasında alınan puan ortalamaları 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık oluşturmaktadır. Ortalamalar incelendiğinde II. Hareketin ortalamasının ($\bar{x}=4,53$) IV. Hareketin ortalamasından ($\bar{x}=4,37$) yüksek olduğu dolayısıyla laban yönteminin uygulandığı grubunun II. Hareketin öğrenilme başarısının IV. Harekete göre daha kolay olduğu söylenebilir. Diğer hareketler ile oyunun genelinde anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur.

III. Hareketin öğrenme başarısı diğer hareketlerle karşılaştırıldığında; III. Hareket ve IV. Hareket arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. III. Hareketten alınan puanların ortalaması ($\bar{x}=4,54$) IV. Hareketin ($\bar{x}=4,37$) ortalamasından daha yüksektir. III. Hareket ve diğer hareketler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

IV. Hareketin oyunun geneli ile karşılaştırılmasında her iki hareketten alınan öğrenme puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Sonuç olarak; Laban yönteminin uygulandığı grubun grup içi değerlendirilmesinde IV. Hareketin öğrenme başarısı, gerek I. II. III. Hareket, gerekse oyunun geneline göre daha düşüktür ve bu fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır. Takım değerlendirmesine benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bunun IV. Hareketin farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Geleneksel Grubunun hareketler bakımından grup içi öğrenme başarısı

Geleneksel yöntemin uygulandığı grubun hareketler bakımından grup içi öğrenme başarısının karşılaştırılması, ilişkili örneklem (bağımlı gruplar) t- testi, Geleneksel yöntemin uygulandığı Geleneksel Yöntem Yöntem grubunun hareketler bakımından grup içi değerlendirmesinde I. Hareketin öğrenilmesinden elde edilen puanların ortalaması $\bar{X}=4,20$ ile III. Hareketin öğrenme başarı puanları ortalamaları $\bar{X}=4,34$ arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Her iki hareketten alınan puan ortalamalarında, III. hareketin lehinedir. I. Hareket ve diğer hareketler ile oyunun genelinde 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık yoktur.

Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunda II. Hareketin öğrenme başarısı $\bar{X}=4,20$ ile III. Hareketin öğrenme başarısı puan ortalaması $\bar{X}=4,34$ arasındaki fark anlamlı çıkmıştır. Hareketlerden elde edilen öğrenme puan ortalamalarına göre, öğrenme başarısı III. Hareket lehinedir. II. Hareketin oyunu oluşturan I. IV. Hareket ve oyunun genelinden elde edilen puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

III. Hareketin öğrenme başarısı diğer hareketlerle karşılaştırıldığında, IV. Hareketten elde edilen öğrenme başarı puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmazken oyunun geneliyle elde edilen puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Puanların ortalaması incelendiğinde III. Hareketin puan ortalaması $\bar{X}=4,34$ ile oyunun genelinden alınan puan ortalaması $\bar{X}=4,25$ daha yüksektir.

IV. Hareketin gerek I. II. III. hareket gerekse oyunun genelinden elde edilen puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Elde edilen bulgular çerçevesinde; Geleneksel yöntemin uygulandığı Geleneksel Yöntem grubunun grup içi değerlendirilmesinde III. hareketin öğrenme puanının yüksek olduğu ve bu nedenle I. II, Hareket ve oyunun genelinde anlamlı farklılık oluşturmaktadır. Dolayısıyla Geleneksel

Yöntem grubunda bu hareketin fotografik hafızada en kolay kalabilen hareket olduğu düşünülmektedir.

Laban ve Geleneksel Yöntem gruplarının hareketler (I,II, III, IV) bakımından gruplar arası öğrenme başarı düzeyi

Laban yönteminin uygulandığı grubunun I. II. ve III. Hareketler için aldığı en düşük ve en yüksek puan ortalamalarının bile Geleneksel yöntem uygulanan grubunun en yüksek puan ortalamalarından yüksektir. I. Hareketin laban grubundaki puan ortalaması $\bar{x}=4,57$ ile Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunun puan ortalamasından $\bar{x}=4,20$ daha yüksek olup “çok iyi” düzeyindedir. Ancak IV. Hareketin öğrenme başarısı bakımından her iki yöntemde yakın değerlerde olup her iki yöntemde de çok iyi düzeyindedir. Buna ilaveten laban yönteminde diğer hareketler göre en düşük öğrenme puan ortalamasına sahip olan harekettir. IV. hareketteki bu farklılığın, hareketin içinde sıçramayla yer değiştirme olmasından ve diğer hareketler gibi statik olmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde tüm hareketlerin öğrenme başarısı gerek en düşük puanlarda gerekse en yüksek ve puan ortalamalarında laban yöntemi ile öğrenilme başarısı daha yüksektir.

Harmandalı oyununu oluşturan hareketler bakımında laban yöntemi ve Geleneksel yöntemin gruplar arası karşılaştırılması için uygulanan ilişkisiz örneklem t testi sonuçlarına göre; I. II. ve III. Hareketlerin öğrenilmesinde laban ve Geleneksel yöntemin uygulandığı gruplarındaki puan ortalamaları arasında 0.05 düzeyinde laban yönteminin lehine anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. IV. hareketin öğrenilmesi gruplar arası karşılaştırıldığında I.II. ve III. hareketlerin aksine laban (Laban) ve Geleneksel (Geleneksel Yöntem Yöntem) yöntem arasında puan ortalamaları bakımından anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($t_{(26)}=1,645, p>.05$).

Harmandalı halk oyunu genel olarak gruplar arası karşılaştırılmasında laban ve Geleneksel yöntem arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık olduğu ve bu farklılığın elde edilen puan ortalamalarına göre laban yöntemi lehine olduğu anlaşılmaktadır. Bulgular laban yönteminin öğrenme başarı açısından daha etkili olduğunu göstermektedir.

Cinsiyet Değişkenine göre Laban ve Geleneksel Yöntem gruplarının öğrenme başarı düzeyinin karşılaştırılması

Cinsiyet değişkeninin laban yönteminde öğrenme başarısı bakımından sadece III. Harekette 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık oluşturduğu ve bu farklılığın kadın öğrenenlerin puan ortalamasının erkek öğrenenlerin puan ortalamasından yüksek olmasından kaynaklı olduğu saptanmıştır. Laban Yöntemin uygulandığı Laban grubunda diğer hareketlerde ve oyunun genelinde kadın ve erkek öğrenenlerin başarı ortalamasının birbirine yakın değerlerde olduğu ve anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Cinsiyete göre Geleneksel yöntemin uygulandığı grubunun grup içi öğrenme başarısının karşılaştırılması Geleneksel Yöntem grup içi t testi sonuçlarına göre, Harmandalı halk oyununun Geleneksel yöntemle öğrenildiği Geleneksel Yöntem grubu cinsiyet değişkenine göre grup içinde değerlendirildiğinde; I. Hareket için erkek öğrenenlerin çok iyi düzeyinde kadın öğrenenlerin ise iyi düzeyinde öğrenme başarısına sahip olduğu görülmektedir. Erkek öğrenenlerin lehine olan bu farklılık t testi sonucunda anlamlı bulunmuştur.

II. III. ve IV. Hareketler için erkek öğrenenlerin başarı düzeyi çok iyi iken kadın öğrenenlerin başarısı iyi düzeyindedir. Bu farklılık 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Oyunun genelinde de ana hareketlerdeki duruma benzer bulgular elde edilmiştir. Oyunun genelinde erkek öğrenenlerin puan ortalamasının çok iyi düzeyde kadın öğrenenlerin puan ortalamasının ise iyi düzeyinde başarıya sahip oldukları ve bu farklılığın 0,05 düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç Türk Halk Oyunları açısından değerlendirildiğinde, genel olarak erkeklerin kültürel yapı nedeni ile zeybek oyunlarına yatkın olması ile açıklanabilir. Kadın ve erkek öğrenenler arasındaki bu fark harmandalı oyununun erkek öğrencilerin yapılarına daha uygun, daha alışık oldukları bir dans olmasından kaynaklanabilir.

Laban ve Geleneksel yöntemin uygulandığı gruplardaki kadın ve erkek öğrenenlerin hareketlerden ve oyunun genelinden aldıkları puan ortalamalarının birbirine yakın değerlerde olduğu dolayısıyla cinsiyet değişkeninin harmandalı oyununun öğrenilme başarısında etkili olmadığı anlaşılmaktadır.

Tanımlanan anlamlı farklılıklarda da görüldüğü üzere, yazınsallık ve bilgiye tekraren aynı içerik ve nitelikte ulaşılabilirlik laban'ın, Geleneksel yöneme göre, kendi içinde bir

denetleme ve disiplin sağlayabildiğini göstermektedir. Bu noktadan hareketle öğrencinin algısal değerlerini de destekleyen bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılabilir. Başta Türk halk oyunları öğretimi olmak üzere, her türlü hareketin öğretilmesinde hareket notasyonu laban, öğretmen bağımlılığını ortadan kaldıran bir araçtır. Öğrenci ihtiyaç duyduğu her anda bir hareketi aynı şekilde görebilir ve tekrar edebilir. Geleneksel Yöntem kültürel kodlar ve görsel hafıza temeline dayandığına için daha kolay ve tercih edilen olmaktadır. Oysaki notasyon sistemi her türlü hareketin ayrıntılı bir şekilde öğrenilmesini sağlar. Laban Hareket Notasyonu sistemi bilişsel temeller üzerine kurulu bir öğretim sağladığı için kalıcılığı daha uzun süreli olmaktadır. Bu sistemin aynı zamanda bilgiyi kodlama, analiz etme ve sentez yapma konularında da öğrenciye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Laban Hareket Notasyonu sisteminin, özellikle hareket bilimi ile uğraşan bölümlerde ölçme ve değerlendirme konusunda bir standart getireceğine inanılmaktadır. Ayrıca halen var olan Milli Eğitim Müfredatlarında Beden Eğitimi Dersi konularının arşivlenmesi konusunda önemli bir aşamadır. Gerek orta öğretim gerek se yükseköğretimde Laban Hareket Notasyonu sisteminin öğretmenler tarafından bilinmesi en azından hareket bilime dayalı sanat ve spor dallarının öğretim yöntemlerinde bir standartta ulaşılabilceği kanaatindeyiz.

Laban hareket notasyonu ile hareket/dans okuryazarı olma derecesine ulaşılabilir bilineceği gibi, genele yayılan bir bilgi düzeyine ulaşmanın öğrenmenin niteliğini de olumlu yönde etkileyeceği açıktır. Hareket ve dans eğitiminde sadece öğrenci değil aynı şekilde öğretici niteliğinde de olumlu bir artış sağlayacağı sonucu ortaya çıkacaktır. laban notasyonu ile Hareket Bilimi ve Türk Halk Oyunları verilerinin, bilimsel gelişmenin temeli olan analitik çalışmalarda kullanılabileceği açıktır. Bu yöntem ile bir Türk halk oyunları gösteri ve ritmik jimnastik koreografisinin yazılarak arşivlenmesi mümkündür. Bu sayede bilgilere kayıpsız olarak ulaşmak mümkündür.

Bilimsel ve sanatsal tüm gelişmelerin oluşmasında “yazınsallık” unsuru önemlidir. Bilgilerin, üretimlerin akademik ortamlarda tartışılabilir bir boyuta gelmesinin yolu yazınsallıktan geçmektedir. Ancak eğitim ve öğretim gereği “ortak dil”, hareket bilimi, dans sanatı ve Türk halk oyunları adına henüz bu seviyeye ulaşamamıştır. Öğretim yöntemi olarak niteliği ve değer derecesi bilimsel olarak açıklanmış bu tezde “hareket notasyonunun (Laban’ın) ortak bir yazılım dili olarak kullanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, G. (1999).*Temel dans eğitimi*. Bornova-İzmir: Ege Üniversitesi.
- Barın, N. (1999).*Batı dans tarihi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları / 2315, Yayınlar Dairesi Başkanlığı Sanat Eserleri Dizisi / 247, Türk Tarih Kurumu.
- Cüceloğlu, D. (2014).*İnsan ve davranış*. Psikolojinin temel kavramları (28. basım). İstanbul: Remzi.
- Brown, A. K. (2008).*Labanotation for beginners*. Hampshire: Dance Book Ltd.
- Çakır, A. (2009).*Tozlu adımlar*. Ankara: Türk Halk Oyunları Makaleler, İncelemeler, Kültür Ajans Yayınları:45.
- Çelik, E. (2005).*Dansta güncel yaşamın ivmesi*.(Momentum of The Moment), Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul.
- Demirhan, G. (2006).*Spor eğitiminin temelleri*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi-Bağırhan.
- Emiroğlu, K. ve Aydın,S.(2003).*Antropolojii sözlüğü*. Ankara: Dans Maddesi, Bilim ve Sanat Yayınları.
- Eroğlu, Türker (1995).*Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da halk oyunları ve halayların incelenmesi*. Ankara: Kılıçarslan.
- Eroğlu, T. (2010).*Türk dans antropolojisine giriş*. Ankara: Yurt Renkleri.
- Fenmen, B. (1986).*Bale tarihi*.Ankara: Sevdâ-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları:2, Odak Ofset.
- Fugedi, J. (2011).Tánc-jel-írás, A Néptáncok Lejegyzése Lábán- Kinetográfiával, L'harmattan-Mta Zenetudományi Intézet.
- Goldstein, E. B.(2013).*Bilişsel psikoloji*. İstanbul: Kaknüs.
- Guest, A. H. (2005).*Labanotation, the system of analyzing and recording movement*.Newyork: Fourth Edition.Published By Routledge.

- İvgin, H. (1986).*Türkiye'de hak oyunlan konusunda yapılan ilk çalışmalar*. Türk Folkloru, sayı:86.
- Karasar, N. (1998).*Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Koçkar, M. T. (1998). *Çağlar boyunca iletişim sanatı olarak dans ve halk dansları*. Ankara: Bağırğan.
- Mosston, M. (2009).*Beden eğitimi öğretimi*. Ankara: (çeviri) Eda Tüzemen. Spor Yayınevi ve Kitap Evi.
- Murry, R. L. (1963). *Dance in elementary education, joanne cotler books*. Second Revised Edition, December.
- Ömeroğlu, E. (2005). *Bilişsel gelişim*. İstanbul: Morpa.
- Örnek, S. V. (1995). *100 soruda ilkelde din, büyü, sanat, efsane*. İstanbul: Gerçek.
- Royce, A. P. (2002).*The Anthropology of Dance*.UK: Dance Book Ltd.
- Sacks, C. (2010).*World history of dance*. TN USA: La vergne.
- Sürmeli, F. M. (2010). *Ege bölgesi zeybek oyunlarının adlarına göre tasnifi ve incelenmesi*,Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sönmez, V. (1991).*Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Adım.
- Şenel, S.E. (1990).*Hareket notasyonu- Halk Oyunları Yazımı*.izmir: Birinci Kitap.Levent Müzik Evi.
- Şenel, S. E. (1993).*Hareket notasyonu- Halk Oyunları Yazımı*. izmir: İkinci Kitap.Levent Müzik Evi.
- Şenel, S. E. (1990).*Hareket notasyonu- Halk Oyunları Yazımı*.izmir: Üçüncü Kitap.Levent Müzik Evi.
- Şenel, Su. E. (1994).*Hareket notasyonu- Halk Oyunları Yazımı*. izmir: Dördüncü Kitap.Levent Müzik Evi.

- Ünal, Ş. (2007).*Halk oyunları öğretiminde program geliştirme*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ünal, Ş. (1995).*1900-1950 yıllarında türk halk oyunları üzerine yapılan teorik ve pratik çalışmaların karşılaştırmalı değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ünlü, Y. H. (2009). *İzmir halk oyunlarında ağırlıklı olarak kullanılan temel hareketler ve bu hareketlerde kullanılan kasların tespiti*, Yüksek Lisans Tez, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

EKLER

EK-1. Tablolar

Tablo1. Performans Çizelgesi

Tarih:

Öğrencinin Adı:										
Gözlemcinin Adı:										
Oyunun Adı: Harmandalı					Puanlamalar					
					1	2	3	4	5	
1.	ÜÇLEME									
	Birim /Zaman									
	Hazırlık; birim zamanlardaki suslar, senkoplar. Hareketin açısı.									
	(1) Sol ayakla öne bir adım atılır.									
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.									
	(2) Sağ ayakla geriye bir adım atılır.									
	(V) Sol ayak dize kadar çekilir // üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.									
	(3) Sol ayakla öne bir adım atılır.									
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.									
	DÜZ ADIM									
	4.Birim Zaman itibarı ile (Destek Ayak olan Sol Ayak Sabit)									
	(4) Sağ ayakla öne adım atılır.									
	(v) Sol ayak dize kadar çekilir // üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.									
	(5) Sol ayakla öne doğru adım atılır.									
	(v) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.									
	(6) Sağ ayakla öne adım atılır.									
	(v) Sol ayak dize kadar çekilir // üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.									
	(7) Sol ayakla öne doğru adım atılır.									
	(v) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.									
	(8) Sağ ayakla yana bir adım basılır//sol ayak aynı konumda beklemededir. Ayaklar II. Pozisyona gelmiştir.									
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.									
	(9) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.									
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.									

2.	AĞIR ATLAMA	1	2	3	4	5
	(1) Sol ayakla öne doğru adım atılır.					
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(2) Sağ ayakla öne adım atılır.					
	(V) Sol ayak dize kadar çekilir // üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.					
	(3) Sol ayakla öne doğru adım atılır.					
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(4) Sağ Ayak (destek ayak olan sol ayak üzerine, parmak ucu ile temas edecek şekilde önden kapatılır.) ve üst gövde sol ön vereve doğru çevrilir.					
	(v) Oluşan pozda beklenilir.					
	(5) Üst gövde sağ ön vereve doğru çevrilir.					
	(v) Oluşan pozda beklenilir.					
	(6) Üst gövde sol ön vereve doğru çevrilir					
	(v) Oluşan pozda beklenilir.					
	(7) Üst gövde sağ ön vereve doğru çevrilir.					
	(v) Oluşan pozda beklenilir.					
	(8) Sağ ayakla yana bir adım basılır//sol ayak aynı konumda beklemededir. Ayaklar II. Pozisyona gelmiştir.					
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(9) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					

	EŞME	1	2	3	4	5
	(1) Sol ayakla öne doğru adım atılır.					
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(2) Sağ ayakla öne adım atılır.					
	(V) Sol ayak dize kadar çekilir // üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.					
	(3) Sol ayakla öne doğru adım atılır.					
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(4) Sol ayak tabanda // sağ ayak sol ön vereve, sol ayağın önüne gelecek şekilde parmak ucu ile dokunup, çeker.					
	(v) Sağ ayak sol ayağın önünde, dize kadar çekilir.					
3.	(5) Sağ diz sağ ön verevde, sağ alt bacak sol tarafa rotasyon yapacak şekilde, parmak ucu ile yere temas eder ve çeker.					
	(v) Sağ bacak dize kadar yukarı çekilir. Üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(6) Sol ayak tabanda // sağ ayak sol ön vereve, sol ayağın önüne gelecek şekilde parmak ucu ile dokunup, çeker.					
	(v) Sol ayak sağ ayağın önünde, dize kadar çekilir.					
	(7) Sol ayakla öne doğru bir adım atılır.					
	(v) Sağ ayakla öne doğru bir adım atılır.					
	(8) Sağ ayakla yana bir adım basılır//sol ayak aynı konumda beklemededir. Ayaklar II. Pozisyona gelmiştir.					
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(9) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					

	ATİK	1	2	3	4	5
	(1) Sol ayakla öne doğru adım atılır.					
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(2) Sağ ayakla öne adım atılır.					
	(V)Sol ayak dize kadar çekilir // üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.					
	(3)Sol ayakla öne doğru adım atılır.					
	(V) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
4.	(4) Sol ayak üzerinde sekilir // Sağ ayak sol ön verevde, sol bacağın önünde, dizden bükük şekildedir.					
	(v) Sol ayak üzerinde sekilir // Sağ ayak sağ arka verevdedir.					
	(5) Sağ ayak tabanla olduğu yere temas eder.					
	(v) Sol ayak önde dize kadar çekilir. Üst bacak sol ön verev, alt bacak sol yandadır.					
	(6) Sağ ayakta üzerinde sekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak dizden bükük şekilde sağ yandadır.					
	(v) Aynı hareket tekrarlanır.					
	(7) Sol ayak (öne veya yerinde) tabanla yere temas eder					
	(v) Sağ ayak dize kadar çekilir // üst bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(v) Sağ ayak dize kadar çekilir // bacak sağ ön verev, alt bacak sağ yandadır.					
	(8) Sağ ayakla yana bir adım basılır//sol ayak aynı konumda beklemededir. Ayaklar II. Pozisyona gelmiştir.					
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(9) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(V) Ayaklar II. Pozisyonda beklemededir.					
	(8) Sağ ayakla yana bir adım basılır//sol ayak aynı konumda beklemededir. Ayaklar II. Pozisyona gelmiştir.					

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Yönerge: sevgili öğrenciler; bu anket formu sadece sizlerin hazır bulunuşluk durumlarını ölçmek için hazırlanmış olup, burada yazacağınız bilgiler kesinlikle başka bir yerde kullanılmayacaktır.

Arş. Gör. Dilek Cantekin

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği

Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

1. Adınız ve Soyadı :.....

2. Doğum Tarihiniz/...../ 19.....

3. Cinsiyeti : (K) (E)

4. Hangi liseden mezun olduğu

() Meslek Lisesi () Ticaret Lisesi () Düz Lise

() Güzel Sanatlar Lisesi () Özel Lise () Anadolu Lisesi

() Diğer

5. Daha önce Ege Yöresine ait “Harmandalı” adlı oyunu öğrendiniz mi?

() Evet () Hayır

6. Daha önce Laban Dans/Hareket Notasyonu eğitimi aldınız mı?

() Evet () Hayır

7. Dansla ilgili bir işte çalışıyor musunuz?

() Evet () Hayır

Ek 3: LABAN HAREKET NOTASYONU İLE TÜRK HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİ 14 HAFTALIK DERS PLANI

1. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Dans notasyonunun kısa bir tarihçesi

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Nota ve hareket notasyonu kavramlarının tanıtılması, Hareket notasyonunun tarihçesinin anlatılması, Avrupa notasyon sistemlerinin kısaca tanıtılması, Laban Hareket Notasyonu sisteminin tanıtılması.

ÖNEM

Hareket Notasyonu sistemlerinin tarihçesinin bilinerek kullanım amaçlarının ve gerekliliğinin kavratılması, Laban Hareket Notasyonu sisteminin kolay öğrenilmesini sağlar.

HEDEF 1: Notasyon ve Hareket Notasyonu Kavramının Tanıtılması:

Uygulama:

1. Nota ve hareket notası kavramlarının ne olduğunu söyleme/yazma
2. Nota ve hareket notası kavramlarını tekrar ettirme

HEDEF 2: Hareket Notasyonu Tarihinin Kısaca Anlatılması:

Uygulama:

1. Hareket notasyonunun dünyada ilk ne zaman ve ne amaçla kullanılmaya başlandığını anlatma
2. Hareket notasyonunun dünyada ilk ne zaman ve ne amaçla kullanıldığını söyletme.

HEDEF 3: Avrupada Kullanılan Notasyon Sistemlerinin Kısaca Tanıtılması:

Uygulama:

1. Avrupada kullanılan notasyon sistemlerinin adlarını kronolojik sıraya göre söyleme/yazma
2. Avrupada kullanılan notasyon sistemlerinin yaratıcıları hakkında kısa bilgi aktarma
3. Avrupa da kullanılan notasyon sistemlerinin ne amaçla kullanıldığını anlatma
4. Avrupada kullanılan notasyon sistemlerinin yapısal özelliklerini ve yazım prensiplerini anlatma
5. Avrupa da kullanılan notasyon sistemleri hakkında genel bilgi isteme

HEDEF 4: Laban Hareket Notasyonu Sisteminin Tanıtılması

Uygulama:

1. Laban Hareket Notasyonu sisteminin yapısal özelliklerini anlatma
2. Laban Hareket Notasyonu sisteminin ifade biçimlerini anlatma
3. Laban Hareket Notasyonu sistemindeki ifade biçimlerini kavratacak örnekler verme
4. Laban Hareket Notasyonunun yapısal özellikleri ve ifade biçimlerinin tekrar ettirme

2. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU**Sınıf: 2****Ünitenin Adı:** Laban Hareket Notasyonu sisteminde kullanılan porte, hareket seviyeleri ve ritim sembolleri**Süre:** 2 saat**Öğretme Yöntemi:** Laban Hareket Notasyonu Sistemi**Kaynak Kitaplar:** Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.**Araç ve Gereçler:** Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.**Mekan:** Aynalı ders salonu**ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR**

Laban Hareket Notasyonu sisteminde kullanılan Portenin tanıtılması, Hareket Seviyelerinin ve Ritimlerinin anlatılması, Yön Sistemleri tanıtılması.

ÖNEM

Laban Hareket Notasyonu sisteminde kullanılan portenin doğru tanıtılması, hareket seviyeleri ve ritimlerinin öğretilmesi ve yön sistemleri, sistemin temel kavramlarının öğrenilmesine ve notanın rahat okunup anlaşılmasını sağlar.

Hedef 1: Laban Hareket Notasyonu Sisteminde Kullanılan Portenin Tanıtılması.**Uygulama:**

1. Laban Hareket Notasyonunda kullanılan portenin tahtaya çizilmesi, bu portenin mantığının anlatılması.
2. Porte üzerinde hangi vücut parçasının hangi aralığa yazılacağına göre porte üzerinde gösterilmesi.
3. Porte üzerindeki bölümlerin ve vücut bölümlerinin ayrı ayrı numaralandırılarak öğrencilerden eşleme yapmasının istenmesi.
4. Doğru eşlemenin tahtaya yazılması.

Hedef 2. Hareket Seviyeleri

1. Hareket seviyelerini ifade eden kavramların tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Öğrenciye model olunarak hareket seviyeleri içeren hareketin, porteye yazılmasının sağlanması.
3. Porteye yazılan hareket seviyelerinin, öğrenci tarafından deşifre edilerek uygulanmasının sağlanması.

Hedef 3. Yön Sistemleri

1. Yön sistemlerinde kullanılan kavramların tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Hareket seviyelerinin yön sistemleriyle birleştirilerek örneklenmesi.
3. Öğrenciye model olunarak hareket seviyelerini ve yönleri içeren hareketlerin porteye yazılmasının sağlanması.
4. Porteye yazılan hareket seviyelerinin yön sistemleriyle birleştirilerek öğrenci tarafından deşifre edilip uygulanmasının sağlanması.
(Yaptırılan bu örneklerin tamamının Türk Halk Oyunları'nda var olan bölümlerden seçilmesi esas alınacaktır)

Hedef 4.

1. Laban Hareket Notasyonu sisteminde ritmi ifade eden sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.

2. Hareket seviyelerinin, yön sistemleri ve ritim kalıplarıyla birleştirilerek örneklenmesi.
3. Öğrenciye model olunarak hareket seviyeleri ve yönleri içeren hareketin porteye yazılmasının sağlanması.
4. Porteye yazılan hareket seviyelerinin yön sistemleriyle birleştirilerek öğrenci tarafından deşifre edilip uygulanmasının sağlanması.

3. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Destek Bacağının Düzeyleri, Temel Pozisyonlar, Adım

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Destek bacağının düzeyleri, temel pozisyon ve adım kavramlarının anlatılması.

ÖNEM

Destek bacağının düzeylerinin, temel pozisyonların ve adım kuralının bilinmesi, türk halk oyunlarında kullanılan bir çok hareketin laban hareket notasyonu ile yazılabilmesini sağlar.

Hedef 1: Destek Bacağının Düzeylerinin Anlatılması

Uygulama:

1. Destek bacağının ne anlama geldiğinin anlatılması.
2. Destek bacağının düzeylerini ifade etmek için kullanılan sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
3. Destek bacağının seviyeleri ile ilgili öğrencilere örnekler yaptırılması.
4. Öğrenciye model olunarak, destek bacağının düzeylerini anlatan hareketlerin porteye yazılmasının sağlanması.
5. Porteye yazılan destek bacağının düzeylerini anlatan hareketlerin öğrenci tarafından deşifre edilip uygulanmasının sağlanması.

Hedef 2: Temel Pozisyonlar

1. Temel pozisyonlara ait kavramların gösterilerek anlatılması, sembollerinin tahtaya çizilmesi.
2. Öğrenciye model olunarak yapılan pozisyonun adının kağıda yazılmasının istenmesi.
3. Porteye yazılan pozisyon sembollerinin öğrenci tarafından deşifre edilip, uygulanmasının sağlanması.

Hedef 3: Adım Kuralı

1. Adım kavramının anlatılması, sembolünün tahtaya çizilmesi.
2. Öğrenciye model olunarak yapılan adımların kağıda yazılmasının istenmesi.
3. Porteye yazılan adım partisiyonlarının öğrenci tarafından deşifre edilip, uygulanmasının sağlanması.

4. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Tekrar işaretleri, Hareketi tutma işareti, sıçrama.

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Tekrar işaretleri, hareketi tutma (es), sıçrama kavramlarının öğretilmesi.

ÖNEM

Tekrar işaretinin bilinmesi uzun yazımlarda kolaylık sağlar. Hareket içerisindeki duraklama ve sıçrama zamanlarının bilinmesi, sistemin kolay anlaşılmasını ve Türk Halk Oyunları'nda kullanılan bir çok hareketin Laban Hareket Notasyonu ile yazılabildiğini sağlar.

Hedef 1: Tekrar İşareti

1. Hareket tekrarlarını anlatan sembollerin tahtaya çizilerek, anlatılması
2. Tekrar işaretlerini kavrayabilmek için hareket motiflerinin tahtada örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönütlerin alınması.

Hedef 2: Hareketi Tutma (Es)

1. Tutma (es) işaretinin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Tutma (es) işaretlerinin kavrayabilmek için hareket motiflerinin tahtada örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönütlerin alınması.

Hedef 3: Sıçrama

1. Sıçrama işaretinin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Sıçrama işaretini kavrayabilmek için hareket motiflerinin tahtada örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak, dönüt alınması.

5. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: İki Ayak Üzerinde Sıçrayarak ilerleme, Bacak Hareketleri, Adım-Hareket Kuralı

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

İki Ayak Üzerinde Sıçrayarak ilerleme, Bacak Hareketleri, Adım-Hareket Kuralı kavramlarının öğretilmesi.

ÖNEM

İki ayak üzerinde sıçrayarak ilerleme, bacak hareketleri, adım-hareket kurallarının öğretilmesi Türk Halk Oyunları'nda kullanılan bir çok hareketin Laban Hareket Notasyonu ile yazılabildiğini sağlar.

Hedef 1: İki Ayak Üzerinde Sıçrayarak İlerleme

1. İki ayak üzerinde sıçrama sembolünün tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Sıçrama sembolü ve adım sembollerinin birlikte kullanımlarının gösterilmesi.
3. Sıçrayarak ilerleme hareketini kavrayabilmek için hareket motiflerinin tahtada örneklenmesi.
4. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 2: Bacak Hareketleri

1. Bacak hareketlerinin sembollerinin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Bacak hareketini kavrayabilmek için hareket motiflerinin tahtada örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 4: Adım-Hareket Kuralı

1. Adım-hareket sembollerinin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Adım-hareket kuralını kavrayabilmek için hareket motiflerinin tahtada örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

6. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Boşluk mesafeleri-adım uzunlukları, Boşluk mesafeleri – Destek Bacağının Fleksiyonu

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Boşluk mesafeleri-adım uzunlukları; boşluk mesafeleri – destek bacağının fleksiyonu kavramlarının öğretilmesi.

ÖNEM

Boşluk mesafeleri-adım uzunlukları, Boşluk mesafeleri – Destek Bacağının Fleksiyonu kavramlarının öğrenilmesi, Laban Hareket Notasyonu sisteminin kolay algılanmasını ve Türk Halk Oyunlarında kullanılan birçok hareketin Laban Hareket Notasyonu ile yazılabildiğini sağlar.

Hedef 1: Boşluk Mesafeleri-Adım Uzunlukları,

1. Boşluk mesafeleri-adım uzunlukları, hareketlerinin sembolleri ve porte içindeki kullanım yerleri tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Boşluk mesafeleri-adım uzunlukları sembollerini kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrenciye dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 2: Boşluk Mesafeleri – Destek Bacağının Fleksiyonu

1. Fleksiyon hareketinin sembolü ve porte içindeki kullanım yerlerinin tahtaya çizilerek anlatılması.

2. Destek bacağına fleksiyonu sembolünü kavratmak için, hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.

7. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Hareket Eden Bacağın Fleksiyonu, hareket eden bacağın yerden uzaklığı, Ayağın Farklı Parçaları Üzerinde Destek

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Hareket eden bacağın fleksiyonu, hareket eden bacağın yerden uzaklığı, ayağın farklı parçaları üzerinde destek kavramlarının öğretilmesi.

ÖNEM

Hareket eden bacağın fleksiyonu, ayağın farklı parçaları üzerinde destek, hareketlerin dinamiklerinin anlaşılmasını; hareket eden bacağın yerden uzaklığı, hareket ile zemin arasındaki ilişkinin ifade edilebilmesinive Türk Halk Oyunlarında kullanılan birçok hareketin Laban Hareket Notasyonu ile yazılabilmesini sağlar.

Hedef 1: Hareket Eden Bacağın Fleksiyonu

1. Hareket eden bacaktaki fleksiyon işaretinin derece sembollerinin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Hareket eden bacaktaki fleksiyonu öğrencilere kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrenciye dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 2: Hareket Eden Bacağın Yerden Uzaklığı

1. Hareket eden bacağın yerden uzaklığını gösteren derece sembollerinin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Hareket eden bacağın yerden uzaklığını ifade eden sembollerini kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrenciye dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 3: Ayağın Farklı Parçaları Üzerinde Destek

1. Ayağın farklı parçaları üzerindeki destekleri ifade eden sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Ayağın farklı parçaları üzerindeki destekleri ifade eden sembollerini kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrenciye dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

8. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Genel Tekar ve geleneksel danslardan küçük yapılar halinde örneklerin yazdırılması ve okutulması

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Önceki yedi ünitenin kısaca tekrar edilmesi, Türk Halk Oyunlarından örneklerin Laban Hareket Notasyonu ile yazılabilmesi ve deşifre edilebilmesi.

ÖNEM

Yapılan genel tekrar, öğrencinin kavrama düzeyini artırırken, anlamadığı noktaların da keşfedilmesini ve öğretmenin doğru dönütler elde etmesini sağlar.

Hedef 1: Genel Tekrar

1. Önceki yedi üniteye ait konu başlıklarının tahtaya yazılması.
2. Öğrenilen bütün sembollerin bir şablon şeklinde yazılması.

Hedef 2: , Türk Halk Oyunlarından Seçilmiş, Laban Hareket Notasyonu İle Yazılmış Örneklerin Öğrenciler tarafından Dikte ve Deşifre Edilmesini Sağlamak

1. Türk Halk Oyunları'nda yer alan her bir yöreden seçilmiş farklı oyunların, gösterilerek Laban Hareket Notasyonu ile yazmalarının istenmesi (Dikte).
2. Türk Halk Oyunları'nda yer alan her bir yöreden seçilmiş ve Laban Hareket Notasyonu ile notaya alınmış farklı oyunların öğrenciler tarafından deşifre edilmesinin istenmesi.

Hedef 3. Dönüt Alma

1. Öğrencilerin öğrenmişlik seviyeleri ile ilgili dönüt alınması
2. Öğrencilere dikte ve deşifredeki başarı düzeylerinin test edilmesi.
3. Öğrencilerin algılama seviyelerinin ölçülmesi.

9. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Ayak ile Zemine Dokunma, Bacağın Rotasyonu

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Ayak ile Zemine Dokunma, Bacağın Rotasyonu kavramlarının öğretilmesi

ÖNEM

Ayak ile zemine dokunma ve bacadaki rotasyon sembollerinin öğrenilmesi, hareket içerisindeki dinamiklerin kolay algılanmasına yardımcı olur.

Hedef 1: Ayak İle Zemine Dokunma

1. Ayak ile zemine dokunma sembolünün tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Ayak ile zemine dokunma sembolünü kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 2: Bacağın Rotasyonu

1. Bacadaki rotasyonu belirten sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.

2. Bacaktaki rotasyon sembollerini kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

10. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Ses Aksanları- Ayak Vuruşu ve Topuk Takırtıları

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Ses Aksanları- Ayak Vuruşu ve Topuk Takırtıları kavramlarının öğretilmesi.

ÖNEM

Ses aksanları, ayak vuruşu ve topuk tıkırtıları kavramların Öğretilmesi, hareket içerisindeki dinamiklerin ve nüansların yazılabilesini sağlar. Bu da Türk Halk Oyunları'nda yer alan zengin hareket motiflerinin yazılabilmesini kolaylaştırır.

Hedef 1: Ses Aksanları-Ayak Vuruşu

1. Ses aksanları ve ayak vuruşları ile ilgili sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Ses aksanları ve ayak vuruşlarına ait sembollerini kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 2: Topuk Tıkırtıları

1. Topuk tıkırtıları ile ilgili sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Topuk tıkırtılarına ait sembollerini kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

11. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Yaylanma

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Yaylanmakavramının öğretilmesi.

ÖNEM

Yaylanma kavramının öğretilmesi, hareket içerisindeki dinamiklerin ve nüansların yazılabilmesini sağlar. Bu da Türk Halk Oyunlarında yer alan zengin hareket motiflerinin yazılabilmesini kolaylaştırır.

Hedef 1: Yaylanma

1. Yaylanma hareketi ile ilgili sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Yaylanma hareketine ait semboller kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

12. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Kol Hareketi, Alkış, Parmak Şıklatma

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Kol hareketi, alkış ve parmak şıklatma sembollerinin kavratılması

ÖNEM

Kol hareketleri, alkış ve parmak şıklatma hareketlerinin sembollerinin kavratılması, kol hareketlerinin, el ve parmak hareketlerinin de notaya alınabilmesini sağlar. Bu hareketlerin notaya alınabilmesi geleneksel danslardaki bir çok ifade zenginliğinin notaya alınabilmesi açısından önemlidir.

Hedef 1: Kol Hareketi

1. Kol hareketi ile ilgili sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Kol hareketine ait semboller kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

Hedef 2: Alkış Ve Parmak Şıklatma

1. Alkış ve parmak şıklatma hareketleri ile ilgili sembollerin tahtaya çizilerek anlatılması.
2. Alkış ve parmak şıklatma hareketlerine ait semboller kavratmak için hareket motiflerinin tahtaya çizilerek örneklenmesi.
3. Öğrencilere dikte ve deşifre yaptırılarak dönüt alınması.

13. HAFTA

Dersin Adı: DANS NOTASYONU

Sınıf: 2

Ünitenin Adı: Genel Tekrar Ve Geleneksel Danslardan Örneklerin Yazdırılması ve Okutulması

Süre: 2 saat

Öğretme Yöntemi: Laban Hareket Notasyonu Sistemi

Kaynak Kitaplar: Guest, Ann Hutchinson (2005). Labanotation, The System Of Analyzing And Recording Movement, Brown, A. K. (2008). Labanotation For Beginners, Dance Book Ltd. Hampshire.

Araç ve Gereçler: Barkovizyon, Yazı tahtası, Kalem.

Mekan: Aynalı ders salonu

ÜNİTE DÜZEYİ VE HEDEF DAVRANIŞLAR

Önceki oniki ünitenin kısaca tekrar edilmesi, Türk Halk Oyunlarından örneklerin Laban Hareket Notasyonu ile yazılabilmesi ve deşifre edilebilmesi.

ÖNEM

Yapılan genel tekrar, öğrencinin kavrama düzeyini arttırırken, anlamadığı noktaların da keşfedilmesini ve öğretmenin doğru dönütler elde etmesini sağlar.

Hedef 1: Genel Tekrar

3. Önceki oniki üniteye ait konu başlıklarının tahtaya yazılması.
4. Öğrenilen bütün sembollerin bir şablon şeklinde yazılması.

Hedef 2: , Türk Halk Oyunlarından Seçilmiş, Laban Hareket Notasyonu İle Yazılmış Örneklerin Öğrenciler tarafından Dikte ve Deşifre Edilmesini Sağlamak

3. Türk Halk Oyunları'nda yer alan her bir yöreden seçilmiş farklı oyunların, gösterilerek Laban Hareket Notasyonu ile yazmalarının istenmesi (Dikte).
4. Türk Halk Oyunları'nda yer alan her bir yöreden seçilmiş ve Laban Hareket Notasyonu ile notaya alınmış farklı oyunların öğrenciler tarafından deşifre edilmesinin istenmesi.

Hedef 3. Dönüt Alma

4. Öğrencilerin öğrenmişlik seviyeleri ile ilgili dönüt alınması
5. Öğrencilere dikte ve deşifredeki başarı düzeylerinin test edilmesi.
6. Öğrencilerin algılama seviyelerinin ölçülmesi.
7. Öğrencilerin Laban Hareket Notasyonu İle yazılan Türk halk Oyunlarına ait hareketleri okuyabilme becerilerinin ölçülmesi.

IIV. HAFTA

Uygulama Sınavı

Ek 4: LABAN HAREKET NOTASYONU İLE TÜRK HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİ 14 HAFTALIK DERS PROGRAMI

i. HAFTA

Ünitenin Adı: Dans notasyonunun kısa bir tarihçesi

ii. HAFTA

Ünitenin Adı: Laban Hareket Notasyonu sisteminde kullanılan porte, hareket seviyeleri ve ritim sembolleri

iii. HAFTA

Ünitenin Adı: Destek Bacağının Düzeyleri, Temel Pozisyonlar, Adım

iv. HAFTA

Ünitenin Adı: Tekrar işaretleri, Hareketi tutma işareti, sıçrama.

v. HAFTA

Ünitenin Adı: İki Ayak Üzerinde Sıçrayarak ilerleme, Bacak Hareketleri, Adım-Hareket Kuralı

vi. HAFTA

Ünitenin Adı: Boşluk mesafeleri-adım uzunlukları, Boşluk mesafeleri – Destek Bacağının Fleksiyonu

vii. HAFTA

Ünitenin Adı: Hareket Eden Bacağın Fleksiyonu, hareket eden bacağın yerden uzaklığı, Ayağın Farklı Parçaları Üzerinde Destek

viii. HAFTA

Ünitenin Adı: Genel Tekar ve geleneksel danslardan küçük yapılar halinde örneklerin yazdırılması ve okutulması

ix. HAFTA

Ünitenin Adı: Ayak ile Zemine Dokunma, Bacağın Rotasyonu

x. HAFTA

Ünitenin Adı: Ses Aksanları- Ayak Vuruşu ve Topuk Takırtıları

xi. HAFTA

Ünitenin Adı: Yaylanma

xii. HAFTA

Ünitenin Adı: Kol Hareketi, Alkış, Parmak Şıklatma

xiii. HAFTA

Ünitenin Adı: Genel Tekar Ve Geleneksel Danslardan Örneklerin Yazdırılması ve Okutulması

xiv. HAFTA

Ünitenin Adı: Uygulama Sınavı

Ek 5: GELENEKSEL YÖNTEMLE TÜRK HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİ 14 HAFTALIK DERS PROGRAMI

I. HAFTA

Ünitenin Adı: Oyun, dans, geleneksel danslar, Türk Halk Oyunları kavramları hakkında genel bilgiler verilmesi. Halk oyunlarının işlevlerinin anlatılması.

II. HAFTA

Ünitenin Adı: Türk Halk Oyunlarının kısa bir tarihçesinin anlatılması. Geçmişten günümüze Türk Halk Oyunlarıyla ilgili yapılmış çalışmaların tanıtılması.

III. HAFTA

Ünitenin Adı: Ülkemizde oynanan halk oyunlarının tasnif edilmesi.

IV. HAFTA

Ünitenin Adı: Ege bölgesi oyunları hakkında genel bilgiler verilmesi, zeybek oyununun tanıtılması

V. HAFTA

Ünitenin Adı: Zeybek oyunlarının kadın ve erkek giysilerinin tanıtılması

VI. HAFTA

Ünitenin Adı: Zeybek oyunlarının müzikal yapılarının analizi

VII. HAFTA

Ünitenin Adı: Harmandalı oyununun müzik ve ritim yönünden incelenmesi

VIII. HAFTA

Ünitenin Adı: Genel tekrar ve ara sınav

IX. HAFTA

Ünitenin Adı: Harmandalı oyununun düz adımının öğretilmesi

Harmandalı oyununun ağır atlama motifinin öğretilmesi

X. HAFTA

Ünitenin Adı: Harmandalı oyununun eşme motifinin öğretilmesi

Harmandalı oyununun atık motifinin öğretilmesi

XI. HAFTA

Ünitenin Adı: Harmandalı oyunun dört motifinin arka arkaya oynatılması

XII. HAFTA

Ünitenin Adı: Harmandalı oyununun müzik eşliğinde oynatılması

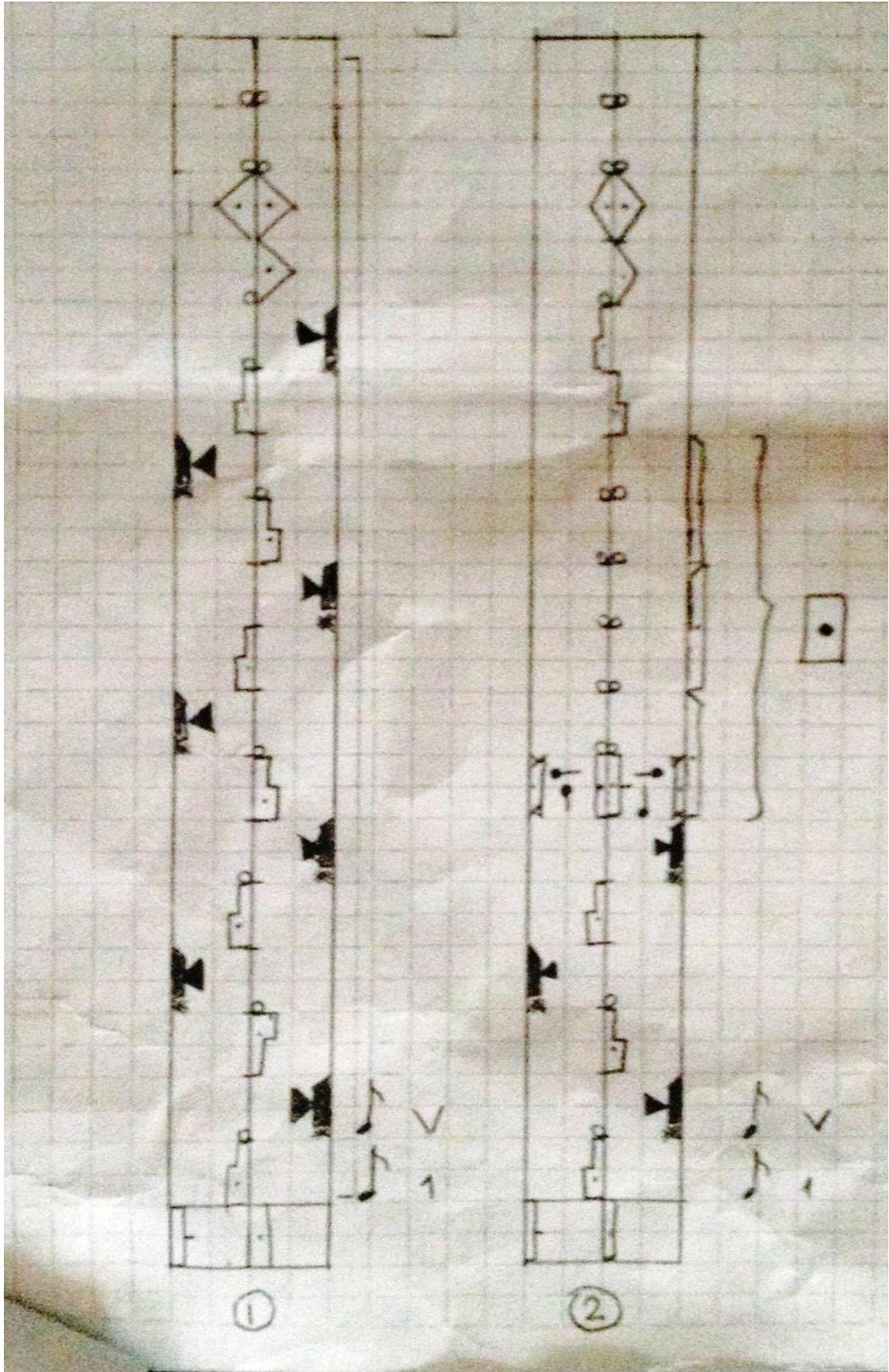
XIII. HAFTA

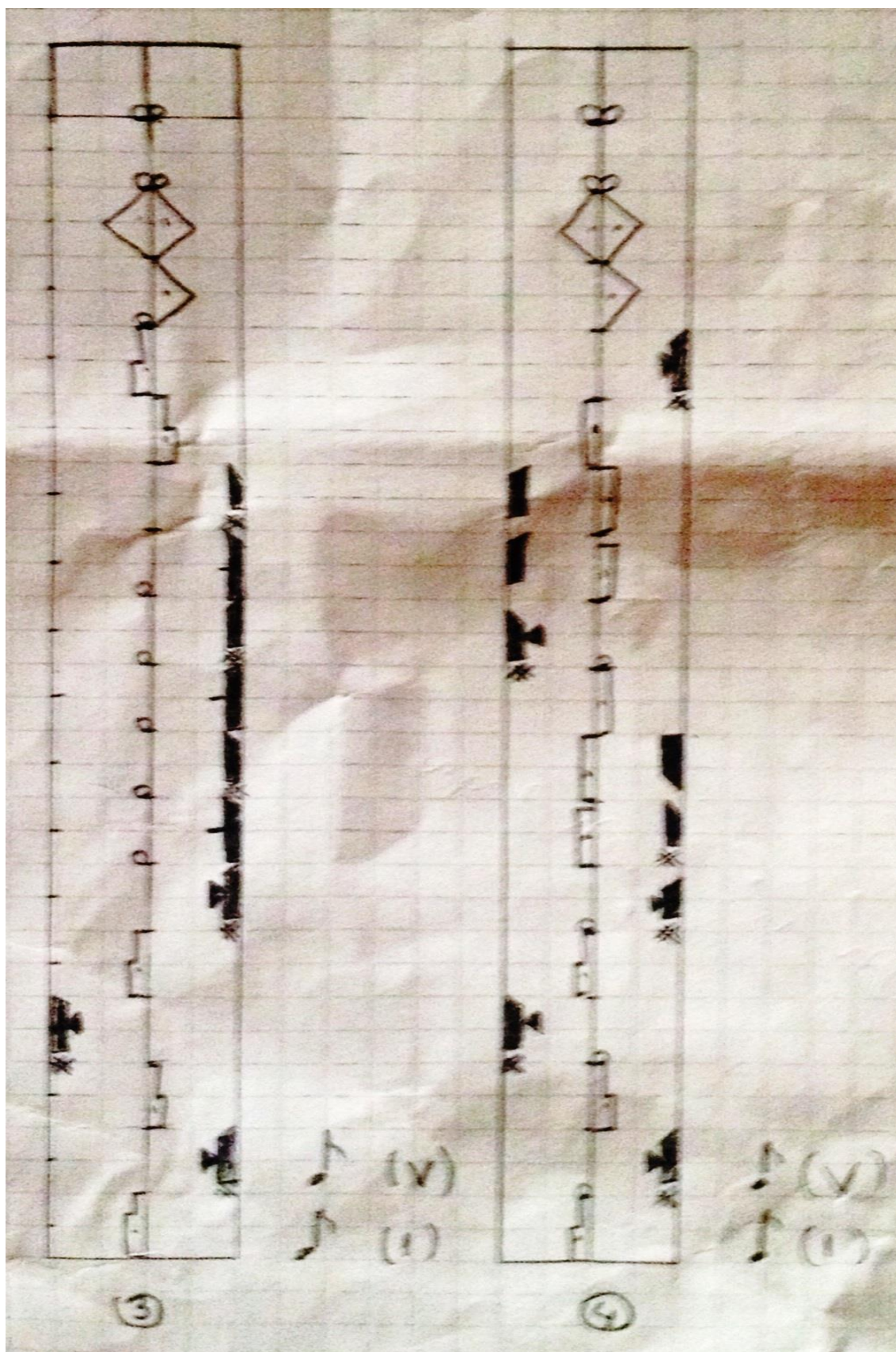
Ünitenin Adı: Genel Tekrar

XIV. HAFTA

Ünitenin Adı: Uygulama Sınavı

Ek 6: Harmandalı Oyununun Notasyonu

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında Malatya da dünya ya geldi. İlk ve orta öğrenimini İstanbul Milli Eğitim Vakfı İlk Öğretim Okulu'nda tamamladı. 2000 yılında Mehmed Bayazıd Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesinden mezun oldu. 2005 yılında girdiği Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümünü kazandı. Bu bölümden 2009 yılında mezun oldu. 2009-2011 yılları arasında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Folklor ve Müzikoloji Anabilim Dalı'nda Folklor Ve Müzikoloji Dalında yüksek lisansını tamamladı. yüksek Lisansına devam ederken Macar Bilimler Akademisi Etnokoreoloji Bölümü öğretim üyesi János Fügedi'den Laban Hareket Notasyonu dersleri aldı. 2012 de girdiği Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı'nda doktorasını tamamladı. 2010 yılından beri Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır.